

Yohanee

Ketə ne Yohanee a kyorεε bo lee aseŋ timaa-o si-o

Aneŋ ne Abwareseŋ-ɔ du-o

(Matiyo 3.1-12; Maak 1.1-8; Lukas 3.1-18)

- 1 Atə kemaa keleekaase-ɔ,
Abwareseŋ kyo ɔ bo-rɔ.
Abwareseŋ-ɔ na Wuribware i te.
Abwareseŋ-ɔ na Wuribware gyε kokoŋko.
- 2 Saŋ ne Wuribware a tweę kaye-ɔ,
Abwareseŋ-ɔ na Wuribware kyo bo bo-rɔ.
- 3 Mò se ne Wuribware a waa ketə kemaa bo bɔrɔ.
Ketə kemaa ne Wuribware a tweę-ɔ, ɔ moŋ
kwaye mò.
- 4 Abwareseŋ-ɔ se ne ketə kemaa yere
ke e nya nkpa.
Nkpa pεεε a lee mò ase nee.
Nkpa mɔ a taa kelaŋjerɔ baa aseɛɛ.
- 5 Kelaŋjerɔ mɔ e gyε ne ke e laŋŋe kibugyii-ro,
ne kibugyii-o maa taare a kɔ kyoŋ
kelaŋjerɔ-ɔ.
- 6 Onyarɛ kɔ e dεε ɔ bo-rɔ ne baa tεε mò ε Yohanee.
Ne Wuribware a suŋ mò bo kyoŋwe.
- 7 Mò e gyε ne ɔɔ ba bo tɔwε kelaŋjerɔ-ɔ aseŋ
gywii aseɛɛ, na bamɔ pεεε nu aseŋ-ɔ, na bo
kɔɔrε gyi.
- 8 N gyε Yohanee fɔŋfɔŋ e gyε ne ɔɔ sa kelaŋjerɔ-ɔ,
mò feraa, Wuribware a suŋ mò nee feyε

ɔ bɔ tɔwɛ kelaŋŋerɔ-ɔ aseŋ.

⁹ Abwareſeŋ-ɔ e gye kelaŋŋerɔ kaseŋtiŋ amo
nɛ ke e sa aſeſe pɛeſe kelaŋŋerɔ-ɔ.

¹⁰ Nɛ ɔɔ baa kelaŋŋerɔ kaye-rɔ.
Amaa sanj nɛ ɔɔ bɔ kyɛna kaye-rɔ-ɔ,
kaye-rɔ aſeſe moŋ pini mò,
amaa mò ſe nɛ Wuribware a twɛe kaye-ɔ bɔ
borɔ.

¹¹ Nɛ ɔɔ ba kaye nɛ ɔɔ twɛe-ɔ-rɔ,
amaa mò aſeſe nɛ ɔɔ twɛe-ɔ mo a kine mò.
¹² Amaa bamɔ bokɔ feraa a kra mò neenee,
nɛ baa kɔɔrɛ mò gyi,
amɔſe ſe-ɔ nɛ ɔɔ sa bamɔ pɛeſe kpa
feyɛ bɔ kii Wuribware mò gyi-ana.

¹³ Amaa ſeſe ya kii Wuribware mò gyi-ana-ɔ ɔko,
n gye ſeſe dimaadi e gye nɛ ɔɔ kpa nɛ ɔɔ kɔwɛ
gyi,
Wuribware fɔŋfɔŋ e gye nɛ ɔɔ kɔwɛ mò.

¹⁴ To, nɛ Abwareſeŋ-ɔ a bɔ kii nyiŋkpase,
nɛ ɔɔ kyɛna ane aſe kafoŋfwee.
ɔ bɔ ane aſe, nɛ oo ɲu ane ɛwɛe bweetɔ,
nɛ o de kaseŋtiŋ ɔ kyɔ kɛtɔ kɛmaa.
Nɛ ane a ɲu mò wuraa na mò kɛdabe nɛ a kaapo
ane
feyɛ mò e gye Wuribware mò gyi koŋko
kpeŋ-o.

¹⁵ Nɛ Yohanee gbaa a lɛe ɔ tɔwɛ mò aſeŋ feyɛ,
“Mɔn' kɛe mò. Mɔ a kyɔ tɔwɛ mò aſeŋ gywii mɔne.
Mò e gye nɛ ɔ ba mɔ kamɛe-rɔ.
ɔ kyɔ mɔ kɛdabe, a lɛe feyɛ ɔ kyɔ o te kyee
pwɛe nɛ baa dɛe kɔwɛ mɔ.”

- 16** To, mὸ a ሥ አነ ይዕድድ በዕድት-ው ስኑ,
ነው ዝው ሥ አነ ካሸር በዕድት በዕድቱ.
- 17** Mosis siነ Wuribware አ በ mbraa-ው bዕ ሚሮው,
ማማ ፀይሱ ኅሪስቱ አነ Wuribware አ በ
ካሸር
ና አካሱን ሚ ሚሮው.
- 18** Amaa ቅራል ዝኞ ሙን ተኋ ሥ Wuribware,
mὸ gyi አመ ስኑ o te meraa mὸ sዕ Wurib-
ware-ው,
mὸ e gye ስኑ ዝው አካሱ ስኑ Wuribware
du-o.

Yohanee Osuubዕpo aseን-ው

19 Ne Yudaa awuye agyeንkpeepo ስኑ bዕ bዕ
የሬሳለም ማን-ኋ-ው a ሥን Wuribware አልጋኝ-ው
na Lewii awuye kዕ bዕ ክያሻው Yohanee Os-
uubዕpo-ው ase feyε bዕ yዕ ya bise mὸ feyε, “Nse e gye
fo? Fo e gye Kristoo ስኑ Wuribware አ ተው feyε o
ሆን-ው እና?”

20 Yohanee ሙን kine bam አበነንጂ, ስኑ ዝው
አካሱ bam አበነ feyε, “Daabii. N gye mo e
gye Kristoo amo.”

21 Ne baa bise mὸ feyε, “To, ne weetee nse e gye
fo? Fo e gye Wuribware kyaamee Iliya ne baa
kyoree waa abwareseን wore-ው-ው feyε ዝበዕ ba a ዝ
bዕ gye Kristoo ከkpeepo-ው ዝው?”*

Ne ዝ yε, “N gye Iliya e gye mo.”

Ne baa ዝበዕ bise mὸ feyε, “Fo e gye Wuribware
kyaamee ne ane ዓደዳሞ Mosis a kyo ተው gywii
ane feyε ዝ ba-ው ዝው?”*

Ne ዝ yε, “Daabii, n gye mὸ ne ዝው.”

* **1:21** Mbraa kебeesa 18.15.

22 To, nē bo bēē bo ye, “Amo feraa, tōwē gywii anē mō ne fo gye-o, a lēē feyē anē e ya lee kano bamō ne baa sun anē-o ase. Emēnē ne fo e tōwē fo eyēē aseñ?”

23 Nē Yohanee a lee kano feyē, “Mo e gye øko ne Wuribware kyaamēe Isaya a kyōrēe mō aseñ waa abwaresen wōrē-o-rō-o feyē,

‘Okō e fēē-rō kimukee-ro o tōwē feyē,
Mon' lənjə kpa kyərarase nēēnēe
bo bēya anē nyāŋpē a o bōrō se! ’ ”*

24-25 Nē mbōo ne baa sun bo kyōnē Yohanee ase-o bōkō gye Farisii awuye. Ne baa bise mō feyē, “Fo e moŋ gye Kristoo bēē Iliya bēē Wuribware kyaamēe amo, ne emēnē se ne fo e bō aseñ asuu?”

26 Nē Yohanee a lee kano feyē, “M feraa, nkyu ne n de mo e bō asuu, amaa øko bo mōne-rō, ne mōne moŋ nyi mō.

27 Mo a gye mō nkpe ba, amaa moŋ fo feyē η kra mō asebēta-rō lee gbaa, na m fwēē mō ayaapapaa se.”

28 Amo-o pēē a waa Betaniya kamanjyii ne o bo Yōodan̄ boŋ kyōwē leekpa a kēbegya-o-rō, mfēn ne Yohanee e bō asuu-o nēe.

Wuribware a kasannegyii-o

29 Kayē ηke-o ne Yohanee a ηu Yeesuu na o ba mō ase, ne o tōwē feyē, “Mon' kēē øko ne o lee kayē-rō ebōyē, feyē anēn ne ba mōo kasannegyii ko bo de ba lee ebōyē-o. Mō e gye Wuribware a kasannegyii-o.

* **1:23** Isaya 40.3 (LXX).

30 S̄es̄e m̄ aseñ n̄ mo a t̄w̄e feyε, ‘M̄ e gȳe n̄ o ba m̄ kamεε-ɔ. Ḷ kyo mo k̄dabe, a l̄eñ feyε o kyo o te kyee pwεε n̄ baa d̄eñ k̄ow̄e mo.’”

31-34 N̄e Yohanee a t̄w̄e an̄eñ n̄ o waa pini feyε Yeesuu e gȳe m̄o n̄ Wuribware a suñ m̄o f̄ñf̄ñ bo gȳe nk̄p̄eε t̄w̄e m̄o aseñ gywii aseñ-ɔ. Ḷ ye, “Pwεε n̄ Yeesuu a ba m̄o ase-ɔ, moñ nyi feyε Wuribware m̄o gyi-o n̄e. Nsan-ɔ n̄e Wuribware a t̄w̄e gywii m̄o feyε, ‘F̄o e b̄o asuu, m̄o e sa a Wuribware a kufwiij̄e timaa-o l̄eñ s̄os̄o ba kaase feyε kuwurelep̄-ɔ. S̄es̄e n̄ ke e kyena m̄o se-ɔ, m̄o e gȳe Wuribware m̄o gyi-o. N̄e m̄o e gȳe m̄o n̄ o ba kufwiij̄e timaa amo a o bo gyee aseñ-ɔ.’ To, ket̄o se n̄ mo, Yohanee, e b̄o m̄one Isireelii awuye asuu-o e gȳe feyε mon' nya gyii m̄o. N̄e mb̄eȳom̄a m̄o f̄ñf̄ñ a ñu m̄o-ɔ se-ɔ, m̄o e taare a n t̄w̄e gywii m̄one feyε Yeesuu m̄o gȳe Wuribware m̄o gyi-o kasen̄tin.”

35-36 K̄emo kaye ñke-ɔ, n̄e Yohanee m̄o aa m̄o agyasepo anyɔ ko bee bo yere mfen̄, n̄e oo ñu Yeesuu naa o kyɔñ. N̄e o ye, “Mon' k̄eñ m̄o n̄e mo a kaapo m̄one feyε ba m̄o m̄o feyε kasannegyii-o na bo bo l̄eñño Wuribware-ɔ!”

37 M̄o agyasepo anyɔ-ɔ a nu feyε o t̄w̄e amo-ɔ, n̄e baa yɔ Yeesuu ase.

38 Yeesuu a nyɔñ k̄eñ, n̄e oo ñu feyε bo gya m̄o se-ɔ, n̄e oo bise bam̄o feyε, “Nt̄et̄o n̄e m̄one i buwi m̄one e kpa?”

N̄e baa bise Yeesuu feyε, “Okaapopo, mfene n̄e fo te?”

39 N̄e oo lee kanɔ feyε, “Mon' bo k̄eñ.” San amo-ɔ kyow̄e a kyo kpeere, n̄e m̄o aa bam̄o a yɔ, n̄e baa

ya ላu mfeñ nē o te-o, nē baa nya sē sii mō asē kake amō pεεε.

40 Agyasepo nē baa gya Yeesuu si-o əko kenyare e gye Andruu, nē o de daa nē ba tēe mō ε Siməñ.

41 Mfeñ nē oo buwi kpa mō daa, nē əə tōwē gywii mō feyε, “Anē a ላu Masiya-o.” (Masiya kaase e kaapo feyε Kristoo nē Wuribware yε o suŋ a ə bo kyōñwē kaye-rɔ-ɔ.)

42 Nē Andruu a yaa Siməñ Yeesuu asē. Nē Yeesuu a deere mō diñj, nē əə tōwē gywii mō feyε, “Fo kenyare e gye Yohanee mō gyi Siməñ, amaa lee ndao bo yo fo kēnjasenyare e gye Keefas.” (Griiki seŋsa-rɔ kēmo e gye Peetroo, nē Peetroo kaase mō e kaapo feyε Keforε.)

Aneñ nē Yeesuu a tēe Filipo na Nataniyel-ɔ

43-44 Kaye a bēe ke-o, nē Yeesuu a kra feyε ɔ yo Galileya sweere se. Nē oo ላu ənyare kō nē ba tēe mō ε Filipo, nē əə lee Bētesayeda mañ-nə, Andruu na Peetroo-ana ayε-ɔ. Nē əə tōwē gywii mō feyε, “Ba a mō aa fo a yo.”

45 Nē Filipo a ላu ənyare kō nē ba tēe mō ε Nataniyel-ɔ, nē əə tōwē gywii mō feyε, “Anē a ላu mō ne ane ədēdaapo Mosis a kyoree mō asēñ bo waa Wuribware mbraa a wɔrε-ɔ-rɔ-ɔ, nē Wuribware akyamεe gbaa a bēe kyoree mō asēñ-ɔ. Mō e gye Yeesuu, Yoſef mō gyi, nē əə lee Nasaret mañ-nɔ-ɔ.”

46 Nē Nataniyel a bise Filipo feyε, “Nasaret! A taare a a waa feyε kamañgyii mɔ-rɔ nē atɔ damenəñse a lee aaa?”

Nē Filipo yε, “Bo kēe ε.”

47 Yeesuu a ሥ Nataniyel ይ ba mò ase-o, nè ዝ tòwé feyε, “Món' kęe Isireeliinyi kasęntinj, nè o moŋ de kayeba-o.”

48 Nè Nataniyel a bise mò feyε, “Emené ne fo a waa fo nyi mo?”

Nè Yeesuu a lee kanə feyε, “Mo a taare ሥ fo, na m bo mfée, pwεε nè Filipo a dεe tεe fo baa mo ase. N gyé figi kiyii kaase ne fo bo aaa?”

49 Nè Nataniyel yε, “Okaapopo, Wuribware mò gyi-o e gyé fo. Isireelii sweere owure-o e gyé fo!”

50 Nè Yeesuu a tòwé feyε, “Aneŋ ne mo a tòwé gywii fo feyε mo a taare ሥ fo, na m bo mfée, saŋ ne fo bo kiyii-o kaase-o se, ne fo a kɔoré mo gyi aaa? Saŋ kɔ e ba na fo ሥ amo ne a kyo amo-o.”

51 Nè ዝ tòwé gywii bamø feyε, “Kasęntinj ne mo e tòwé mo i gywii mone feyε awore-rɔ i buŋŋi-ro, na Wuribware mbɔo ይ ba kaase ba ywεe mo, dimaadi mò gyi-o, si ba kinŋji ba yo soso.”

2

Kana maŋ-nɔ a kokofɔ-o

1 Amo ኃke ኃnyo kamεε-rɔ, nè baa taa kokofɔ Kana maŋ ne o bo Galileya sweere se-o-rɔ.

2 Ne baa tεe Yeesuu na mò agyasepo-o feyε bo ba kokofɔ-o-rɔ. Amo Yeesuu mò nyi bo mfεŋ.

3 Saŋ ne bo bo mfεŋ-o, ne kokofɔ-o-rɔ a nta-o a lowe. Ne Yeesuu mò nyi a tòwé gywii mò feyε, “Bamø nta-o pεee a lowe.”

4 Nè Yeesuu yε, “N na, m feraa, mo saŋ-o moŋ tεe fo a ኃ waa kɔtɔko.”

5 Nè Yeesuu mò nyi a tòwé gywii ayaafɔrε-o feyε, “Món' waa kεtɔ kεmaa ne o tòwé a o gywii moŋe-o.”

6 Yudaa awuye de asareee kefweee ko ne baa suye leē bamo adedaapo ase-o. Nkyu ne boo de ba fweee bamo asareee-o boo alanj dabe dabe ko ne baa ba afore boo waa-o-ro. Alanj mo kekemaa nkyu e fo ankore kitinj.

7 Neo Yeesuu a towe gywii ayaafore-o feye boo see nkyu boo boor alanj-o. Neo baa see nkyu boo boor amoo peepeepee.

8-9 Neo oo towe gywii bamo feye, “Mbeyom mon' saa nkyu-u o nko leē alanj-o kokonko-r yaa boo sa kokofo-o agyenkreepo.” Neo nkyu-u a buruwi nta.

Neo nkee baa taa nta-o yaa mo_, neo oo da kee_. Mo a da kee-o, o mon pini mfenu neo nta amoo a leē-o, amaa ayaafore neo baa saa nkyu-u baa-o feraa nyi. Amose-o neo oo teee okofo kuri,

10 neo oo towe gywii mo feye, “Okemaa i ke nta timaa-o pwee neee, neo afo peee ya nya nuu anej neo a baare bamo-o pwee na o dee baa nta kemaa neo o kpa-o. Amaa foo feraa, foo a taa nta timaa boo sii kamee boo foo mbeyom neee, neo foo a dee lee baa.”

11 Kana maj ne o bo Galileya sweere se-o-ro ne Yeesuu a boo leē waa ato ne u a kpenu eyee-o. Mfenu neo o gye nkpee kaapo mo keyaalej. Amose neo mo agyasepo-o a koare mo gyi.

12 Amo-o peee kamee-ro, neo Yeesuu na mo nyi na mo tire-ana na mo agyasepo-o a yo Kapaaniyum maj-no, neo baa kyena mfenu nkke kafonfweee koo.

Saj ne Yeesuu a yo Wuribware sujkpa-o

13 Kasu kano ateese kigyibee neo ba teee e Wuribware-a-kya-ane-ywe-o a kpa a koo fo-o se-o, neo Yeesuu a yo Yerosalem maj-no.

14 Né oo yó Wuribware suñkpa kabuno ya to anyaré na ba fe énaaté na ésanne na awurelepó, né bamó bokó mō te bamó iteeburi ase ba kyeeri Roma swéere se atanne ba yaa Yudeya swéere se atanne-ro.

15 Yeesuu a lju amo-o, né oo taa ife bo waa paara, né oo gya ésanne-o na énaaté-o pées lee Wuribware suñkpa a kabuno-o, né oo gyéra gyéra atanne akyeeripo a iteeburi-o bo da, né oo njora bamó atanne agyi-o-ro.

16 Né oo sa né bamó né ba fe awurelepó-o a taa amo lee mfén. Né oo tówe gywii bamó feyé, “Mone ma taa n se aye bo kii kégya gyikpa.”

17 Anej né oo tówe-o se-o, mó agyasepo-o a nyinji anej né abwaresen wore-o a tówe-o se feyé,

“Wuribware, kekpa démanjté né mo e kpa fo suñkpa-o
a kɔrē mo kakpono.”*

18 Né Yudaa awuye agyenkpéepo a ba mó ase bo bise mó feyé, “Ntā ató dabe né fo e taare a fo waa bo kaapo ané, na a kaapo feyé fo dé kpa feyé fo waa amo-o?”

19 Né Yeesuu a lee kanó feyé, “Mone ya bwée Wuribware suñkpa mō, lke nsa bo fo-o, mó-o mo a bee pwéé mó bo yera.”

20 Né baa bise mó feyé, “Baa taa nsu aduna na nsiye néé bo pwéé Wuribware suñkpa mō,† né fo feraa, fo ye lke nsa bo fo-o fo a bee pwéé mó aaa?”

21 Amaa Wuribware suñkpa né Yeesuu e tówe mó asej-o mó gyé suñkpa né bo yere mó-ro-o.

* **2:17** Kiliŋ 69.9.

Sunjkpa ne ɔ tɔwɛ mò asenj-ɔ e gye mò fɔŋfɔŋ kayowore.

²² Amose se-ɔ mò a wu ne baa pure mò-ɔ, mò kikyinji-ro-o mò agyasəpo-ɔ a nyinji si feyε ɔɔ tɔwɛ amo-ɔ, ne baa kɔrɛ abwareseñ wɔrɛ-ɔ na ketɔ ne Yeesuu a tɔwɛ-ɔ gyi.

²³ Yeesuu a bɔ Yerɔsalɛm maŋ-nɔ saŋ ne ba gyi Wuribware-ɔ-a-kya-anɛ-yɔwɛ a ateese-o, asesɛ bweetɔ a kɔrɛ mò gyi, anɛn ne baa ɲu atɔ dabe dabe ne ɔɔ waa-ɔ se.

²⁴ Amaa Yeesuu moŋ taa mò eyee bɔ dɔŋŋɔ bamɔ se, a lee feyε o nyi anɛn ne bamɔ pεεε du-o.

²⁵ Amose se-ɔ a moŋ tiri feyε ɔkɔ tɔwɛ anɛn ne bɔ du-o gywii mò, bɔ lee feyε o nyi ketɔ ne kɛ bɔ bamɔ ɲkponɔ-rɔ-ɔ.

3

Yeesuu na Nikodeemus

¹ Onyare kɔ bɔ-rɔ ne ba tee mò ε Nikodeemus. O gye Yudaa awuye a maŋ abresɛ-ɔ ɔkɔ, ne ɔ bee ɔ gye Farisii awuye-o ɔkɔ.

² Kanye ko, ne ɔɔ yɔ Yeesuu ase ya tɔwɛ feyε, “Okaapopo, anɛ nyi feyε fo gyε ɔkaapopo ne Wuribware a sun bɔ kyɔŋwɛ-ɔ nɛe, a lee feyε ɔkɔ maa taare a o waa akpeñeyeetɔ mɔ ne fo e waa-ɔ, amɔ Wuribware yere mò-rɔ.”

³ Ne Yeesuu a tɔwɛ feyε, “Mo i gyi fo kasenjij feyε ɔkɔ maa taare a o tii Wuribware a kuwure-o si, amɔ baa bee kowɛ mò pwεε.”

⁴ Ne Nikodeemus a bise mò feyε, “Emenɛ ne ba waa na bɔ bee kowɛ sesɛ ne ɔɔ daŋ-ɔ? Kasenjij nee feyε ɔ maa lee taare a o kinji lwee mò nyi kame-ro a ɔ bee kowɛ mò nyɔsəpo.”

5 Né Yeesuu a lee kanø feyε, “Mø i gyi fo kaseñtinj feyε, økø maa taare a o tii Wuribware a kuwure-o si, amø baa ba nkyu bø bø mø asuu, né Wuribware a kufwiijne timaa-o a kowø mø.

6 Mø né dimaadi a kowø mø-ø de dimaadi koyowøregyi, né mø-ø mo né Wuribware a kufwiijne timaa-o a kowø mø-ø feraa mø kra a nya nkpa popwεε.

7 Amose se-ø fo ma sa a a kpeñ fo eyee feyε mo a tøwø gywii fo feyε a tiri feyε bø bee kowø mone økemaa.

8 To, afwii e da a yø mfεñ né a kpa-ø nee. Fo i nu amo se, amaa fo moñ nyi mfεñ né aa lεe-ø na mfεñ né a yø-ø. Aneñ dæe né anø maa nu kaase aneñ né Wuribware a kufwiijne timaa-o e kowø økø-ø.”

9 Né Nikodeemus a lee kanø feyε, “Emene né amo-ø e waa a a waa aneñ?”

10 Né Yeesuu a bøñjaa mø feyε, “Fo gyø Isireelii awuye-ro økaapopo dabø-ø, na fo moñ nyi amo-ø aaa?

11 Mø i gyi fo kaseñtinj feyε køtø kemaa né anø nyi-o aseñ né anø e tøwø, né køtø né anø a nyu-o aseñ né anø e tøwø. Amaa amo pεee gbaa mone økemaa maa kørø anø aseñ o gyi.

12 Kayø mo-rø atø aseñ né mo e tøwø mo i gywii mone, né mone maa kørø mo mone i gyi-o, sanbøtø Wuribware se aseñ né mo ya tøwø gywii mone, né mone e kørø mo a mon' gyi aaa?

13 Na økø mo moñ tee yø Wuribware se ya nyu. Amaa mo, dimaadi mø gyi-o, a lee Wuribware se ba. Amose né mo e taare a n tøwø Wuribware se atø aseñ.

14 Mone a kare abwareseñ wore-ɔ-rɔ ḥu aneñ ne ane ɔdēdaapɔ Mosis a taa kayowaa bɔ waa kētɔ kɔ feye kowɔ-ɔ*, ne oo ba kēmɔ bɔ kyena kayii soso, na ɔkemaa ne kowɔ a duŋ mò kimukee-ro mfɛŋ-ɔ, mò ya yase kuŋu deerɛ kētɔ-ɔ na o ma wu, amaa na o nya ɪkpa-ɔ. Anenj dees nee, a tiri feye bɔ yasɛ mo, dimaadi mò gyi-o, soso,

15 na ɔkemaa ne o kɔɔrɛ mò o gyi-o maa wu, amaa na o nya ɪkpa na kukyure ne a monj de kɛɛ-ɔ.

16 A kaapo feye Wuribware a kpa kaye-rɔ asesɛ kebaŋse-ɔ se, ne oo taa mò gyi koŋko wore kpeŋ ne o de-o sa ane feye ɔkemaa ne o kɔɔrɛ mò o gyi-o maa wu, amaa o nya ɪkpa na kukyure ne a monj de kɛɛ-ɔ.

17 A monj gye feye Wuribware a suŋ mò gyi bɔ kyoŋwɛ nee feye o bɔ kii kaye-rɔ asesɛ ɔseŋgyipo, amaa oo ba nee feye o ba a o bɔ kii kaye-rɔ asesɛ ɔmorɔwepo.

18 ɔkemaa ne o kɔɔrɛ mò o gyi-o, Wuribware maa bu mò kɛpɔ, amaa ɔkemaa ne o maa kɔɔrɛ mò o gyi-o, Wuribware a kyɔ bu mò kɛpɔ, a lɛe feye o monj kɔɔrɛ Wuribware mò gyi koŋko kpeŋ-o gyi.

19 Mfaanee ne monɛ e ba a mon' bɔ ḥu bamɔ ne Wuribware i bu kɛpɔ-ɔ, amo e gyɛ feye kelaŋjɛrɔ a ba kaye-rɔ, amaa kaye-rɔ asesɛ e kpa kibugyii-o bɔ kyoŋ kelaŋjɛrɔ-ɔ, a lɛe feye ba waa atɔ ne a gyɛ boye-ɔ.

20 ɔkemaa ne o waa ebɔye-ɔ sere kelaŋjɛrɔ-ɔ. Anenj se-ɔ, o maa kpa a o ba kelaŋjɛrɔ-rɔ, a lɛe feye o maa kpa a mò ebɔye-ɔ lɛe kawu.

21 Amaa ɔkemaa ne o waa kētɔ ne ke gyɛ kasenjtɔn-ɔ e ba kelaŋjɛrɔ-rɔ, na kelaŋjɛrɔ kaapo

* **3:14** Anyarɛ kekarɛ 21.8-9.

feyε Wuribware ε gye ne o kya mò-rɔ a o waa kεtɔ kemaa.”

Yeesuu na Yohanee Osuubəpo-ɔ

22 Amo-ɔ kamεε-rɔ, nε Yeesuu na mò agyaseρo-ɔ a yɔ Yudeya swεere se. Nε mò aa bamø a kyεna mfeη ηke mfeηe kɔ, nε baa bɔ asεse asuu.

23 Saŋ amo-ɔ Yohanee mɔ bɔ maŋ kɔ nε ba tεε mò ε Ayεnɔη nε o maa Salim maŋ-ɔ se, o bɔ asuu, a lee feyε nkuy bɔ mfeη bwεetɔ. Asεse naa mò ase, nε o bɔ bamø asuu.

24 Saŋ amo-ɔ bɔ moŋ tεε tii Yohanee.

25 Nε Yohanee agyaseρo-ɔ na Yudaanyi kɔ a lee ba gyiiri ikii bɔ lεe anεŋ nε ba bɔ asuu-o si.

26 Amoσe se-ɔ nε baa yɔ Yohanee ase, nε baa tɔwε gywii mò feyε, “Okaapopo, fɔ a nyiŋji ɔnyare nε oo ba fɔ ase nnoŋ a boŋbe-ɔ se aaa? Okɔ nε fɔ a tɔwε mò aseŋ-ɔ, Yeesuu nε anε de. Mbeyəmɔ o maa se o bɔ asuu, amoσe se-ɔ okemaa naa mò ase o bɔ asuu! A bware feyε o waa anεŋ aaa?”

27 Nε Yohanee a beŋŋaa bamø feyε, “A bware. Okemaa na aketɔ nε Wuribware a sa mò-ɔ.

28 Moŋe fəŋfɔŋ yere mo-rɔ feyε mo a tɔwε feyε n gyε mo e gyε Kristoo-o, amaa Wuribware a suŋ mo bɔ gyε mò ηkpεe nee.

29 Kristoo du feyε ɔkofɔ kuri-o, nε asεse nε bɔ naa mò ase-ɔ du feyε mò ɔkofɔ-ɔ. M feraa, n du feyε ɔkofɔ kuri mò nyare nε o deere mò kpa-ɔ. To, mbeyəmɔ mo a ηu mò a ba, nε mò a nu mò seŋsa-ɔ, nε mo akatɔ a gyi bwεetɔ feyε ηkee oo nya mò ɔkofɔ-ɔ.

30 A bware feyε Yeesuu e gyε nε o waa kεdabe, na mo, Yohanee, mɔ η kii kagyingyii.”

Mò nè oo lèè Wuribware se-ɔ

31 Yeesuu a lèè Wuribware se-ɔ se-ɔ, o kyo ɔkemaa. ɔkɔ ne baa kowé mò kaye mɔ-rɔ-ɔ mɔ gyé kaye mɔ-rɔ sese, nè o tɔwé kaye mɔ-rɔ aseñ, amaa mò nè oo lèè Wuribware se-ɔ e gyé nè o kyo bamɔ pεεε.

32 Mò e gyé nè o tɔwé kētɔ nè oo ɳu-o na kētɔ nè oo nu-o, amaa nse e gyé nè oo kɔɔrè mò aseñ gyi?

33 Amaa ɔkemaa nè o kɔɔrè mò aseñ-ɔ o gyi-o e ba amo a o bo kaapɔ fεyε Wuribware e gyé kaseñtiñ wuye.

34 Mò nè Wuribware a suŋ bo kyoŋwe-ɔ e gyé nè o tɔwé Wuribware aseñ, a lèè fεyε Wuribware a sa mò mò kufwiijé timaa-o keyaaleñ bwεetɔ.

35 Mò se Wuribware a kpa mò aseñ-ɔ se-ɔ, nè oo taa kētɔ kemaa bo waa mò kesaree-rɔ.

36 Amose se-ɔ ɔkemaa nè o kɔɔrè Wuribware mò gyi-o o gyi-o e nya ɳkpa na kukyure nè a moŋ de kεe-ɔ, amaa ɔkemaa nè o maa kɔɔrè mò o gyi-o maa nya ɳkpa pεεε, na Wuribware kaduŋfwii sii mò se.

4

Yeesuu na ɔkyeε nè oo lèè Samariya sweere se-ɔ

1 Nè Farisii awuye a nu fεyε aseñ nè baa yɔ Yeesuu ase, nè oo bo bamɔ asuu-o a bo kii mò agyasəpo-ɔ kyoŋ Yohanee lee-o.

2 Kaseñtiñ fεraa Yeesuu fəŋfɔŋ moŋ bo asuu-o, amaa mò agyasəpo-ɔ ya bo aseñ asuu.

3 To, Yeesuu a nu anen nè baa tɔwé-ɔ, nè oo lèè Yudeya sweere se kinjɔi yɔ Galileya sweere se.

4 Saŋ nè o yɔ-ɔ, nè oo ɳu fεyε a tiri fεyε o boŋɔ Samariya sweere se.

5 Né oo fo Samariya maŋ kó né ba tée ε Sikaa né o maa swéeré kó né Yudaa awuye ḥdēdaapo Yakubu a taa sa mò gyi Yoséf-o.*

6 Mfəŋ né kitiribu né ba tée kəmō ε Yakubu kitiribu-o bɔ-o. Yeesuu a naré kpone-o se-o, mò a bɔ fo kitiribu amo ase-o, né oo kyəna kəmō ase a o kyure. Saŋ amo-o na kyəwé a fo mpase.

7 Yeesuu a te kitiribu-o ase, mfəŋ-o né Samariya økyee kó a ba a o bɔ saa nkyu, né Yeesuu a tɔwé gywii mò feyε, “Sa mɔ nkyu a n nuu.”

8 Saŋ amo-o, mò agyasepo-o yii maŋ-nɔ a bɔ ya sɔo ateeese.

9 Né økyee-o a lee kanɔ feyε, “Fo gyε Yudaanyi nee, né mɔ-o n gyε Samariyanyi, né emené se né fo e tɔwé feyε n sa fo nkyu a fo nuu?” Ketɔ se né økyee-o a tɔwé amo-o e gyε feyε Yudaa awuye na Samariya awuye mɔ maa nuu atorenkyu koŋkɔ-rɔ. Aneŋ dɛe né bɔ maa gyi egyaré koŋkɔ-rɔ.

10 To, né Yeesuu a lee kanɔ feyε, “Fo dɛe fo nyi ketɔ timaa né Wuribware e waa a o sa fo-o nee, bɛɛɛ fo dɛe fo nyi mò né o ye fo sa mò nkyu-o nee-o, weetee fo de a fo tɔwé gywii mò feyε o sa fo nkyu, na o sa fo nkyu né n sa ŋkpa né m maa lɔwɛ-o.”

11 Yeesuu a tɔwé amo-o, né økyee-o a tɔwé gywii mò feyε, “Mɔ nyanpe, fo moŋ de atɔ a fo bɔ saa nkyu-o, né kitiribu-o mɔ bɔ keŋ. Né mfənɛ né fo e nya nkyu mɔ né n sa ŋkpa né m maa lɔwɛ-o a fo lee?

12 Fo nyi feyε fo kyɔ anɛ nana Yakubu aaa? Mò e gyε né oo taa kitiribu mɔ sa anɛ. Né mò fɔŋfɔŋ na mò gyi-ana na mò mbɔ a nuu kəmō nkyu-o.”

* **4:5** Kéléekaasé 33.19; Yosuwa 24.32.

13 Né Yeesuu a lee kano feyε, “Okemaa né o nuu nkyu mɔ-ɔ, burufo bεe ɔ nya mò.

14 Amaa okemaa né o nuu nkyu né mo e sa mò-ɔ feraa, burufo maa lεe nya mò pεee. Nkyu né mo e sa mò-ɔ i sii mò eyee-rɔ nee feyε kabongyi né ka sa nkyu né m maa lowe-ɔ. Anεj a nkyu mɔ e gye né n sa mò nkpa na kukyure né a moŋ de kεe-ɔ.”

15 Né okyee-ɔ yε, “Mo nyaŋpe, sa mo nkyu amo, na burufo maa lεe nya mo pεee. N gyε anεj, mo e dεe ba mfεe a m bɔ saa nkyu.”

16 Né Yeesuu a tɔwε gywii okyee-ɔ feyε, “Nare ya tεe fo kuri, na fo kiŋji ba mfεe.”

17-18 Né okyee-ɔ yε, “Moŋ de kuri.”

Né Yeesuu a beŋŋaa mò feyε, “Fo moŋ fo kpa feyε fo a tɔwε feyε fo moŋ de kuri, a lεe feyε fo a waaree anyare anuu, amaa ɔnyare né fo te mò aye mbeyəmɔ-ɔ moŋ gye fo kuri kaseŋtiŋ. Amose-ɔ kaseŋtiŋ né fo a tɔwε gywii mo-ɔ.”

19 Né okyee-ɔ yε, “Mo nyaŋpe, mo a ŋu feyε fo gye Wuribware a akyaamεe-ɔ ɔkɔ.

20 To, amo e gye feyε fo nyi Wuribware mfεere-ɔ se-ɔ, fo e taare a fo gyi aseŋ né aa ba anε Samariya awuye na mone Yudaa awuye mboŋtɔ-rɔ haree lεe dedaa-ɔ, na fo tɔwε. Haree lεe anε adεdaapo a mbεe-ɔ se né anε Samariya awuye a lεe suŋ Wuribware kebεe mɔ se, amaa mone Yudaa awuye feraa yε Yerøsalεm maŋ e gye mfeŋ né aseſe suŋ Wuribware-ɔ. Nse-ana lee e bɔ kɔne?”

21 Né Yeesuu a tɔwε gywii mò feyε, “Opekyee, kɔɔre mo gyi feyε saŋ kɔ e ba, né ɔkɔ maa lεe suŋ Wuribware kebεe mɔ se bεee Yerøsalεm maŋ-nɔ.

22 Mone Samariya awuye moŋ nyi mò nè mone i suŋ-o, amaa ane Yudaa awuye feraa nyi mò nè ane i suŋ-o, a lee feyε Yudaa awuye-ro nè ɔko nè o morowε asesε-ɔ e lee a o ba.

23-24 N gyε mfεn nè asesε i suŋ Wuribware-ɔ i tiri, amaa kpa suyo nè bo gya se ba suŋ mò-ɔ i tiri. San ɛ ba, oo tɔ-rɔ eba feyε asesε i suŋ Wuribware toŋ kemaa nè bo bo-ɔ. Amaa kεbwaresuŋ nè Wuribware e kpa a o lee bamø ase-ɔ e gyε feyε bo ba ηkronɔfwiiiri na mfεere kpeyaa bo suŋ mò, a lee feyε, Wuribware a gyε kufwiijε-o si-o, ɔkaapo ane dimaadi bo suŋ mò ane nè o du-o.”

25 Nè ɔkyee-ɔ a tɔwε gywii mò feyε, “N nyi feyε Masiya nè ba tεe ε Kristoo-o e ba. Mò ya ba, o tɔwε ketɔ kemaa a o gywii ane.”

26 Nè Yeesuu a lee kanɔ feyε, “Mo e gyε mò, mo e sa seŋsa fo ase-ɔ.”

27 San nè ba sa seŋsa-ɔ, nè Yeesuu agyasəpo-ɔ a ba, nè aa kpeŋ bamø eyee feyε oo sa seŋsa ɔkyee ase. Amaa bamø ɔko moŋ bise ɔkyee-ɔ feyε, “Ntɔ ya waa?”, nè bo moŋ bise Yeesuu mɔ feyε, “Emenε nee nè fo e sa seŋsa fo i gywii ɔkyee amo?”

28 Nè ɔkyee amo a yɔwε mò nkyu na kalɔ bo yera, nè oo kinŋji yɔ manj-nɔ ya tɔwε gywii asesε nè bo bo mfεn-ɔ feyε,

29 “Mon' ba bo kεe ɔnyare kɔ nè oo tɔwε ketɔ kemaa nè mo a dεe waa-ɔ gywii mo-ɔ ooo. N gyε Kristoo nee eee?”

30 Nè bamø pεεε a kpowε lee manj-ɔ-rɔ a bo ya deerε Yeesuu.

31 ɔkyee amo a yii manj-nɔ-ɔ, nè Yeesuu agyasəpo-ɔ a kɔrε mò feyε, “ɔkaapɔpɔ, kɔɔrε ateese gyi.”

32 Né Yeesuu a lee kanø feyε, “N de ateese né mo i gyi, né mɔnε moŋ nyi amo aseŋ-ɔ.”

33 Né mó agyasepo-ɔ a kii ba bise abεε feyε, “Óko a baa mó ateese née bεε?”

34 Né Yeesuu a tøwø gywii bamø feyε, “Mo ateese e gye feyε ñ waa këtø né mó né oo suŋ mo bo kyøŋwø kaye mɔ-rɔ-ɔ e kpa-ɔ, na n løwø asuŋ kemaa né oo sa mo a ñ waa-ɔ.

35 Mɔnε ya tøwø feyε, ‘A saŋ aferi ana pwεε na yaabraela këteŋŋεbεe dεε fo,’ mo-ɔ mɔ mo e tøwø mo i gywii mɔnε feyε mon’ yase akatø deere bo kyøŋwø adɔɔ-rɔ a mon’ kεe. Yaabraela a fo eteŋŋε.

36 Mò né o tøŋŋε na o swii yaabraela mɔ bo tii abεε se a o sa mo-ɔ e nya kakøka, a leø feyε yaabraela amo gye aseſe né ba nya nkpa na kukyure né a moŋ de kεe-ɔ. Amose-ɔ odwiipo-ɔ na ṣteŋŋεpo-ɔ pεεε akatø i gyi.

37 Kekpare mɔ gye kasseñtiŋ née feyε, ‘Óko e gye né o dwii, né øko mɔ e kpa.’

38 Mo a suŋ mɔnε née feyε mon’ ya swii yaabraela né mɔnε moŋ dwii, né mɔnε moŋ dɔɔ-rɔ-ɔ, bo tii abεε se. Boøø ya kyø dwii yaabraela-ɔ dɔɔ-rɔ, amaa mɔnε ya kɔɔrε bamø kakøka né ba ka a bo nya-ɔ.”

39 Né Samariya awuye bweetø né bo bo maŋ amo-rɔ-ɔ a kɔɔrε Yeesuu gyi bo leø aneŋ né økyee amo a tøwø gywii bamø feyε Yeesuu a tøwø këtø kemaa né mó, økyee-ɔ, a dεε waa-ɔ gywii mó-ɔ se.

40 Amose-ɔ Samariya awuye-o a ba mó ase-ɔ, né baa kɔrε mó feyε o ba bo kyøna bamø ase. Né Yeesuu a kyøna bamø ase ñke ñnyø.

41 Aseŋ né oo tøwø gywii bamø-ɔ se, aseſe bweetø a bεe kɔɔrε mó gyi.

42 Né baa tawé gywii አkyee-o feyε, “Mbeyəmə fəraa ane a kəorę gyi. N gyε aneñ nē fo a tawé-o se nē ane a kəorę gyi, amaa aneñ nē ane fəŋfən a nu aneñ nē oo tawé-o se. Ané nyi feyε mò e gyε kaye mo-rə a asesə-o omorəwepo.”

Aneñ nē Yeesuu a kya kayaagyi ko-o

43 Yeesuu a gyi እke ካnyo mfeñ-o, nē oo lēe mfeñ yə Galileya sweere se,

44 a lēe feyε Yeesuu fəŋfən a tawé feyε, “Wuribware kyaamee kəmaa, bo maa bu mò mò ayε feyε toŋ ko-o.”

45 Mò a fo Galileya sweere se-o, asesə nē bo bo mfeñ-o a kəorę mò gyi, a lēe feyε, saŋ nē baa yə Yerəsaləm ya gyi Wuribware-a-kya-ané-yowé a ateese-o mfeñ-o, baa እu kətə kəmaa nē oo waa-o.

46 Nē oo kiŋji ba Kana maŋ nē o bo Galileya sweere se-o-rə mfeñ nē oo dεe ba nkyu bo buruwi nta-o. Saŋ amo-o əbressə kə bo-rə nē oo lēe Kapaaniyum, mfeñ nē mò gyi nyanjsə e lə-o. Ḍnyare mə e waa asuŋ o sa owure née.

47 Mò a nu feyε Yeesuu a lēe Yudeya ba Galileya-o, nē oo yə mò asə ya kore mò feyε o sa a bo yə Kapaaniyum maŋ-nə na o ya kya mò gyi nē o lə o kpa a o wu-o sa mò.

48 Nē Yeesuu a tawé gywii mò feyε, “Moŋe አkəmaa maa kəorę mo o gyi, amo oo እu atə dabə na akpeŋyeetə nē mo e waa-o pwεε.”

49 Nē əbressə-o yε, “Mo nyanjpe, ba a ane yə pwεε na mo gyi-o dεe wu.”

50 Nē Yeesuu a tawé gywii mò feyε, “Nare, fo gyi-o e kpaare.” Nē əbressə-o a kəorę kətə nē Yeesuu a tawé-o gyi, nē oo kiŋji o yə pe.

51 Mò a kiṇṇi o yø pø-ø, nè mò ayaaføre a gyanjaa mò tøwø gywii mò feyε, “Fø gyi-o maa sè o kpaare.”

52 Nè oo bise bamø sañ koṇko nè mò gyi amo a kolø-ø a bø-ø. Nè baa bøṇjaa mò feyε, “Ndee mpase ne ajuafwii amo a yøwø mò.”

53 Nè kayaagyi-o mò se a nyiṇṇi si feyε sañ koṇko amo døe nè Yeesuu a tøwø gywii mò feyε mò gyi-o e kpaare-ø nee. Aneŋ se-ø, nè mò aa mò asøse pøee a kɔɔrø Yeesuu gyi.

54 Amø-ø e gyø atø dabø nyøsøpo ne Yeesuu a waa lèø sañ nè øø lèø Yudeya sweere se ba Galileya sweere se-ø.

5

Aneŋ nè Yeesuu a kya ṣnyarø kø kepare kø kεε-ø

1 Amø-ø pøee kamøe-ø, nè Yeesuu a yø Yerøsalem maṇ-nø, a lèø feyε sañ amo-ø Yudaa awuye de kigybøe kø.

2 Kepare kø mø bo Yerøsalem maṇ-nø, nè ki de nkyu, kø maa kideñbee nè baa pwøe bo muruwaan maṇ-ø kibunogyi kø nè ba tee kemo ε Esanne Kibunogyi-o. Yudaa awuye e tee nkyu amo nee feyε Betesada. Ki de abraṇdaye anuu bo muruwaan kemo pøee.

3 Abraṇdaye-ø-ro nè atenapo na agyabøø na bamø ne bamø ayaan na asaree a wu, nè bo maa taare a bo narø-ø pøee da [bo gywii sañ nè Wuribware kabøø e ba a ø bo wure nkyu-o-ro-o.

4 Ketø se nè bo gywii kepare-ø asø-ø e gyø feyε sañ kø Wuribware kabøø e lèø soso na ø bo waa kyuwuri kepare-ø-ro. Mò ya waa kyuwuri-o aneŋ o yii-o, amo aløpo nè bo da da-ø, mò nè ø gyø ηkpeø

ya lwee nkyu-o-ro-o, amə mὸ kɔləgyi kəmaa nē ɔ
lɔ-ɔ a lɔwε puri amo-rɔ].

⁵ Saŋ amo ɔnyare kɔ mɔ da mfεŋ dεε, nē ɔɔ lɔ nsu
adusa na mburuwa.

⁶ Yeesuu a ɳu mὸ-ɔ, nē ɔɔ kya pini fεyε oo di mfεŋ
kyee, nē oo bise mὸ fεyε, “Fɔ ɛ kpa fεyε fɔ kpaare
aaa?”

⁷ Nē ɔlɔpɔ-ɔ a lee kanɔ fεyε, “Mo nyaŋpe, Wurib-
ware kaboo-ɔ ya bɔ waa kyuwuri nkyu-o-ro lowε,
mɔŋ de ɔkɔ nē ɔ taa mɔ a ɔ bɔ waa nkyu-o-ro-o.
Amaa mɔ fɔŋfɔŋ ɛ maa sε mɔ ɛ yɔ, amə ɔkɔ a bɔ
kyoŋ mɔ se gye ɳkpεe ya lwee nkyu-o-ro.”

⁸ Nē Yeesuu a tɔwε gywii mὸ fεyε, “Kɔsɔ, taa fɔ
kraŋ na fɔ nare.”

⁹ Puri amo-rɔ nē ɔɔ kpaare, nē ɔɔ taa mὸ kraŋ, nē
ɔɔ nare o yi.

Kake nsi amo mɔ gye kukyure kake.

¹⁰ Nē Yudaa awuye abrεsε kɔ a tɔwε gywii
ɔnyare nē Yeesuu a kya mὸ-ɔ fεyε, “Ndɔɔ gye
kukyure kake, amoſε sε-ɔ fɔ mɔŋ de kpa fεyε fɔ
sɔrɔ kraŋ kake mɔ.”

¹¹ Nē ɔɔ tɔwε gywii bamɔ fεyε, “ɔnyare nē ɔɔ kya
mὸ-ɔ ya tɔwε gywii mὸ fεyε, ‘Taa fɔ kraŋ na fɔ
nare.’”

¹² Nē baa bise mὸ fεyε, “Nsε ya tɔwε gywii fɔ fεyε,
‘Kɔsɔ taa fɔ kraŋ na fɔ nare?’”

¹³ Amaa ɔnyare nē Yeesuu a kya mὸ-ɔ mɔŋ nyi
mὸ nē ɔɔ kya mὸ-ɔ, a lε̄ fεyε, asεsε a kya mfεŋ
bweetɔ sε-ɔ, Yeesuu a lε̄ o yi.

¹⁴ Amo kamεε-rɔ-ɔ, nē Yeesuu a ɳu mὸ
Wuribware suŋkpa-ɔ, nē ɔɔ tɔwε gywii mὸ fεyε,
“Mbεyɔmɔ fɔ a kpaare, amoſε sε-ɔ yɔwε ɛbɔyε

kowaa. N gyę aneŋ, kotočko ይ waa fо na kо kyɔ kемо-ɔ.”

15 Nę ɔnyare amo a lee mfeŋ ya tɔwę gywii Yudaa awuye amo feyε Yeesuu ya kya mò.

16 Aneŋ se-ɔ, bo lee aneŋ ne Yeesuu a kya ɔko kukyure kake-o si, nę baa lee ba tɔraa mò bweetə.

17 Nę Yeesuu a tɔwę gywii bamо feyε, “N se i suŋ asuŋ saŋ kemaa, amoſe se-ɔ mo-ɔ mo i suŋ saŋ kemaa.”

18 Aseŋ mo nę ɔɔ tɔwę-ɔ a sa nę Yudaa awuye abrεſe a pee akato feyε bo mɔɔ mò. N gyę sa nę bo yε oo kye bamо mbraa nę ŋ yere bo sa kukyure kake-o wɔrę nęe, amaa ɔɔ bęe tɔwę feyε Wuribware e gye mò se, amo-ɔ e kaapo feyε mò aa Wuribware ta nęe.

Keyaaleŋ ne Wuribware mò gyi-o de-o

19 Nę Yeesuu a kya se o bęŋŋaa bamо feyε, “Mo i gyi mоне kaseŋtiŋ feyε mo, Wuribware mò gyi-o, maa taare a ŋ waa ketо kemaa mo eyee se. Mo e waa ketо kemaa nę mo i ńju feyε n se e waa-ɔ nęe. Ketо nę n se e waa-ɔ nę ŋ gbaa mo e waa,

20 a lee feyε n se e kpa mo aseŋ, nę o kaapo mo ketо kemaa nę mò fəŋfɔŋ e waa-ɔ. N se e kaapo mo ato dabę dabę a ŋ waa na a kyɔ amo-ɔ, na a kpeŋ mone pεεε eyee.

21 Feуε aneŋ ne Wuribware i kyiŋŋi bamо nę baa wu-o, na o bęe sa bamо ńkpa na kukyure nę a moŋ de kεε-ɔ, aneŋ dεε nę mo, mò gyi-o, i kyiŋŋi ɔkemaa nę o pre mo-ɔ a n lee lowi-ro, na n sa mò aneŋ a ńkpa-ɔ.

22 N sē fəŋfəŋ maa gyi aseŋ o bu ɔkɔ kɛpɔ, amaa ɔɔ sa mɔ kpa na keyaaləŋ fəyε mɔ ɛ gyε nε m bɔ gyi aseŋ, na m bu kɛpɔ.

23 Wuribware a waa amo-ɔ nεe a asεsε pεeε nya bu mɔ gyi-o fεyε aneŋ nε ba bu mɔ-ɔ. Amose-ɔ ɔkemaa nε ɔ maa bu mɔ, Wuribware mɔ gyi-o, maa bu Wuribware nε oo sun mɔ bɔ kyɔŋwe-ɔ nεe.

24 Mɔ i gyi mɔnε kasen̄tij fεyε ɔkemaa nε o nu mɔ aseŋ, nε ɔ kɔrε mɔ nε oo sun mɔ-ɔ o gyi-o ɛ nya ʃkpa na kukyure nε a moŋ de kεe-ɔ. Kasen̄tij si o de aneŋ a ʃkpa-ɔ lεe saŋ nε ɔɔ kɔrε mɔ gyi-o. Wuribware maa bu mɔ nε ɔɔ kɔrε mɔ gyi-o kɛpɔ.

25 Mɔ i gyi mɔnε kasen̄tij fεyε asεsε nε bɔ te mbeyɔmɔ-ɔ du nεe fεyε bamɔ nε baa wu-o. Amaa saŋ ɛ ba, saŋ amo a kyɔ fo gbaa, fεyε, bamɔ ya nu aseŋ nε mɔ, Wuribware mɔ gyi-o, ɛ tɔwε-ɔ, nε bamɔ ya kɔrε gyi, ba nya ʃkpa popwεe.

26 Wuribware ɛ gyε ʃkpa na kukyure nε a moŋ de kεe-ɔ kuŋu, aneŋ dεe nε ɔɔ sa nε mɔ, mɔ gyi-o, gbaa a kii ʃkpa na kukyure amo kuŋu.

27 Nε ɔɔ sa mɔ, mɔ gyi-o, kpa fεyε n gyi asεsε aseŋ, na m bu bamɔ kɛpɔ bεeε kebεŋ, a lεe fεyε n gyε dimaadi mɔ gyi-o dεe nεe.

28-29 Amose se-ɔ mɔnε ma sa a amo-ɔ kpeŋ mɔnε eyεe. Saŋ kɔ ɛ ba nε bamɔ nε baa wu-o pεeε i nu mɔ bɔrε, na bɔ lεe bamɔ agyεranta-rɔba, na bɔ ma lεe wu. Bamɔ nε baa waa itimaa-o ɛ nya kukyure, na bamɔ nε baa waa ɛbɔyε-ɔ mɔ kɔrε bamɔ kɛpɔ kakɔka.”

Yeesuu ayererəpo

30 Nε Yeesuu a kya sε tɔwε fεyε, “Ma taare a ŋ waa kεtɔ kεmaa mɔ eyεe se. Mɔ i gyi aseŋ aŋeŋ

ne n se a kaapo mo-o nee, amo se o mo i bu kep o
be ee k e b e n k pa se nee. Bo lee fey e n gy e ket o ne mo
f a n g f o n e k pa-o ne mo e waa, amaa ket o ne mo ne oo
su n mo-o e k pa-o w o r e ne mo e waa.

³¹ Fey e ok o ky o o mo n gy e nk p e e bo t o w e mo ase n
nee, weet ee mo a ba mo e t o w e mo-o, mo n e e t o w e
nee fey e se y e mo n bo -r o ne a kaapo fey e a gy e
k a s e n t i n nee.

³² Amaa ok o d e e o bo -r o ne o t o w e mo ase n gy wii
mo n e, mo e gy e Yohanee Osuubap o-o. N ny i fey e
ane n ne o t o w e mo ase n -o mo n gy e k a y e b a nee.

³³ Mo n e a ky o su n mb o o bo ky o n w e Yohanee ase
fey e bo ya bise mo ase n. M o -o mo a t o w e s e s e
ne n gy e -o gy wii mo n e.

³⁴ Amaa n gy e s e s e dimaadi ne mo e k pa fey e o
y e r e mo -r o na mo n' n u fey e mo at o k e k a a p o -o gy e
k a s e n t i n nee. Mo e t o w e amo -o nee a Wuribware
ny a mo r o w e mo n e.

³⁵ Yohanee d e e o du nee fey e fetiri ne ok o a
ky a n j e, ne o la n j e -r o b w e e t o -o. Kati n k o -o -r o -o
mo n e akat o a gy i an e n ne mo n e a n u m o
k e l a n j e r o -o se -o.

³⁶ Amaa n de at o k o ne a y e r e mo -r o, ne a k o n a
ky o n an e n ne Yohanee y e r e mo -r o -o, at o ne mo e
waa -o e gy e at o ne n se a sa mo fey e n waa -o. Amo e
gy e ne a t o w e mo ase n, ne a kaapo fey e Wuribware
ya su n mo.

³⁷ Ne n se Wuribware ne oo su n mo-o gbaa a
t o w e mo ase n. N gy e fey e mo e kaapo fey e mo n e
a nu mo b o r e, be ee mo n e a n u mo akat o -r o nee.

³⁸⁻⁴⁰ Amaa ket o ne mo e kaapo -o e gy e fey e n se
Wuribware a sa ne baa ky o r e e mo ase n bo waa
abware se n w o r e -o -r o. O o n, w o r e k o n k o -o d e e -r o ne

m̄n̄e i suye n̄εεn̄εε, na m̄n̄' nya n̄u an̄eŋ n̄e m̄n̄e
e nya n̄kpa na kukyure n̄e a m̄n̄ de kεε-ɔ. Am̄o pεεε
gbaa m̄n̄e maa k̄ɔr̄e abwareṣeŋ-ɔ m̄n̄e i gyi.
Ket̄o n̄e k̄e e kaap̄o feyε m̄n̄e maa k̄ɔr̄e am̄o m̄n̄e
i gyi-o e gyε feyε m̄n̄e a kine m̄o n̄e Wuribware a
sun̄ m̄n̄e ase-ɔ. A l̄ē feyε m̄n̄e m̄n̄ t̄ē n̄u feyε
abwareṣeŋ w̄ore-ɔ-r̄o baa kyoreε feyε Wuribware
i sun̄ m̄o m̄n̄e ase. M̄o-ɔ m̄o e gyε n̄e m̄o e taare a
n̄ sa m̄n̄e n̄kpa na kukyure n̄e m̄n̄e i buwi m̄n̄e
e kpa-ɔ, amaa m̄n̄e a kine.

41 To, n̄ gyε feyε m̄o e kpa a m̄n̄' kyor̄o m̄o nee.

42 Amaa n̄ nyi aseſe suoſ n̄e m̄n̄e gyε-ɔ, m̄n̄e
maa kpa Wuribware m̄n̄e n̄kponɔ-r̄o.

43 N̄ s̄e keyaaleŋ-n̄o n̄e m̄o a ba, amaa m̄n̄e maa
kpa a m̄n̄' k̄ɔr̄e m̄o gyi. Amaa ɔk̄o ya ba m̄o f̄ɔŋf̄ɔŋ
keyaaleŋ b̄o ba f̄eraa, m̄n̄e e k̄ɔr̄e m̄o a m̄n̄' gyi.

44 M̄n̄e e kpa feyε m̄n̄' d̄ē kyor̄o abεε, amaa
m̄n̄e maa kpa feyε Wuribware n̄e m̄o w̄ore kpeŋ
e b̄o-r̄o-ɔ kyor̄o m̄n̄e. Am̄o e gyε ket̄o s̄e n̄e m̄n̄e
maa taare a m̄n̄' k̄ɔr̄e m̄o aseŋ-ɔ gyi-o.

45 M̄n̄e ma kaŋ fa feyε m̄o e gyε n̄e m̄o e t̄owε
m̄n̄e kunju si ɛbɔyε a n̄ gywii n̄ se. Wuribware
mbraa w̄ore n̄e an̄e ɔd̄edaapo Mosis a kyoreε-ɔ n̄e
m̄n̄e a taa m̄n̄e t̄emaa pεεε b̄o d̄əŋŋə se-ɔ e gyε n̄e
ɔ por̄o m̄n̄e.

46 M̄n̄e a d̄eε k̄ɔr̄e Mosis gyi nee-ɔ, weetee
m̄n̄e a kyɔ k̄ɔr̄e n̄ gbaa m̄o gyi, a l̄ē feyε m̄o ya
kyoreε m̄o aseŋ.

47 Amaa m̄n̄e a m̄n̄ k̄ɔr̄e ket̄o n̄e Mosis a
kyoreε-ɔ gyi-o si-ɔ, m̄n̄e maa taare a m̄n̄' k̄ɔr̄e
ket̄o n̄e m̄o e t̄owε-ɔ gyi.”

6

*Anēj nē Yeesuu a sa asesē nkpej nnuu ateese-o
(Matiyo 14.13-21; Maak 6.30-44; Lukas 9.10-17)*

¹ Amo kamεε nē Yeesuu a ya tēj Galileya kεpare dabe-ɔ-rɔ. Kepare dabe mɔ dēe nē ba tēe ε Tibeeriyas.

² Nē asesē biribiri a kpowε gya mò sε, a lee feyε baa nju mò akpeñeyεetɔ nē oo waa bɔ kya asesē nē ba lɔ-ɔ.

³ Nē Yeesuu na mò agyasepo-ɔ a dēe kebeε kɔ kafwεε ya kyεna ba kyure.

⁴ Sanj nē Yudaa awuye i gyi Wuribware-a-kyanε-yowε a ateese-o a tɔ-rɔ.

⁵ Nē Yeesuu a deere muruwaa, nē oo nju feyε asesē biribiri ɛ ba mò ase. Amosε se-ɔ nē oo bise Filipo feyε, “Mfene nē anε ɛ borɔ a anε nya ateese nē a fɔ asesē demanjτe mɔ, na anε sɔɔ sa bamɔ?”

⁶ Yeesuu a tɔwε amo-ɔ nēe a ɔ bɔ kyɔ Filipo-ro kεε. Kasenjtiŋ si mò-ɔ mɔ kyɔ o nyi anēj nē ɔ waa-ɔ.

⁷ Nē Filipo a tɔwε gywii mò feyε, “Hareε ɔkεmaa ɛ nya mbegyεε mbegyεε gbaa, bamɔ ya ba siidii nkpej ηnyɔ (GHC 2,000) bɔ sɔɔ bodobodoo, ɔ maa fɔ bamɔ.”

⁸ Nē mò agyasepo-ɔ ɔko nē ba tēe mò ε Andruu, nē ɔ gyε Simɔŋ Peetroo mò tire-o yε,

⁹ “Kanyaŋsεe kɔ ɛ gyε nē ɔ bɔ mfεe nē o de bodobodoo agyi anuu na nkijgyi ngingyii ηnyɔ-ɔ. Amo-ɔ ɛ fɔ asesē demanjτe mɔ aaa?”

¹⁰ Nē Yeesuu a tɔwε gywii mò agyasepo-ɔ feyε, “Mon' sa a asesē-ɔ kyεna.” Efa mɔ bɔ mfεn bweεtɔ. Nē asesē a kyεna kyεna efa-ɔ sε. Fɔ ya karε anyare nē bɔ bɔ mfεn-ɔ wɔrε bɔ bɔ nkpej nnuu.

11 Né Yeesuu a taa bodobodoo-o, né oo sa Wuribware ḥanjə wəe se, né oo ke-ro sa asəsə né bo te mfəŋ-ɔ. Anəŋ dəe né oo waa ɻkiŋgyi-o mə. Né bodobodoo-o na ɻkiŋgyi-o a waa kókyɔ.

12 Bamə pəee a gyi anəŋ né ba taare-ɔ. Saŋ né baa gyi kpone-ɔ, né Yeesuu a təwə gywii mò agyasepo-ɔ feyε, “Mon' swii mpupuriasee, mone ma sa a n tweē.”

13 Né baa swii bodobodoo mpupuriasee-ɔ, né ɳ ya bɔrɔ ake kudu anyɔ.

14 Asəsə né bo bo mfəŋ-ɔ a ɳu akpeŋyeetə né Yeesuu a waa-ɔ, né bo yε, “Kaseŋtiŋ si ɔnyare mə gye Wuribwarə kyaaməsə né anə ɔdədaapə Mosis yε ɔ ba kayə mə-ra-ɔ née.”

15 Yeesuu a nyi feyε baa waa siraa a bo bo kra mò keyaaleŋ sə bo gyi kuwure-o si-o, né ɔ bəe o yii abee-rɔ mò wɔrε.

*Aneŋ né Yeesuu a narə nkyu si-o
(Matiyo 14.22-33; Maak 6.45-52)*

16 Kedeepwəta a fo-ɔ, né Yeesuu agyasepo-ɔ a ba nkyu-ro.

17 Né baa lwee koree-ɔ, né baa kinŋji yɔ kamεε-ɔ ya təŋ kəpare dabe-ɔ-ɔ Kapaaniyum a kəbegya-ɔ. Kanye a fo na Yeesuu moŋ təe ba mò agyasepo-ɔ ase.

18 Saŋ amo-ɔ, afwii dabə kə mə e waa na a da alaŋkpare.

19 Mò agyasepo-ɔ mə a pare waa emayerə esa bo yɔ ena-ɔ-ɔ, né baa ɳu Yeesuu naa nkyu si ɔ ba mfəŋ né koree-ɔ bo-ɔ. Né kufu a nya bamə.

20 Mfəŋ né Yeesuu a təwə gywii bamə feyε, “Mo nee! Monə ma sa a kufu nya monə.”

21 Mfəŋ nē baa taa mō wōrē sē waa kōrēe-ɔ-rō. Bamō a taa mō waa-rō-ɔ, a mōŋ kyee nē baa dan kideŋbe si mfəŋ nē ba yō-ɔ.

Aneŋ nē asēsē a buwi kpa Yeesuu-o

22 Kayē ḥke-o, asēsē biribiri a ba Galileya kēpare dabē a nnōŋ a boŋbē-ɔ ba buwi ba kpa Yeesuu, a lē fēyē ndee baa ḥu aneŋ nē Yeesuu a taa bodobodoo, sa Wuribware aŋsē wē sē, nē oo ke-ro sa asēsē, nē baa gyi-o. Amaa bō mōŋ ḥu mō ndōo. Nē baa nyinji si fēyē, Yeesuu na mō agyasepo-ɔ, bamō a pare bō dan mfəŋ a kideŋbe-o si-o, kōrēe kōŋkō wōrē nē baa bō ba. Nē baa ḥu fēyē ndōo kōrēe-ɔ mōŋ lēs ɔ bō-rō. Nē baa pini fēyē n gyē Yeesuu na mō agyasepo-ɔ gyē nē bō yii, ɔ mōŋ tii bamō sē sanj nē baa yō-ɔ.

23 Ekōrēe nē e ya lē Tibeeriyas maŋ-nō-ɔ ēkō a bō dan mfəŋ nē Yeesuu a sa nē bodobodoo amo a waa kōkyō-ɔ.

24 Asēsē amo a ḥu fēyē Yeesuu na mō agyasepo-ɔ mōŋ bō-rō-ɔ, nē baa lwee ekōrēe-ɔ-rō yō Kapāniyum maŋ asē ba buwi ba kpa Yeesuu.

Yeesuu e gyē bodobodoo nē ɔ sa ḥkpā-ɔ

25 Asēsē amo a tēŋ kēpare dabē amo-ɔ, nē baa ḥu Yeesuu mfəŋ, nē baa bise mō fēyē, “Okaapōpo, nsan mō nē fo a ba mfee?”

26 Nē Yeesuu a tōwē gywii bamō fēyē, “Mō i gyi mōnē kāsēntiŋ fēyē, kētō sē nē mōnē i buwi mōnē e kpa mō-ɔ e gyē fēyē mōnē a gyi bodobodoo-o kpōnē. Amaa n gyē sa nē mōnē a ḥu akpēnēyēetō nē mō a waa-ɔ sē nē mōnē gya mō sē.

27 Mōnē ma tōraa mōnē eyēe suŋ kusun mōnē e kpa ateese nē mōnē i gyi kayē mō-rō, nē a maa

kyee na a gyo-o. Amaa mɔn' suŋ kusuŋ kpa ateese ne a maa gyo, ne a sa ɳkpa na kukyure ne a mɔn de kεε-ɔ. Ateese mɔ ne a sa ɳkpa na kukyure ne a mɔn de kεε-ɔ, mɔ, dimaadi mò gyi-o, de a m bɔ sa mɔne, a lèe feyε n sε Wuribware ya sa mɔ anεŋ a keyaaleŋ-ɔ."

28 Nε baa bise mò feyε, "Kusuŋ mɔ ne anε waa na kε pre Wuribware?"

29 Nε Yeesuu a lee kana feyε, "Kusuŋ ne Wuribware e kpa feyε mɔn' waa-ɔ e gyε feyε mɔn' kɔɔrε mò ne oo suŋ mò bɔ kyɔŋwε-ɔ gyi."

30 Nε baa lee kana feyε, "Ntεtɔ ne fo e waa na a kpeŋ anε eyεε, na anε yεrε anεŋ sε bɔ kɔɔrε fo gyi? Tɔwε gywii ane.

31 Saŋ ne Mosis na anε nana-ana te kimukee-ro-o, baa dεε gyi ateese ne ba tεε ε manaa (kaase e kaapo feyε Ntεtɔ-nεε?), feyε anεŋ dεε ne baa kyɔrεε abwaresen wɔrε-ɔ-rɔ feyε,

'ɔ sa ne ateese a lèe soso ba kaase ne baa gyi.' ”*

32 Nε Yeesuu a tɔwε gywii bamɔ feyε, "N gyε Mosis fɔŋfɔŋ ya sa mɔne ateese amo. Aa lèe Wuribware ase neε. Na kasεntiŋ si, ateese amo mɔn gyε ateese ne aa lèe soso ba kaase ne mɔ e tɔwε amo aseŋ-ɔ. Amaa n sε e gyε ne o sa mɔne ateese kasεntiŋ ne aa lee Wuribware se-ɔ.

33 Ateese ne Wuribware e sa mɔne-ɔ e gyε mò ne oo suŋ lèe Wuribware sε feyε o bɔ sa kayε mɔ-rɔ a asεsε-ɔ ɳkpa na kukyure ne a mɔn de kεε-ɔ."

* **6:31** Kεleε Igyipiti 16.4; Nihimiya 9.15; Kilij 78.24-25.

34 Né baa tɔwɛ gywii Yeesuu feyɛ, “Ané nyanjpe, amo feraa, sa ané ateese amo kake kɛmaa.”

35 Né Yeesuu a tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ, “Mɔ e gyɛ ateese nɛ a sa ɲkpa na kukyure amo-ɔ. Okɛmaa nɛ ɔ ba mɔ ase-ɔ, akɔŋ maa nya mò pɛɛɛ. Né okɛmaa nɛ ɔ kɔɔrɛ mɔ o gyi-o, burufo maa nya mò pɛɛɛ.

36 To, mbeyɔmɔ mɔ a tɔwɛ gywii mɔnɛ feyɛ mɔnɛ a nju mɔ, amaa mɔnɛ maa kɔɔrɛ mɔ a mɔn' gyi.

37 Okɛmaa nɛ n sɛ a sa mɔ-ɔ e ba mɔ ase. Ma gya mò a m bɔ kyɔŋwɛ daa.

38 A lee feyɛ, moŋ lee soso ba neɛ a m bɔ waa mɔ fɔŋfɔŋ kɛprɛ sɛ kɔtɔkɔ, amaa mɔ a ba neɛ a m bɔ waa amo nɛ a pre mò nɛ oo suŋ mɔ bɔ kyɔŋwɛ-ɔ.

39 Kɛtɔ nɛ mò nɛ oo suŋ mɔ-ɔ e kpa-ɔ e gyɛ feyɛ aseɛɛ pɛɛɛ nɛ ɔɔ bɔ waa mɔ kesaree-ɔ-ɔ, bamɔ okɛmaa maa kaŋ fɔ mɔ sɛ, na n kyiŋji bamɔ pɛɛɛ baa ɲkpa-ɔ kake nsi nɛ kayɛ mɔ e gyɛ kɛɛ-ɔ.

40 Kɛtɔ nɛ n sɛ e kpa-ɔ e gyɛ feyɛ bamɔ okɛmaa nɛ ɔ deere mɔ, Wuribware mò gyi-o, nɛ ɔ kɔɔrɛ mɔ o gyi-o e nya ɲkpa na kukyure nɛ m moŋ de kɛɛ-ɔ, na n kyiŋji mò lee lowi-ro kake nsi nɛ kayɛ mɔ e gyɛ kɛɛ-ɔ.”

41 Né Yudaa awuye abresɛ nɛ baa nu mò aseŋ-ɔ iduŋ a fwii, nɛ baa tɛɛ feyɛ Yeesuu a tɔwɛ feyɛ, “Mɔ e gyɛ ateese nɛ aa lee soso ba kaase-ɔ.”

42 Né baa tɔwɛ feyɛ, “Onyarɛ mɔ, n gyɛ Yosef mò gyi nɛ ba tɛɛ mò e Yeesuu-o nɛɛ bɛɛɛ? Ané nyi mò sɛ na mò nyi. Né emɛnɛ sɛ nɛ mbeyɔmɔ ɔ yɛ ɔɔ lee soso ba nɛɛ?”

43 Né Yeesuu a lee kanɔ feyɛ, “Mɔn' yɔwɛ kɛtɛɛ.

44 N yɛ εɛɛ ɔkɔ maa taare a ɔ ba mɔ ase, amo n sɛ nɛ oo suŋ mɔ bɔ kyɔŋwɛ-ɔ a baa mò mɔ ase, na n

kyiŋŋi mò a o ba nkpa na kukyure-ro kake nè kaye
mò e gyé kεε-ɔ.

⁴⁵ Wuribware akyaamee boko a kyoree bo waa
abwareseñ wore-ɔ-rɔ feye, ‘Wuribware e gyé nè o
kaapo ɔkemaa.’* ɔkemaa nè o nu n se aseñ, nè o
suye a o lee mò ase-ɔ e ba mò ase.

⁴⁶ Mone ma fa feye n ye ɔko a kyø nse, amo mo
nè mò a lee n se ase ba sweere mò se-ɔ wore ya nju
mò.

⁴⁷ Mò i gyi mone kaseñtiñ feye, ɔkemaa nè o koore
mò o gyi-o e nya nkpa na kukyure nè a moñ de
kεε-ɔ.

⁴⁸ Mò e gyé ateese nè a sa nkpa-ɔ.

⁴⁹ Mone nana-ana a gyi ateese nè aa lee soso ba
kaase sañ nè bo te kimukee-ro-o, amaa a moñ sa
nè baa kyena nsu pεεε.

⁵⁰ Amaa ateese kaseñtiñ nè aa lee soso ba
kaase-ɔ, aneñ a ateese-o, ɔkemaa nè o gyi amo-ɔ
maa wu.

⁵¹ Mò e gyé ateese nè aa lee soso ba kaase-ɔ.
ɔkemaa nè o gyi ateese mo-ɔ kakyena na kukyure
moñ de kεε. Ateese ne n de mo e sa mò-ɔ e gyé
mò koyoworegyi. N de mo koyoworegyi mò e sa
asese nè bo te kaye mo-rɔ-ɔ na bo nya nya nkpa na
kukyure nè a moñ de kεε-ɔ.”

⁵² Nè bamò nè baa nu aseñ nè oo tòwé-ɔ idun a
fwii, nè bamò wore wore a gyiiri ikii feye, “Emenè
nè onyare mò e waa a o taa mò koyoworegyi sa ane
a ane gyi feye ateese?”

⁵³ Nè Yeesuu a tòwé gywii bamò feye, “Mò i gyi
mone kaseñtiñ feye mone e moñ gyi mo, dimaadi
mò gyi-o, koyoworegyi feye ateese-o, nè mone e

* ^{6:45} Isaya 54.13.

moŋ nuu mo mbogya, amo feraa moŋe maa nya ɳkpa.

⁵⁴ ɔkemaa n̄e o gyi mo koyoworegyi feyε ateese, n̄e o nuu mo mbogya-ɔ de ɳkpa na kukyure n̄e a moŋ de keε-ɔ, na n kyiŋji mò l̄e lowi-ro kake n̄e kaye mɔ e gyε keε-ɔ.

⁵⁵ A l̄e feyε mo koyoworegyi e gyε ateese kasen̄tij-o, n̄e mo mbogya mɔ e gyε nta kasen̄tij-o.

⁵⁶ ɔkemaa n̄e o gyi mo koyoworegyi feyε ateese, n̄e o nuu mo mbogya-ɔ e kyεna mo kakponɔ-rɔ, na mo-ɔ mɔ n kyεna mò kakponɔ-rɔ.

⁵⁷ N s̄e Wuribware ya suŋ mo bo kyoŋwε. Ne mò a ma wu pεεε-ɔ sε-ɔ, ɳ gbaa n de ɳkpa amo n̄e o de-o. Aneŋ dεε n̄e ɔkemaa n̄e o gyi mo koyoworegyi feyε ateese-o e kyεna, na ɔ ma wu pεεε.

⁵⁸ Amo-ɔ e kaapo feyε mo koyoworegyi n̄e n de-o e gyε ateese n̄e aa l̄e soso ba kaase-ɔ kasen̄tij. A moŋ du n̄e feyε ateese amo n̄e aa dεε l̄e soso ba kaase kimukee amo-rɔ, n̄e kake kemaa ane nana-ana a swii gyi-o, a l̄e feyε saŋ ko bamɔ ɔkemaa a bo wu. Amaa ɔkemaa n̄e o gyi ateese ne n de mo e sa mò-ɔ feraa e kyεna nsu pεεε.”

⁵⁹ Saŋ n̄e Yeesuu a yɔ kεbwarekɔrεkyan n̄e ke bo Kapaaniyum man-ns-ɔ ɔ kaapo kεmo-rɔ-ɔ n̄e ɔɔ tɔwε amo-ɔ.

Aseŋkparegyi n̄e a sa ɳkpa na kukyure n̄e a moŋ de keε-ɔ

⁶⁰ Asεsε biribiri n̄e bo gya Yeesuu si-o boko a nu amo-ɔ, n̄e bo yε, “Aseŋ mo feraa bo leŋ, ɔko maa taare amo-ɔ a ɔ gya se-.”

⁶¹ Yeesuu a ɳu feyε baa tεε aseŋ amo se-ɔ, n̄e oo bise bamɔ feyε, “Mo aseŋ mo maa nya a a nu n̄eε, bεεε?”

62 Feyε mɔnε a ɳu mɔ, dimaadi mò gyi-o, a yɔ soso mfeŋ nε mɔ a lεe ba-ɔ nεe, weetee emεnε nε mɔnε e waa?

63 Mɔnε moŋ tεe nu kaase feyε aseŋkparegyi nε mɔ a deŋ tɔwε gywii mɔnε-ɔ gye kεkpare nε kεmo kaase e gye ɳkpa na kukyure nε a moŋ de kεε-ɔ. N gye sεsε koyowaregyi aseŋ nε mɔ e tɔwε, amaa mɔ a kaapo mɔnε anεŋ nε Wuribware a kufwiijε timaa-o e taarε a ɔ sa mɔnε anεŋ a ɳkpa-ɔ nεe.

64 Amo pεεε gbaa mɔnε boko maa kɔɔrε mɔ mɔnε i gyi.” Kεtɔ sε nε Yeesuu a tɔwε anεŋ-ɔ e gye feyε ɔ kyɔ o nyi bamɔ ne bo maa ba a bo bo kɔɔrε mò gyi-o, na mò nε ɔ ba a ɔ bo gyi mò kidiburo-o.

65 Nε Yeesuu a kya se tɔwε feyε, “Mfaanεε sε nε mɔ a tɔwε gywii mɔnε feyε ɔkɔ maa taare a ɔ ba mɔ ase, amo n sε a sa mò kpa feraa.”

66 Amo-ɔ sε-ɔ, nε aseſε nε bo gya Yeesuu si-o bwεetɔ a kine mò sε kegya.

67 Amo sε-ɔ, nε oo bise mò agyasepo kudu anyɔ-ɔ feyε, “Amo mɔnε mɔ mɔnε e kpa keleɛ mɔ ase aaa?”

68 Nε Simɔŋ Peetroo a lee kanɔ feyε, “Anε nyaŋpε, ɔkɔ bεe ɔ bo-rɔ nε anε gya mò sε aaa? Daabii! ɔkɔ moŋ bo-rɔ nε ɔ tɔwε aseŋkparegyi nε a kaapo anε anεŋ nε anε e nya ɳkpa na kukyure nε a moŋ de kεε-ɔ, amo fo wɔrε.

69 A lεe feyε anε saŋ anε e kɔɔrε fo anε i gyi, nε anε nyi feyε fo e gye kεyaafɔrε timaa nε Wuribware a lee suŋ bo kyoŋwε-ɔ.”

70 Nε Yeesuu a lee kanɔ feyε, “Mo e gye nε mɔ a lee mɔnε abεε kudu anyɔ-ɔ feyε mon' gya mɔ sε, bεεε? Amaa ɔkɔ bo mɔnε-rɔ nε ɔ gyε ɔbɔnsam mò gyi.”

71 Yudas Kariyotinyi aseñ ne Yeesuu e tɔwε-ɔ. Mò se mɔ e gyε Simɔŋ Kariyotinyi. Amaa a bɔ-rɔ feyε Yudas gyε Yeesuu agyasepo kudu anyɔ-ɔ ɔko, ne mò-ɔ mɔ i gyi mò kidiburo.

7

Yeesuu na mò tire-ana

1 Amo-ɔ pεεε kamεε-ɔ, Galileya sweere se ne Yeesuu a kya se o naa o kaapo, a lεe feyε, mò ya narε Yudeya sweere se, mfεŋ a abresε-ɔ i buwi a bo kpa mò a bo mɔɔ.

2 Ne sanj a tɔ-rɔ feyε Yudaa awuye gyi Abwii-ro kekyena a kigyibee-ɔ.†

3 Ne Yeesuu mò tire-ana a tɔwε gywii mò feyε, “Lee mfee yɔ Yudeya na fo agyasepo ne bo bo mfεŋ-ɔ mɔ nya nju akpeñeyεetɔ ne fo e waa-ɔ.

4 ɔko ne mò kenyare a dee-ɔ mon de kemø ne o waa-ɔ o kweerɔ. Amosε-ɔ fo e taare a fo waa atɔ dabe, sa a kayε-rɔ asesε pεεε gyii fo.”

5 Mò tire-ana fɔñfɔñ gbaa mon kɔɔre mò gyi.

6 Ne Yeesuu a tɔwε gywii bamɔ feyε, “Mɔ sanj mon teε fo. Amaa monε feraa, monε e taare a mon' yɔ ngyanjε-ɔ-rɔ sanj kemaa ne monε e kpa-ɔ.

7 Kayε-rɔ asesε maa kisi monε, amaa m feraa, ba kisi mo, bo lεe anεn ne mo e tɔwε atɔ ne baa waa ne a gye ebɔye-ɔ mo i gywii bamɔ-ɔ se.

8 Monε feraa, mon' narε ya gyi Abwii-ro kekyena a kigyibee-ɔ. M feraa, ma yɔ, a lεe feyε a mon teε fo sanj ne mo e yɔ a n ya gyi kemø-ɔ.”

9 Mò a tɔwε amo-ɔ, ne o kyεna Galileya sweere se nke kafwεe ko.

Aneŋ ne Yeesuu a ya gyi Abwii-ro k̄ekyēna a k̄igyb̄ē-o

10 Mò tire-ana a ya gyi Abwii-ro k̄ekyēna a k̄igyb̄ē-o, ne Yeesuu mō a yō, amaa ṣ moŋ gya lamaŋ se yō, oo ywii yō nēe.

11 Né Yudaa awuye abr̄es̄-o i buwi ba kpa mò, ne baa bise ngyanj̄ē-o-r̄o as̄es̄e feyε, “Nk̄ē mò?”

12 Mò aseŋ sooo nē ba ɳwiini lamaŋ-ɔ-r̄o. Bamō bok̄o yε, “O gyε s̄es̄e timaa.”

Bok̄o mō yε, “Daabii! ɔnyare amo e p̄enna as̄es̄e nee.”

13 Amaa ɔk̄o moŋ taare t̄owē mò kunju si aseŋ bo l̄ē kawu si, a l̄ē feyε bo s̄er̄e Yudaa awuye abr̄es̄-o.

14 Amo a fo nsena na bo lowē k̄igyb̄ē-o, ne Yeesuu a yō Wuribware suŋkpa-o kabuno ya l̄ē ṣ kaapo as̄es̄e abwareṣen.

15 Né aa kp̄en Yudaa awuye abr̄es̄-o eyee bweet̄o, ne baa t̄owē feyε, “Emene nē ɔnyare mō a waa o nyi ekaapo faanee, na ṣ moŋ nya k̄ekaapo l̄ē tonj kemaa?”

16 Né Yeesuu a t̄owē gywii bamō feyε, “Atō mō nē mo e kaapo-o moŋ l̄ē mo fɔŋfɔŋ ase, amaa aa l̄ē mò nē oo sunj mo bo kyoŋwē-o ase nee.

17 Ok̄emaa nē o sure si a ṣ waa ket̄o nē Wuribware e kpa-o i pini feyε ket̄o nē mo e kaapo-o a l̄ē Wuribware ase nee, bεee mo fɔŋfɔŋ keyaaleŋ nē n de mo e waa.

18 Ok̄emaa nē ṣ sa seŋsa mò fɔŋfɔŋ keyaaleŋ se-o i buwi ṣ kpa k̄edabε na wuraa a ṣ sa mò eyee nee. Amaa mò nē ṣ kpa k̄edabε na wuraa a ṣ sa mò nē oo sunj mò-o de kas̄eŋtiŋ, ṣ maa ba ayεba.

19 Mone e kyoro Mosis ne oo kyoree Wuribware a mbraa-o bo sa mone-o, amaa mone kojko gbaa mon gya mbraa-o se. Ne emene se ne mone e kpa a mon' mo?"

20 Ne lamañ-o a tøwø gywii mo feyε, "Ibrisi te fo se. Nse e gye ne o kpa a o mo fo?"

21 Ne Yeesuu a lee kanø feyε, "Mo a kya øko kukyure kake née, ne aa kpeñ mone pεεε eyee.

22 To, Mosis a sa mone Wuribware mbraa ko ne mone adedaapo a kyo gya se-o, feyε bamø ya kowø kagyinyañsse, kake buruwasepo-o bo teñ mo kotweetu, na kake nsin amo e gye kukyure kake gbaa, bo ma kanø yøwø.

23 Amose se ne mone i de kpa feyε kukyure kake gbaa mon' teñ kagyinyañsse kotweetu, na mone ma nya kye Wuribware a mbraa ne Mosis a kyoree sa mone-o, ne emene se ne mone iduñ a fwii mo se feyε mo a kya sesø kayowore mumwii kukyure kake?

24 Mone ma kanø fa feye ketø ne øko e waa-o gye ebøye, amaa mon' deerø neenee kee pwεε, ne mo e waa ebøye nee aaa, itimaa nee aaa, mone i ηju."

Sesø suo ne asesø e fa feyε Yeesuu gye-o

25 Asesø ne bo bo Yerøsaløm mañ-no-o boøø a nu aneñ ne oo tøwø-o, ne bo ye, "N gye onyare mo ne ane abressø e kpa a bo mo-o ooo?"

26 Mon' deerø mo a yere o sa señsa lamañ-no, na bo mon tøwø seye bo kye mo. Beεεε aa waa feyε baa ηju aneñ ne o du-o, ne baa sure si feyε o gye Kristoo kasenjetiñ aaa?

27 Kristoo-o ya ba, ḥoko maa pini mfəŋ nə ɔ lęe a ɔ ba-ɔ, amaa ḥonyare mə fəraa anę nyi mfəŋ nə ɔɔ lęe-ɔ.”

28 Saŋ nə Yeesuu bə Wuribware suŋkpa a kabuno-o ɔ maa sə ɔ kaapɔ-ɔ, oo nu aseŋ nə baa tɔwə-ɔ, nə ɔɔ tɔwə keŋkeŋ feyε, “Mone ɛ fa feyε mone nyi mə na mfəŋ nə mə a lęe-ɔ ɔɔ? Ng�e mə fəŋfəŋ kəyaaleŋ sə nə mə a ba. Mə nə oo suŋ mə-ɔ de kaseŋtiŋ, amaa mone moŋ nyi mə.

29 Amaa m fəraa, ɳ nyi mə, a lęe feyε mə ase nə mə a lęe, nə mə-ɔ mə ya bęe suŋ mə.”

30 Nə baa kpa a bə kra Yeesuu, amaa bə moŋ taare kra mə, a lęe feyε mə saŋ moŋ təe fo.

31 Amaa aseſe-ɔ bokə a kəɔrə mə gyi, nə baa tɔwə feyε, “Kristoo-o ya ba, ɔ waa atə nə a kpeŋ eyee-ɔ a ɔ kyon ḥonyare mə amo-ɔ nə ɔɔ waa-ɔ ɔɔ?”

Aneŋ nə baa suŋ adeererəsepə kə feyε bə ya kra Yeesuu-o

32 Saŋ nə Farisii awuye bokə a nu aseſe-ɔ i ɳwiini Yeesuu kuŋu si aseŋ mə-ɔ, nə baa sa nə Wuribware aləŋŋəpo abrəsə-ɔ a suŋ Wuribware suŋkpa a adeererəsepə kə bə kyonjwə feyε bə ya kra Yeesuu.

33 Ne Yeesuu a tɔwə gywii bamō feyε, “Mo ɛ kyəna mone ase a n kyee kafwəe pwəe na n dəe kiŋni yə mə nə oo suŋ mə-ɔ ase.

34 Mone saŋ mone ɛ ba a mən' bə buwi kpa mə, na mone ma lęe ɳu mə, a lęe feyε mfəŋ nə mə ɛ yə-ɔ, mone maa taare a mən' yə mfəŋ.”

35 Ne Yudaa awuye abrəsə-ɔ wɔrə wɔrə i bise abeε feyε, “Ne mfənə nə ɔ kpa a ɔ yə, nə ɔ yε anę maa lęe ɳu mə-ɔ nəe? Amə ɔ yə Griiki awuye emaŋ sə a

ɔ ya kaapɔ anɛ asɛsɛ nɛ baa yɔ ya kyɛna mfeŋ-ɔ na Griiki awuye-o abwareſen nɛe eee?

36 O yε anɛ i buwi a anɛ kpa mò, na anɛ ma ḥu mò, na anɛ ma taare a anɛ yɔ mfeŋ nɛ o yɔ-ɔ. Amo kaase e gyɛ emene?”

Nkyu nɛ n sa ŋkpa na kukyure nɛ a moŋ de kɛɛ-ɔ

37 Kigybɛe-ɔ kake lalalowɛ nɛ ka gyɛ kake dabɛ-ɔ, nɛ Yeesuu a kyuwi-ro, nɛ ɔɔ tɔwɛ keŋken feyɛ, “Okemaa nɛ burufo de mò-ɔ, o ba mo asɛ bo nuu nkyu.

38 Fɛyɛ anɛn nɛ baa kyɔrɛɛ waa abwareſen wɔrɛ-ɔ-ɔ, ‘Okemaa nɛ o kɔɔrɛ mo o gyi-o, nkyu nɛ n sa ŋkpa-ɔ e lɛɛ mò kakpɔnɔ-ɔ feyɛ boŋ nkyu-o.’

39 Aseŋ nɛ Yeesuu e tɔwɛ mfɛe-ɔ gyɛ Wuribware a kufwiijɛ timaa-o aseŋ nɛ bamɔ nɛ ba kɔɔrɛ mò a bo gyi-o e nya-ɔ nee. Amaa saŋ amo-ɔ bo moŋ tɛɛ nya Wuribware a kufwiijɛ timaa-o, a lɛɛ feyɛ Yeesuu moŋ tɛɛ yɔ Wuribware ase.

Anɛn nɛ asɛsɛ a gyiiri Yeesuu si ikii-ɔ

40 Lamanj-ɔ-ɔ asɛsɛ-ɔ bokɔ a nu feyɛ ɔɔ tɔwɛ amo-ɔ, nɛ bo yε, “Kaseŋtij si, ɔnyarɛ mo gyɛ Wuribware kyaamɛɛ nɛ Mosis a tɔwɛ feyɛ o ba-ɔ nee.”

41 Ne bamɔ bokɔ mo yε, “N gyɛ anɛn nee. Mò e gyɛ Kristoo nɛ Wuribware yε o sun a o bo kyoŋwe-ɔ.”

Amaa bamɔ bokɔ yε, “N gyɛ Galileya sweere se ne Kristoo-o e lee,

42 a lɛɛ feyɛ baa kyɔrɛɛ waa abwareſen wɔrɛ-ɔ-ɔ feyɛ Kristoo-o e lɛɛ Owure Deefid kɛnana-ɔ, na Betelahɛm man nɛ baa kowɛ Deefid mò-ɔ-ɔ-ɔ.”

43 Né asesε-ɔ a ke-ro ntuŋ ηnyɔ ba gyiiri Yeesuu si ikii.

44 Né bamɔ bokɔ e kpa a bɔ kra mò, amaa kasen̄t̄n̄ si, bamɔ ɔkɔ moŋ dabɔrɔ mò.

45 Adeereſepo-ɔ a kiŋŋi yɔ Wuribware aləŋŋɔpo abresε-ɔ na Farisii awuye-o ase-ɔ, né baa bise bamɔ feyε, “Emen̄e née, né moŋe moŋ kra mò baa?”

46 Né adeereſepo-ɔ a lee kanɔ feyε, “Okɔ moŋ tεε tɔwε aseŋ timaa feyε anεŋ a ɔnyare mɔ.”

47 Né Farisii awuye-o a bise adeereſepo-ɔ feyε, “Amɔ oo pɛnna moŋe mɔ moŋe née eee?”

48 Moŋe nyi Farisii awuye na maij abresε kɔ na baa kɔɔrε mò gyi aaa? Moŋe e taarε a mon' kyii bamɔ ɔkɔ kenyare aaa?

49 Asesε lan̄yan mɔ feraa né baa kɔɔrε mò gyi-o moŋ nyi Wuribware a mbraa né Mosis a kyɔrεs bɔ bεya-ɔ, amoſε-ɔ bamɔ né Wuribware a da yii. Moŋe ma bεŋŋaa bamɔ.”

50 Né Farisii awuye ɔbresε kɔ né oo dεε bɔ iŋ Yeesuu kanye kɔ-ɔ*, né ba tεe mò ε Nikodeemus-o, a tɔwε gywii mò koſobεε-anā feyε,

51 “Anεŋ né anε mbraa-ɔ i gyi-o, anε maa taare a anε bu nyiŋkpase kepɔ na anε moŋ nu mò kanɔ-rɔ aseŋ, bεεe anε moŋ iŋ kεtɔ né oo waa-ɔ.”

52 Né bɔ yε, “To, fo gbaa fo a lee Galileya sweere se née eee? Fo ya suye abwareſen̄ wɔrε-ɔ, fo i iŋ feyε Wuribware kyaamεε kɔ moŋ tεε lee Galileya.”

8

*ɔkyεe waareepo kɔ ne baa kra mò
kanyarekpa-rɔ-ɔ*

* **7:50** Yohanee 3.1.

[1 Amo-ɔ pεεε kamεε-ɔ, nε əkεmaa yii mò ləŋ-nø, nε Yeesuu a yø Mfø-Ayii kεbεe-ɔ se.

2 Kaye ŋke-o, nε Yeesuu a kinji yø Wuribware suŋkpa a kabuno-o. Nε asεse nε bø bø mfeŋ-ɔ pεεε a kpøwø muruwaa mò, nε ɔɔ kyεna ɔ kaapo bamø abwareṣen.

3 Mò a bø mfeŋ-ɔ, nε Wuribware mbraa akaapopo na Farisii awuye bøkø a baa əkyεε waareepø ko nε baa kra mò kanyarekpø-rø-ɔ Yeesuu ase. Nε baa sa nε ɔɔ yεrε lamaŋ-ɔ nsεna Yeesuu ase.

4 Ne bø yε, “Okaapopo, anε a kra əkyεε mø kanyarekpø-rø nεe.

5 To, anεŋ nε mbraa nε Wuribware a børø Mosis si sa anε-ɔ e kaapo-ɔ e gyε fεyε anε dayε əkεmaa nε ɔ waa anεŋ a atø-ɔ abu mø. Mbεyømø əmεnε nε anε e waa? Anε e kpa a anε nu bø lee fø ase.”

6 Baa tøwø amo-ɔ nεe, a bø nya nya Yeesuu kεbøye, na bø nya porø mò.

Amaa nε oo buŋjø o de kεsareeegyi ɔ kyørεε swεere.

7 Bamø a yεrε mfeŋ-ɔ, nε bø maa se ba tøwø ba gywii mò fεyε o lee kanø mεnaŋ sa bamø na bø kεe. Nε oo kyuwi-ro, nε ɔɔ tøwø gywii bamø fεyε, “Mønε əkεmaa nε ɔ moŋ tεe waa bøyε-ɔ gyε ŋkρεε twεe kibu bø da əkyεε mø a ŋ kεe.”

8 Ne ɔɔ bεe buŋjø kyørεε swεere.

9 Əkyεε a aporøpo-ɔ a nu amo-ɔ, nε bamø pεεε a brawε-rø akø akø akø bø yii. Abreṣε-ɔ ya gyε ŋkρεε pwεε. Nε bamø pεεε yii yøwø Yeesuu na əkyεε-ɔ wørε, na ɔ saŋ ɔ yεrε lamaŋ-ɔ akatø-rø.

10 Ne Yeesuu a kyuwi-ro, nε oo bise əkyεε-ɔ fεyε, “Nkεe bamø? Əkø moŋ lee saŋ a o bu fø kepø aaa?”

11 Né økyee-ɔ a lee kanø feyε, “Mø nyanyø, øko moŋ lee o bo-rø.”

Né Yeesuu yε, “To, m feraa, ma bu fo kεpø. Amose-ɔ narø, amaa lee ndøø bo yø, fo ma lee ya waa ebøye.”]

Yeesuu e gye kaye-rø asesø kelaŋŋerø

12 Né Yeesuu a bøø sa sεŋsa gywii Farisii awuye né bo bo mfεŋ-ɔ feyε, “N du nεø feyε kelaŋŋerø né ke e laŋŋe-rø ke e sa kaye-rø asesø-ɔ. Økømaa né øgya mø se-ɔ maa narø kibugyii-ro. Anøn a sεsø-ɔ de kelaŋŋerø né ke e sa ñkpa na kukyure né a moŋ de kεsø-ɔ.”

13 Né Farisii awuye-o a tøwø gywii mø feyε, “Mbøymø fo e tøwø fo fønføñ eyøø se aseñ née. Amose se-ɔ anø maa taare a anø køøre fo gyi.”

14 Né Yeesuu yε, “N gye anø née. Hareø mo e tøwø mo fønføñ kuju si aseñ gbaa, kεtø né mo e tøwø-ɔ gye kasenjtø née, a lee feyε ñ nyi mfεŋ né mo a lee-ɔ, né ñ nyi mfεŋ né mo e yø-ɔ. Amaa monø mon nyi mfεŋ né mo a lee-ɔ, na mfεŋ né mo e yø-ɔ.

15 Monø feraa, monø e deere kemø né ki te akatø se-ɔ née a mon' bo porø øko. Amaa m feraa n gye mó kusuñ née feyε n gyi øko aseñ.

16 Amaa mó a døø gyi øko aseñ née, weetee mó seŋgyi-o gye kasenjtø, a lee feyε n se né oo suŋ mó bo kyoŋwe kaye mó-rø-ɔ bo mó ase, o kya mó-rø.

17 Amose-ɔ, abεε anyø ya tøwø aseñ na bamø øko kanø moŋ kwεø mø køsøbøø lee si, amo feraa mon' køøre gyi feyε bamø aseñ-ɔ gye kasenjtø. Monø moŋ nyi feyε anø n mbraa né Wuribwarø a bøø Mosis si sa anø-ɔ e kaapo-ɔ née eøø?

18 To, mo fɔŋfɔŋ e tɔwɛ mo kunu si aseŋ, nɛ n sɛ ne oo suŋ mo-ɔ mo e tɔwɛ mo kunu si aseŋ o bo tii si. Anɛ abee anyɔ aseŋ maa baare a sa mɔnɛ aaa?"

19 Nɛ baa bise mò feyε, "Nkɛe fo sɛ?" Nɛ Yeesuu a lee kanɔ feyε, "Mɔnɛ moŋ nyi mo gbaa, sanbɔtɔ n sɛ. Mɔnɛ i nyi mo, amo feraa mɔnɛ nyi n sɛ."

20 Mfaanee a aseŋ nɛ Yeesuu a tɔwɛ gywii aseɛ-ɔ Wuribware suŋkpa a kabuno mfeŋ nɛ bo de adakaa nɛ ba tweɛtweɛ atanne ba waa-rɔ-ɔ yere-ɔ neɛ. Amaa ɔkɔ moŋ kra mò, a lee feyε mò san-ɔ moŋ tɛɛ fo.

Mfeŋ nɛ Yeesuu yɛ ɔ yɔ-ɔ

21 Nɛ Yeesuu a bɛɛ tɔwɛ gywii bamɔ feyε, "Mo e lee mfeɛ a ɔ yɔ. Mɔnɛ i buwi a moŋ' kpa mo kpone, na mɔnɛ ma ɔnu mo, na mɔnɛ ebɔye sii mɔnɛ sɛ a moŋ' taa bo wu. Mɔnɛ maa taare a moŋ' yɔ mfeŋ ne mo e yɔ-ɔ."

22 Amoſe-ɔ nɛ Yudaa awuye abrɛsɛ-ɔ a tɔwɛ feyε, "ɔ yɛ, anɛ maa taare a anɛ yɔ mfeŋ nɛ ɔ yɔ-ɔ. Amo-ɔ e kaapo nee feyε ɔ moɔ mò eyee aaa?"

23 Nɛ Yeesuu a lee kanɔ feyε, "Mɔnɛ a lee kayɛ mo-rɔ neɛ. Amaa m feraa, moŋ lee kayɛ mo-rɔ neɛ.

24 Amoſe se ne mo a tɔwɛ gywii mɔnɛ feyε mɔnɛ ebɔye i sii mɔnɛ sɛ, na moŋ' taa bo wu. Mɔnɛ e moŋ kɔɔre gyi feyε mo e gye ne n gye feraa, mɔnɛ ebɔye i sii mɔnɛ sɛ, na moŋ' taa bo wu."

25 Nɛ baa bise mò feyε, "Nsɛ nɛ fo e fa feyε fo gye?" Nɛ Yeesuu a lee kanɔ feyε, "N kyo moŋ tɔwɛ gywii mɔnɛ aaa?"

26 N de aseŋ bweɛtɔ na n tɔwɛ bo lee mɔnɛ ebɔye sɛ. Mò nɛ oo suŋ mo-ɔ e gye kasɛntinj wuye, nɛ kɛtɔ

ne mo a nu lee mò ase-o wòrè ne mo e tòwè mo i gywii kaye-rò asesè.”

27 Asesè ne baa nu mò ase-o moṇj nyi feyε mò se Wuribware ne o de.

28 Né oo tòwè gywii bamò feyε, “Mone ya yase mo, dimaadi mò gyi-o, soso, mone i ḥu feyε mo e gye ne n gye. Mfèn-o, ne mone i ḥu feyε ma waa ketɔ kemaa mo fɔñfɔñ eyee se nee. Amaa mo e tòwè ketɔ ne n se a tòwè ε n tòwè-o wòrè nee.

29 Mò ne oo suŋ mo-o bo mo ase, o moṇj yowé mo wòrè, a lee feyε mo e waa mò kepre saŋ kemaa.”

30 Asesè ne baa nu feyε Yeesuu a tòwè amo-o bweetɔ a kɔɔrè mò gyi.

Agyi na anya

31 Né Yeesuu a tòwè gywii bamò ne baa kɔɔrè mò gyi-o feyε, “Mone i de ketɔ ne mo e tòwè-o-rò, ne mone e moṇj yowé-rò feraa, mone e gye mo agyasepo kaseñtij si nee.

32 Na moṇ' gyii kaseñtij-o, na mo kaseñtij kekaapo e sa a moṇ' nya mone eyee.”

33 Né bamò boko a lee kanɔ feyε, “Ané a lee Abraham kénana-rò nee. Ané kyɔ ané moṇj tee kii boko anya. Né emené se ne fo e tòwè ε ané e nya ané eyee?”

34 Ne Yeesuu a tòwè gywii bamò feyε, “Kaseñtij ne mo i gyi mone-o feyε okemaa ne o waa ebɔye-o gye ebɔye kenyá nee.

35 Kénya ya kyee mò nyanpe ayé kanɔ nkemaa, o maa kii ogyi, amaa ogyi feraa gye ogyi nee bo yo na a moṇj de kee.

36 Amose se-o Wuribware mò gyi-o e gye ne mò ya lee mone lee ebaye-ro feraa, kaseñtiñ si mone e nya mone eyee.

37 N nyi damenañse feyε mone e tawε kaseñtiñ feyε mone a lee Abraham kēnana-o-ro nee. Amaa amo pεee gbaa, mone e kpa feyε mon' mo mo, a lee feyε mo aseñkparegyi moj bo mone nkpono-ro.

38 Mo e tawε ketø ne n se a kaapo mo-o nee, amaa mone e waa ketø ne mone se a tawε gywii mone-o nee."

39 Ne baa lee kanø feyε, "An se e gye Abraham."

Ne Yeesuu yε, "Mone dεe mone gye Abraham mò gyi-ana kaseñtiñ nee, weetee mone e waa ketø ne o waa-o dεe.

40 Ketø ne mo e waa-o e gye feyε n tawε kaseñtiñ ne mo a nu lee Wuribware ase-o gywii mone, amaa amo-o pεee gbaa, mone e kpa feyε mon' mo mo nee. Abraham mo moj waa anej a atø mo.

41 Mone e waa anej ne mone se a waa-o nee."

Ne baa lee kanø feyε, "Wuribware wore e gye ane se ne ane de-o, ane gye mò gyi-ana kaseñtiñ nee."

42 Ne Yeesuu a tawε gywii bamø feyε, "Wuribware dεe o gye mone se kaseñtiñ si nee, weetee mone e kpa mo aseñ, a lee feyε mo a lee Wuribware ase nee ba mfee. Moj ba mo fɔñfɔñ keyaalen se nee, amaa mò ne oo surj mo-o keyaalen se ne mo a ba.

43 Ne weetee nkkee ntetø se ne mone maa nu ketø ne mo e tawε-o kaase-o nee? A du feyε mone maa taare a mon' kɔɔre mo aseñ ne mo e tawε-o gyi nee.

44 Mone gye mone se Obonsam mò gyi-ana nee, amose-o ne mone e kpa a mon' gya ketø ne ke e

pre mone se-o se. Lee ato kemaa keleekaase-ro-o, mone se gyé omáapó nee, ne o moñ tée yere kasentin a këbegya-o pëe, a lee feyé kaseñtin moñ bo mó ase. Mò ya ba ayeba, o waa anej ne o kyó o du-o nee, a lee feyé o gyé oyebapo, mó e gyé nyeba pëe kuju.

45 Amaa m fëraa, mó i gyi kaseñtin nee, amoße se ne mone maa kóore mó mone i gyi.

46 Mone-ro nse e gyé ne o taare a o kaapo mó-ro feyé mó a gyi këpó bo lee ebóye kowaa se? Mo ya tówe kaseñtin gywii mone, nteto se ne mone maa kóore mó aseñ mone i gyi?

47 Okemaa ne Wuribware e bo mó-o i nu mó aseñ. Mone fëraa, n gyé Wuribware e bo móne kpa kemaa se, amoße se ne mone maa nu mó aseñ.”

Yeesuu na Abraham

48 Né baa bise Yeesuu feyé, “A moñ gyé kaseñtin feyé fo gyé Samariyanyi, né ibrisi kó te fo se aaa?”

49 Né Yeesuu a lee kanó feyé, “Ibrisi kemaa moñ te mó se. Aseñ ne mó e tówe-o e kaapo nee feyé mó i bu n se nee. Amaa mone fëraa mone e saare mó nee.

50 Ma buwi mó e kpa okó feyé o bu mó këdabé nee. Amaa n se e gyé ne o kpa feyé o bonyaa mó. Mò e gyé ne o gyi asëse aseñ.

51 Mó i gyi mone kaseñtin feyé okemaa né o gya mó këkaapo se-o maa wu daa.”

52 Né baa tówe gywii Yeesuu feyé, “Mbeyomó ané nyi kaseñtin feyé ibrisi te fo se. Abraham a wu, né Wuribware akyaamé a wu, amaa fo fëraa, fo e tówe nee feyé okemaa né o gya fo këkaapo-o se-o maa wu daa.

53 Ané sē Abraham a wu, amo fo e kpa a fo tōwē nee feyē fo kyō Abraham aaa? Nē Wuribware a akyāamēē-ō mō a wu. Nsē nē fo e fa feyē fo gye?”

54 Nē Yeesuu a lee kanō feyē, “N dēe n yē m bu mo eyēe kēdabē nee, weetee mo kibu mo eyēē-ō moñ de awaase kēmaa. Ḍko nē o bonyaa mo-ō e gyē n sē, mō dēe nē mōne yē o gyē mōne sē.

55 Mōne moñ nyi mō pēeε, amaa m feraa, n nyi mō. Mo a dēe tōwē feyē moñ nyi Wuribware nee, amo feraa mo i kii ɔyebapo feyē mōne-ō. Amaa n nyi mō, nē ngya mō kanō sē.

56 Mōne sē Abraham akatō a gyi feyē o bo nū mo keba, nē oo nū feyē mo a ba, nē mō akatō a gyi.”

57 Nē baa tōwē gywii mō feyē, “Fo moñ tēe gyi nsu adunuu, nē fo yē fo a nū Abraham aaa?”

58 Nē Yeesuu a lee kanō feyē, “Mo i gyi mōne kasēntiñ feyē mo e gyē nē n kyō n gyē pwēe nē baa dēe kōwe Abraham.”

59 Nē baa taa abu a bo twēe bo da mō. Amaa Yeesuu a kweerō bamō sē sere lēe Wuribware sunkpa a kabuno-o mfēn.

9

Anē nē Yeesuu a kya ɔnyarē kō nē baa kōwē mō tenapō-ō

1 Yeesuu a naa o yo-ō, nē oo nū ɔnyarē kō nē baa kōwē mō tenapō-ō.

2 Nē mō agyasepo-ō a bise mō feyē, “Okaapopo, nsē ɛbɔye ya sa nē baa kōwē ɔnyarē mō tenapō? Aa lēe mō fōñfōñ asē nēe, bēeε mō akowepo ɛbɔye sē aaa?”

3 Nē Yeesuu a lee kanō feyē, “Mō akatō kibwee-o moñ lēe mō ɛbɔye sē bēeε mō akowepo ɛbɔye sē.

Wuribware⁶ ya sa n⁶ baa k⁶w⁶e m⁶ t⁶enapo⁶, a l⁶e⁶
fey⁶e⁶ o kpa a o b⁶or⁶ t⁶enapo⁶ m⁶ se lee m⁶ k⁶eyaalen⁶
b⁶o kaapo⁶.

⁴ Kusu⁷ amo⁷ n⁷e Wuribware⁷ a su⁷ m⁷ b⁷o kyo⁷w⁷e
fey⁷e⁷ ⁷waa-o nee⁷. A sanj a gy⁷e mpase⁷ n⁷e m⁷ e waa
n⁷ se kusun⁷, amaa kibugyii ya ba, ⁷ok⁷ maa l⁷e⁷ taare⁷
a o su⁷ kusun⁷.

⁵ M⁷o a t⁷ee m⁷ b⁷o kay⁷e m⁷-r⁷-o, m⁷o e gy⁷e kay⁷e-r⁷
asese⁷ kelanj⁷er⁷.”

⁶ Yeesuu a t⁷ow⁷e amo⁷-o l⁷owe⁷-o, n⁷e o⁷ twe⁷e aky⁷one⁷
w⁷e⁷ sw⁷eer⁷e, n⁷e o⁷ ba aky⁷one⁷ b⁷o p⁷o e⁷se kafwe⁷e,
n⁷e o⁷ ba e⁷se⁷-o b⁷o bure⁷ onyar⁷e amo⁷ akat⁷o.

⁷ N⁷e o⁷ t⁷ow⁷e gywii m⁷o fey⁷e, “Nare⁷ y⁷ Silowam
kepare⁷-r⁷ ya fw⁷ee fo akat⁷-r⁷.” K⁷enyare⁷
Silowam-o kaase⁷ e gy⁷e Baa-su⁷-fo. N⁷e onyar⁷e
amo⁷ a ya fw⁷ee m⁷o akat⁷-r⁷, n⁷e oo ki⁷nji ba, na m⁷o
akat⁷ a bun⁷ji.

⁸ N⁷e t⁷enapo⁷-o akyenab⁷eepo⁷ na ases⁷ n⁷e baa d⁷ee⁷
n⁷u m⁷o pw⁷ee n⁷e amo⁷-o a d⁷ee waa-o a bise ab⁷eey⁷e,
“N⁷ gy⁷e t⁷enapo⁷ n⁷e o d⁷ee o te o kore⁷ at⁷-o nee⁷ eee?”

⁹ B⁷oko y⁷e, “M⁷o nee⁷.”

N⁷e b⁷oko m⁷o y⁷e, “N⁷ gy⁷e m⁷o nee⁷. O⁷a l⁷e⁷ m⁷o nee⁷.”

N⁷e onyar⁷-o f⁷onf⁷on y⁷e, “M⁷o nee⁷.”

¹⁰ N⁷e baa bise m⁷o fey⁷e, “Nt⁷et⁷o nee⁷ ne mbey⁷om⁷
feraa fo k⁷ee⁷?”

¹¹ N⁷e oo lee kano⁷ fey⁷e, “Onyar⁷ n⁷e ba t⁷ee m⁷o e
Yeesuu-o ya waa e⁷se, n⁷e o⁷ b⁷o bure m⁷o akat⁷o, n⁷e
o⁷ t⁷ow⁷e gywii m⁷o fey⁷e ⁷waa Silowam kepare⁷-r⁷ ya
fw⁷ee m⁷o akat⁷-r⁷. N⁷e m⁷o a y⁷o m⁷o a de⁷en fw⁷ee⁷-o, n⁷e
m⁷o a n⁷u fey⁷e ⁷k⁷ee⁷.”

¹² N⁷e baa bise m⁷o fey⁷e, “Mf⁷en⁷e n⁷e o b⁷o?”

N⁷e oo lee kano⁷ fey⁷e, “Mo⁷ n⁷yi.”

*Farisii awuye e deere-rɔ na bo nya ȳu aneŋ n̄e
Yeesuu a kya t̄enapo-ɔ*

13 N̄e baa taa t̄enapo n̄e mbeyom̄ m̄ò akat̄
a bunj̄i-o yaa Farisii awuye ase a bo deere m̄ò
aseŋ-ɔ-rɔ.

14 Kake n̄e Yeesuu a waa ȑse bo kya t̄enapo
amo-ɔ gȳe kukyure kake nee.

15 N̄e Farisii awuye-o a b̄ē bise ȣnyare-ɔ aneŋ n̄e
m̄ò akat̄ a waa bunj̄i-o. N̄e ɔɔ t̄ow̄ gywii bam̄o
feȳ, “O taa ȑse nee bo bure m̄ò akat̄, n̄e m̄o a
fwee m̄o akat̄-rɔ, n̄e mbeyom̄ ȣ k̄ē.”

16 N̄e Farisii awuye-o b̄oko yε, “Onyare m̄o n̄e ɔɔ
waa amo-ɔ maa taare a o lee Wuribware ase, a lee
feȳ o suŋ kusun̄ kukyure kake-o.”

N̄e b̄oko m̄o yε, “Emene n̄e ȣnyare n̄e o gȳe eb̄oye
o waapo-ɔ e taare a o waa aneŋ a akpeŋeȳeet̄ m̄o?”
N̄e bam̄o w̄ore w̄ore i gyiiri ikii.

17 N̄e Farisii awuye-o a b̄ē bise ȣnyare-ɔ feȳ,
“Fo yε ɔɔ kya fo, n̄e fo akat̄ a bunj̄i, emene n̄e fo
e fa m̄ò aseŋ?” N̄e ȣnyare-ɔ a lee kan̄ feȳ, “O gȳe
Wuribware a akyam̄e-ɔ ȣk̄o nee.”

18 Yudaa awuye abr̄es̄e-ɔ moŋ k̄aor̄e ȣnyare amo
aseŋ-ɔ gyi feȳ ɔ d̄ee ɔ gȳe t̄enapo nee, n̄e mbeyom̄
m̄ò akat̄ a bunj̄i, amo bam̄o a t̄ee m̄ò akow̄epo
bise bam̄o-rɔ.

19 M̄ò akow̄epo-ɔ a ba-ɔ, n̄e baa bise bam̄o feȳ,
“M̄one gyi nee eee? M̄one yε mon̄ a kow̄e m̄ò
tenapo nee. To, emene ya waa n̄e ȣkee ɔ k̄ē?”

20 N̄e m̄ò akow̄epo a lee kan̄ feȳ, “An̄e nyi feȳ
an̄e gyi nee, n̄e an̄e nyi feȳ an̄e a kow̄e m̄ò t̄enapo
nee.

21 Amaa an̄e moŋ nyi aneŋ n̄e aa waa n̄e ȣkee ɔ
k̄ē-ɔ, b̄eeɛ an̄e moŋ nyi m̄ò n̄e ɔɔ kya m̄ò, n̄e ȣkee ɔ

keē-ɔ. Mɔn' bise mò. Ὅ mɔn̄ gyē keegyi neē, ὁ taare a o lee kanɔ sa mò eyee."

²² Ketɔ se ne ɔnyare-ɔ akowepo a tɔwɛ amo-ɔ e gyē feyε kufu de bamɔ Yudaa awuye abresε-ɔ se, a lée feyε baa kyo tɔwɛ feyε ɔkemaa ne ɔ kɔɔrɛ o gyi feyε Yeesuu e gyē Kristoo-o, ba gya mò a bo lée bamɔ kewwarekorékyaŋ-nɔ.

²³ Amosé se ne ɔnyare-ɔ akowepo ye, "Ó mɔn̄ gyē keegyi, mɔn' bise mò fɔnjfɔŋ."

²⁴ Né baa t̄eē ɔnyare ne baa kowɛ mò t̄enapo-ɔ nyɔsəpo baa. Né baa tɔwɛ gywii mò feyε ɔ ka Wuribware keyaa feyε ɔ tɔwɛ kasentinj. Né bo ye, "Ane nyi feyε ɔnyare ne ba t̄eē mò ε Yeesuu-o gyē ebɔyɛ ɔwaapo neē."

²⁵ Né ɔnyare-ɔ a lee kanɔ feyε, "Ó gyē ebɔyɛ ɔwaapo neē ooo, ὁ mɔn̄ gyē ooo, m feraa mɔn̄ nyi. Ketɔ ne ɔ nyi-o e gyē feyε n dεε n gyē t̄enapo, amaa mbeyɔmɔ ɔ kée."

²⁶ Né baa bise mò feyε, "Emené ne ɔɔ waa kya fo akatɔ-ɔ?"

²⁷ Né oo lee kanɔ feyε, "Mɔ a kyo tɔwɛ gywii mone, amaa mone maa nu. Emené se ne mone bee mone gbaa mone e kpa a mon' nu? Mone e kpa a mon' kii mò agyasepo neē eee?"

²⁸ Né baa saare mò, ne baa tɔwɛ gywii mò feyε, "Fo-ɔ fo gyē sesε amo ɔgyasepo neē. Amaa ane feraa, ane gyē Mosis agyasepo neē.

²⁹ Ané nyi feyε Wuribware e gyē ne ɔɔ sa sesja gywii Mosis, amaa aneŋ a sesε-ɔ feraa, ane mɔn̄ nyi mfεŋ ne ɔɔ lee-ɔ."

³⁰ Né ɔnyare amo a bεŋjaa feyε, "Ntεtɔ aseŋ mɔ neē? Mone yε mone mɔn̄ nyi mfεŋ ne ɔɔ lee ba-ɔ, amaa oo buŋji mɔ akatɔ.

31 Anę nyi feyε Wuribware maa nu ębɔyę awaapo aseŋ, amɔ bamo nę ba bu mò, nę ba waa anę nę o kpa feyε bɔ waa-ɔ.

32 Lee saj nę Wuribware a tweę kaye-ɔ, ɔkɔ moŋ tεe ịnu feyε ɔkɔ a buŋji mò nę baa kowę mò tenapo-ɔ akatɔ.

33 ɔnyare mɔ dεe o moŋ lee Wuribware ase nee, weetee o maa taare a o waa anę a atɔ-ɔ.”

34 Nę baa lee kanɔ feyε, “Lee saj nę fo bɔ fo nyi kame-ro-o fo gye ębɔyę ɔwaapo nee. Nę fo-ɔ fo e kpa a fo kaapo anę atɔ aaa?” Nę baa gya mò lee bamo kewwarekorekyan-ɔ-rɔ.

Anę nę Yeesuu a kaapo feyε Farisii awuye du nee feyε atenapo-ɔ

35 Yeesuu a nu feyε baa gya ɔnyare amo lee bamo kewwarekorekyan-ɔ-rɔ, nę oo buwi kpa ɔnyare-ɔ. Mò a ịnu mò-ɔ, nę oo bise mò feyε, “Fo e kɔɔre dimaadi mò gyi-o fo i gyi aaa?”

36 Nę ɔnyare amo a lee kanɔ feyε, “Mo nyanpe, kaapo mo dimaadi mò gyi-o, na ị nya kɔɔre mò gyi.”

37 Nę Yeesuu a tɔwę gywii mò feyε, “Fo a kyɔ ịnu mò, mo e gyε mò nę fo aa mò e sa seŋsa mbeyɔmɔ.”

38 Nę oo lee kanɔ feyε, “Mo a kɔɔre fo gyi, mo nyanpe.” Nę oo kpuni aŋurii suŋ Yeesuu.

39 Nę Yeesuu yε, “Mo a ba kaye mɔ-rɔ nee na m bɔ gyi aseše aseŋ, bu kew, na atenapo akatɔ buŋji, na bamo nę bɔ kew-ɔ mɔ kii feyε atenapo-ɔ.”

40 Farisii awuye ko nę bɔ bɔ mfeŋ-ɔ a nu anę nę o tɔwε-ɔ, nę baa bise mò feyε, “Kew ε. Amo-ɔ e kaapo nee feyε anę mɔ anę moŋ kew nee eee?”

41 Né Yeesuu a lee kano feyε, “Mɔnε dεε mɔnε mɔnε kεe nεe-ɔ, weetee mɔnε mɔnε gye ebɔyε awaapo, amaa mɔnε a tɔwε ε mɔnε kεe-ɔ sε-ɔ, mɔnε ebɔyε i sii mɔnε se.”

10

Esanne ɔdeereresepo a kékpare-ɔ

1 Né Yeesuu yε, “Mɔ i gyi mɔnε kasεntin feyε, mɔnε nyi feyε ane asεsε e pwεε adenbee kuri-kuriisε neε, né ba kpaa bamɔ ɛsanne ba waa-rɔ kanye. Amose se-ɔ ɔkεmaa né ɔ mɔnε bɔrɔ kideñbee a kibunogyi-o-ro lweero ɛsanne-ɔ ase, né ɔ deε kideñbee-o lweero-o gye oyu neε. **2** Amaa ɔkɔ né ɔ bɔrɔ kibunogyi-o-ro a o lweero ɛsanne-ɔ ase-ɔ e gye ɛsanne-ɔ ɔdeereresepo.

3 Mò né ɔ kεe kibunogyi-o si-o i bunjɔi kpa a ɔ sa mò. Na mò a maa se ɔ tεe ɛsanne-ɔ anyare akɔ ako-ɔ, na bɔ pini mò bɔrε, na o lee bamɔ kawu.

4 Mò ya lee bamɔ kawu-o, na ɔ gye bamɔ ŋkpεε, na bɔ gya mò se, a lεe feyε bɔ nyi mò bɔrε.

5 Amaa bɔ maa gya ɔkɔ se, ba sere a bɔ yɔwε sεsε amo neε, a lεe feyε bɔ mɔnε nyi mò bɔrε.”

6 Amaa Yeesuu a da kékpare mɔ-ɔ, bɔ mɔnε nu kεmɔ kaase.

7 Né Yeesuu a bεe kya se tɔwε feyε, “Mɔ i gyi mɔnε kasεntin feyε m bεe n du neε feyε ɛsanne a kibunogyi-o.

8 Bamɔ ɔkεmaa né ɔ daa mɔ eba-ɔ gye oyu neε, amaa ɛsanne-ɔ mɔnε gya bamɔ kano se.

9 N du neε feyε kibunogyi-o. ɔkεmaa né ɔ bɔrɔ mɔ se a o lweero-o maa fo, o lweero a ɔ lεe na ɔ nya gyirokpa timaa.

10 Ayu feraa i lweero nē a bo bo ywii, na bo māo, na bo nyera. Amaa m feraa, mo a ba nē a bo nya nya nkpa na kakatəgyi na kētə kemaa nē ki tiri bamō-ɔ.

11 Mo dēe mo e gye esanne ḥdeerēsēpo timaa, nē mo a waa mo eyē sira feyē mo e ba a m bo wu sa mo esanne-ɔ.

12 Osunjpo nē o bo mfēj, nē o moj gye esanne ḥdeerēsēpo-ɔ ya nyu feyē ḥfaase e ba, amo o sere a o yowē esanne-ɔ, a lēe feyē n gyē mō e bo esanne-ɔ. Amose-ɔ na ḥfaase-ɔ lwee esanne-ɔ-rō, amo o kra bamō boko, na bamō nē ba san-ɔ brawe-rō.

13 Kētō se nē osunjpo-ɔ e sere a o lēe mfēj-ɔ e gye feyē baa taa mō nē a o ḥdeere esanne-ɔ se, aneŋ se-ɔ bamō aseŋ moj tiri mō.

14-15 Mo e gye esanne ḥdeerēsēpo timaa-o. Anenj ne n se nyi mo-ɔ, nē mo-ɔ nyi n se-ɔ, aneŋ dēe nē nyi mo esanne-ɔ, nē bamō mō bo nyi mo. Nē mo a waa sira feyē mo i wu a n sa bamō.

16 Esanne ko mō bo-rō nē bo gye mo lee, nē bo moj tii mfēe a esanne-ɔ se. Mo e baa bamō a m ba bo tii bōmō-ɔ se. Ba nu mo kanō, na bo kii esanne kape kōnkō na ḥdeerēsēpo kōnkō lee.

17 N se e kpa mo aseŋ, a lēe feyē mo a sure si feyē mo i wu a m bo sa aseše, na m bēe bo kyiñji lēe lowi-ro.

18 Ḫko maa taare a o māo mo, amo mo a sa kpa feraa. Mo a lee mo eyē feyē mo i wu a m bo sa aseše. N de kpa feyē ny wu, nē m bēe n de kpa feyē n kyiñji lēe lowi-ro, aneŋ nē n se a tōwē feyē ny waa-ɔ.”

19 Asese-ɔ a nu amo-ɔ, nē baa gyiiri ikii, nē baa ke-ro ntunj ny.

20 Né bamø bweëtø a tòwë feyε, “Ntëtø née né mònë i nu ḥnyarë mø aseñ? Ibrisí te mò se, né ḥ lɔ ebony.”

21 Né bamø bøkø mø a tòwë feyε, “Ókø né ibrisí te mò se-ɔ maa taare a ḥ sa señsa mfaanεε. Eméné né ibrisí e waa a ki buññi atenapo akatø?”

Aneñ né baa kine Yeesuu-o

22 Pweerepweere-rø Yerøalem awuye de kasu kanø ngyanjø kø né ba tøe ε Wuribware suñkpa a kekpeε iyisi-o a ñke-o.†

23 Sañ amo né Yeesuu naa Wuribware suñkpa a abrañdayø né ba tøe ε Solomøn a abrañdayø-ɔ-rø.

24 Né asësø a kpøwø muruwaa mò, né baa bise mò feyε, “Ñke mfene né fo e kpa feyε ané kyena, na ané moñ nyi aneñ né fo du-o? Tòwë kaseñtiñ gywii ané. Fo e gye Kristoo-o ooo?”

25 Né Yeesuu ye, “Mo a kyø tòwë gywii mònë, amaa mònë moñ kɔɔrø mo gyi. Atø né n de n se keyaaleñ mo e waa-ɔ e tòwë mo aseñ.

26 Amaa mònë maa kɔɔrø mo a mon' gyi, a lee feyε mònë moñ gyø mo asësø né.

27 Mo asësø feraa i nu mo aseñ, né ñ nyi bamø, né bo gya mo se.

28 Mo e sa bamø ñkpa na kukyure né a moñ de kεε-ɔ, amose-ɔ bo maa lee gyi awɔrefø daa. Ókø maa taare a ḥ kɔɔrø bamø lee mo kesaree-rø.

29 N se ya taa bamø sa mo. Ó kyø okemaa, amose-ɔ økø maa taare a ḥ kɔɔrø bamø lee n se kesaree-rø.

30 Mo aa n se gye kokonjø né.

31 Né asësø amo a bee taa abu na bo twee bo da mò mɔø.

32 Né Yeesuu a tɔwɛ gywii bamɔ feyɛ, “Mɔ a waa asuŋ timaa bwɛtɔ mɔnɛ akatɔ-rɔ, amo nɛ n sɛ a sa mɔ feyɛ n̄ waa-ɔ. Mɔ asuŋ mɔ-rɔ, kɛmɔ e gyɛ nɛ ki kye mɔnɛ, nɛ mɔnɛ e kpa a mɔn' twɛ abu bɔ da mɔ-ɔ nee?”

33 Né baa lee kanɔ feyɛ, “N gyɛ asuŋ timaa si nɛ anɛ e kpa a anɛ twɛ abu bɔ da fɔ, amaa fɔ maa bu Wuribware bɔ lɛe aseŋ nɛ fɔ e tɔwɛ-ɔ se. Sɛsɛ e gyɛ fɔ, nɛ fɔ e kpa feyɛ fɔ waa fɔ eyɛ feyɛ Wuribware aaa?”

34 Né Yeesuu a lee kanɔ feyɛ, “Baa kyɔrɛɛ mɔnɛ fɔnjfɔŋ mbraa wɔrɛ-ɔ-rɔ feyɛ Wuribware a tee asesɛ kɔ feyɛ mò gyi-ana.*

35-36 Ane nyi feyɛ anenj nɛ abwareṣenj wɔrɛ-ɔ a tɔwɛ-ɔ gyɛ kaseṇtiŋ, na ɔko ma taare a ɔ tɔwɛ aseŋ bɔ kye wɔrɛ amo. Wuribware a tee bamɔ mò gyi-ana, nɛ oo taa mò aseŋ sa bamɔ. To, n sɛ Wuribware ya lee mo sun mo bɔ kyonjwɛ kayɛ-rɔ, nɛ emene sɛ nɛ mɔnɛ e tɔwɛ feyɛ mo a tɔwɛ feyɛ n gyɛ Wuribware mò gyi-o si-o, mo e tɔwɛ aseŋ mo i kye Wuribware nee?

37 Mɔ e mɔn waa ketɔ nɛ n sɛ e kpa feyɛ n̄ waa-ɔ, mɔnɛ ma kɔɔrɛ mɔ gyi.

38 Amaa mo ya waa amo nɛ a pre n sɛ-ɔ feraa, hareɛ mɔnɛ e maa kɔɔrɛ mo aseŋ a mɔn' gyi gbaa, mɔn' kɔɔrɛ mo gyi lɛe atɔ nɛ mɔnɛ a ɲu feyɛ mo a waa-ɔ se. Na mɔn' nya pini, na mɔn' kɔɔrɛ gyi feyɛ mo aa n sɛ gyɛ kɔŋkɔ nee.”

39 Né baa kpa a bɔ bɛɛ kra Yeesuu, nɛ oo sɛrɛ lee bamɔ ase.

* **10:34** Kiliŋ 82.6.

40 Né Yeesuu a bę kiñji ya tę̄ Yoodań boŋ-nə yɔ mfę̄j nę Yohanee a dę̄ bo asę̄sę asuu-o, nę ɔ̄ kyę̄na mfę̄j.

41 Nę asę̄sę bweę̄tə a ba mὸ asę̄. Nę baa tōwę̄ feyę̄, “Yohanee moŋ waa akpeňeyę̄etə kę̄maa. Amaa kę̄tə nę Yohanee a tōwę̄ bō leē Yeesuu si-o gyę̄ kaseňtin.”

42 Nę asę̄sę nę bō bō mfę̄j-ɔ̄ bweę̄tə a kɔ̄rę̄ mὸ gyi.

11

Lasarus lowi

1-2 Nę ɔ̄nyare ko bō-rɔ̄ nę ba tę̄ mὸ ε Lasarus. Nę mὸ aa mὸ pekyee-ana ne ba tę̄ bamo ε Mariya na Maataa-ɔ̄ te Bę̄taniya kamaŋgyii-ro. Mariya mὸ ę gyę̄ mὸ ne anę ę̄ ba a bō ɳu feyę̄ o twiiri lanpeňtaa a ɔ̄ weę̄ anę nyanyaře Yeesuu ayaa se, na ɔ̄ ba mὸ ipwii bō kpę̄e-ɔ̄. Nę Lasarus ę̄ lɔ̄.

3 Nę mὸ pekyee-ana a kra bō kyoŋwę̄ Yeesuu tōwę̄ feyę̄, “Anę nyanyaře, fo nyare timaa ę̄ lɔ̄.”

4 Yeesuu a nu-o, nę ɔ̄ yę̄, “Kołɔ̄ mὸ maa baa Lasarus lowi, amaa kaa ba nę̄ a asę̄sę nya ɳu feyę̄ Wuribwarę̄ ę gyę̄ ne ɔ̄ kyę̄ kę̄tə kę̄maa, na Wuribwarę̄ mὸ gyi-o bōrɔ̄ kę̄mo se bō nya kę̄dabę̄ na wuraa.”

5 Yeesuu ę̄ kpa Maataa na Mariya na Lasarus asenj.

6-7 Amaa amo pę̄ee gbaa, mὸ a nya ɳkra feyę̄ Lasarus ę̄ lɔ̄-ɔ̄, ɔ̄ kyę̄na mfę̄j nę̄ ɔ̄ bō-ɔ̄ ɳke ɳnyɔ̄ bō tii si, pwę̄sę nę̄ ɔ̄ dę̄ tōwę̄ gywii mὸ agyasę̄po-ɔ̄ feyę̄, “Moŋ' sa a anę kiñji yɔ̄ Yudeya sweere se mfę̄j nę̄ Lasarus bō-ɔ̄.”

8 Ne mò agyasepo-ɔ a bise mò feye, “Okaapopo, Yudaa awuye a kpa a bo twé abu bo daye fo mao-ɔ, a moŋ tεε kyee, ne fo bee fo e yo mfen mbeyəmə aaa?”

9 Ne Yeesuu a tōwē gywii bamo feye, “Kyawē e da edənjhweree kudu enyɔ, beee n gye anen nee eee? Amose-ɔ okemaa ne o naa mpase-ɔ maa da keyaa pεee, a lee feye kyawē a sa ne toŋ kemaa kεe-ro.”

10 Amaa mò ya nare kanye, o da keyaa a lee feye kelanjjerɔ moŋ bo-ro.”

11 Yeesuu a tōwē amo-ɔ, ne oo bee ba akɔ bo tii si feye, “Ané nyare Lasarus a di idi, amaa mo e yo a n kyijji mò.”

12 Ne mò agyasepo-ɔ a lee kanɔ feye, “Ané nyaŋpe, mò ya di idi feraa, o koso nkpa na alanfiya-ro.”

13 Ketɔ ne Yeesuu e kaapo-ɔ e gye feye Lasarus a wu, amaa mò agyasepo-ɔ feraa nyi feye Yeesuu ye idi mo ne okemaa i di-o ne Lasarus a di.

14-15 Ne Yeesuu a kaapo-ro gywii bamo feye, “Lasarus a wu. Amaa moŋe se-ɔ, mo akatɔ a gyi feye mo a moŋ bo mo ase san amo. Amaa ané ya yo mbeyəmə-ɔ, moŋe e koɔre mo a mon' gyi kaseŋtiŋ. Amose se-ɔ mon' sa a ané yo mò ase.”

16 Tomas, ne o gye kelengba-ɔ, a tōwē gywii mò beekɔ-ana agyasepo-ɔ feye, “Mon' sa a ané aa okaapopo-ɔ a yo, ne amo e gye lowi nee na ané aa mò a wu.”

Yeesuu e gye ne o kyijji sεsε a o lee lowi-ro na o sa mò nkpa

17 Yeesuu a kpa a o fo Lasarus-ana ayε-ɔ, oo nju feye baa kyɔ pure Lasarus, ne nke nna a kyoŋ gbaa.

18 Betaniya na Yerusalem e waa emayere enyo.

19 Né Yudaa awuye bwéetó a ba Maataa na Mariya ase a bo bo waa bamó daanekéna bo lee bamó pényaré a lowi-o si.

20 Maataa a nu feyé Yeesuu e ba-ó, né oo lee a o ya gyanjaa mò. Amaa Mariya feraa a sii lón-nó.

21 Né Maataa a tówé gywii Yeesuu feyé, “Mo nyañpe, fo dëe fo bo mfée née, weetee mo pényaré moñ wu.

22 Amaa haréé mbeyomó gbaa ñ nyi feyé Wuribware e sa fo kétó kemaa né fo e kore-ó.”

23 Né Yeesuu a tówé gywii mò feyé, “Fo pényaré i kyiñji a o lee lowi-ro.”

24 Né oo lee kanó feyé, “N nyi feyé kake né ka gyé kaye këe-ó, o kyiñji a o lee lowi-ro.”

25 Né Yeesuu a tówé gywii mò feyé, “Mo e gyé né mo i kyiñji sësé a n lee lowi-ro, na n sa mò ñkpa na kúkyure né a moñ dé këe-ó. Amosé se-ó okemaa né o kóoré mo o gyi-o, haréé gbaa mò ya wu, o bee o kyiñji a o bo kyena kyure.

26 Né mò i de anej a ñkpa-ó, né mò ya kóoré mo gyi, o maa lee gyi aworefóo pëeëe. Fo e kóoré amo-ó fo i gyi aaa?”

27 Né Maataa a lee kanó feyé, “Mo e kóoré mo i gyi feyé fo e gyé Kristoo, Wuribware mò gyi-o, né Wuribware ye o suñ a o bo kyoñwe kaye-ró-ó.”

Anej ne Yeesuu a su-o

28 Maataa a tówé amo-ó, né oo kijñji ya tee mò tire Mariya keri si tówé gywii mò feyé, “Ókaapopó-ó bo mfée, o tee fo.”

29 Mariya a nu amo-ó, né oo koso lee mënaj a o ya gyanjaa Yeesuu.

30 Yeesuu moŋ teε fo maŋ-o-rɔ, o saŋ o bo mfɛŋ ne Maataa a gyanjaa mɖ-o.

31 Ne asɛse ne bo te Mariya ase ba waa mɖ daanekena-ɔ a gya mɖ se. Saŋ ne baa ɻu fɛyɛ oo koso mɛnaj lee-ɔ, bo nyi fɛyɛ o yɔ kegyeranṭa-ɔ ase a o ya su nee.

32 Ne Mariya a fo mfɛŋ ne Yeesuu bo-ɔ, mɖ a deŋ ɻu Yeesuu-o, ne oo kpuni aŋurii mɖ akatɔ-rɔ, ne ɔ ye, “Mo nyanpe, fo dɛɛ fo bo mfɛɛ nee, weetee mo penyarɛ moŋ wu.”

33 Yeesuu a ɻu aneŋ ne Mariya i su-o na asɛse ne bo gya mɖ se-ɔ i su-o, ne mɖ bore-ɔ a duŋwi mɖ, ne aa waa mɖ ewee.

34 Ne oo bise bamɔ fɛyɛ, “Mfɛnɛ ne moŋ a pure mɖ?”

Ne bo ye, “Anɛ nyanpe, bo kɛɛ.”

35 Ne Yeesuu a su.

36 Ne asɛse-ɔ ye, “Moŋ! kɛɛ kɛkpa dɛmanṭe ne o kpa mɖ-ɔ.”

37 Ne bamɔ bokɔ ye, “Nee mɖ ya buŋji tɛnapo a akatɔ-ɔ, bɛɛɛ? Ne ntɛtɔ nee ne o moŋ taare kuŋ Lasarus na o ma wu?”

Anɛŋ ne Lazarus a kyinji lee lowi-ro-o

38 Yeesuu bore-ɔ a bee duŋwi mɖ, ne oo yɔ kegyeranṭa-ɔ ase. Baa seri kegyeranṭa amo kefore-ɔ nee fɛyɛ kɛkyan-ɔ, ne baa taa kefore bo kpuse kemo kanɔ fɛyɛ pone-ɔ.

39 Ne Yeesuu a tɔwɛ gywii bamɔ fɛyɛ, “Moŋ! taye kefore-ɔ lee-ɔ.”

Ne Lazarus mɖ pekyee Maataa ye, “Mo nyanpe, anɛ ya taye kefore-ɔ, anɛ i nu sɔ boyɛ. Bamɔ a pure mɖ-ɔ, ndɔɔ ɻike nna nee.”

40 Né Yeesuu a tawé gywii Maataa feyε, “N kyɔ moŋ tawé gywii fo feyε, fo ya kɔrɛ mo gyi, fo i ḥu aneŋ né Wuribware a kedaþe-ɔ du-o ooo?”

41 Né baa tayε kefore-ɔ lεe kegyeranṭa-ɔ kanɔ. Né Yeesuu a deere soso, ne o ye, “N se, mo e sa fo anjse feyε fo a nu mo kεbwarekɔrε.

42 N nyi feyε fo kyɔ fo i nu mo kεbwarekɔrε saŋ kemaa, amaa aseše ne bo bo mfεe-ɔ se ne mo a tawé amo-ɔ, na bo nya kɔrɛ gyi feyε fo ya suŋ mo.”

43 Mò a tawé amo-ɔ lωwε-ɔ, ne oo teε keŋkeŋ bo kyoŋwε feyε, “Lasarus eee! Lee kegyeranṭa-ɔ-rɔ ba!”

44 Né olowipo-ɔ a lεe ba, oo lεe na kyeſuri ḥure mò asaree na mò aya a se, na kaprakεe i ḥure mò akatɔ se.

Né Yeesuu a tawé gywii bamɔ feyε, “Mon' saŋne mò a o nare.”

*Aneŋ né baa da Yeesuu kuŋu si kikpuni-o
(Matiyo 26.1-5; Maak 14.1-2; Lukas 22.1-2)*

45 Aseše bwεetɔ né baa ba a bo bo waa Mariya daanekεna-ɔ a ḥu akpeŋeyεetɔ né Yeesuu a waa-ɔ, né baa kɔrɛ mò gyi.

46 Amaa bamɔ bokɔ a kiŋji yo Farisii awuye ase ya tawé kεtɔ né Yeesuu a waa-ɔ gywii bamɔ.

47 Amoſe se-ɔ né Farisii awuye-o na Wuribware alaŋŋɔ abresε-ɔ a teε maŋ abresε bo gyanjε.

Bamɔ a gyanjε-ɔ, né bo ye, “Emené né ane e waa? Mon' kεe akpeŋeyεetɔ mɔ pεee né ɔnyare mɔ e waa-ɔ.

48 Anε ya yawé mò, né o kya se mfaaneε, akemaa e kɔrɛ mò o gyi. Na Roma awuye ba bo yεre amo se, na bo bwee Wuribware suŋkpa mɔ, na bo kpuri anε maŋ-ɔ.”

49 Né bamō-rō ၊ko nē ba tēē mō ε Kayafas nē ၊ gyē Wuribware ၊ləñjərō brēsē kasu amo-rō-ō yε, “Mōnē moṇ̊ nyi sēyε.

50 Mōnē moṇ̊ nyi fēyε mōnē ya sa nē nyiñkpasē kōñkō a wu sa asēsē pēsē, a bō fēyε mōnē a sa nē mañ-ō pēsē a kpuri aaa?”

51 Kaseñtij si fēraa, n gyē mō fōñfōñ kēyaaleñ sē nē ၊tōwē amo-ō. Amaa anēñ nē ၊ gyē Wuribware ၊ləñjərō brēsē-ō kasu amo-rō-ō sē, ၊tōwē nē feyε Yeesuu ē ba a ၊bō wu sa kade-ō.

52 Amaa n gyē kade-ō wōrē, amaa na bamō aa Wuribware asēsē nē baa brawē-rō-ō tii abēsē sē.

53 Lēe sañ amo bō yō, nē baa da kikpuni fēyε bō mōo Yeesuu.

54 Amōsē sē-ō Yeesuu moṇ̊ lēe tu kpa Yudeya a emāñ-ō-rō anēñ nē asēsē i ḥu mō-ō, amaa ၊lēe mfēñ yō tōñ ko nē a maa kimukee-o yō mañ ko nē ba tēē ε Ifarim-o, mfēñ nē mō aa mō agyasepō-ō a kyēna kafweē.

55 Yudaa awuye kigybēē nē ba tēē ε Wuribware-a-kya-anē-yōwē-ō a tō-rō, nē asēsē bweetō a lēe bamō emāñ sē yō Yerosalēm mañ-nō a bō gyē ḥkpeē ya gyee, na bō fwēē bamō atō buñsē pwēsē a bō dēsē taareē ya gyi ateese-o. N gyē anēñ, bamō iyisi ē nyēra bamō mbō nē baa baa bō ləñjə Wuribware-ō.

56 Nē ba buwi ba kpa Yeesuu, nē baa gyanjē Wuribware sunkpa-ō kabuno. Mfēñ nē baa bise abēsē fēyε, “Anē ē fa fēyε ၊ ba kigybēē mō-rō, bēsē ၊ maa ba aaa?”

57 Kētō sē nē baa tōwē anēñ-ō ē gyē fēyε Wuribware aləñjərō-ō na Farisii awuye-o a sa kanō fēyε

ɔk̥emaa n̥e o nyi mfɛŋ n̥e Yeesuu bɔ̥-ɔ, bɔ̥ tɔwe gywii bamɔ̥, na bɔ̥ nya ya kra mɔ̥.

12

*Anęŋ ne əkyee ko a twiiri lanpeñtaa wee Yeesuu
ayaa se-ɔ*

(Matiyo 26.6-13; Maak 14.3-9)

¹ Nke nsiye a saj a bo gyanjé gyi Wurib-ware-a-ky-a-an-e-yowé a ateese-o, nè Yeesuu a yò Béhaniya kamañgyii, nè Yeesuu a kyinji Lasarus lee lowi-ro-o-ro.

² Ne baa waa ateese mfenj sa mò. Lasarus mò pekyee, Maataa, e gye ne o waa ketsó kemaa o sa bamogyikpa. Lasarus tii bamognebamogaa Yeesuu te ba gyi ateese-o si.

³ Né Lasarus mò pekyee nyəsepo Mariya a taa lanjpenjtaa kənekənesə ko prantowa boro, né mò yawo bo leŋ bwęetə-ə bo twiiri węe Yeesuu ayaa se, né əa taa mò ipwii o de ə kree. Né lanjpenjtaa-ə sə kənekənesə a kɔre lən amo pεee-rɔ.

⁴ Né Yeesuu agyasepo-o ḥko né ba tee ε Yudas Kariyotinyi-o, mò ε gyε né o ba a o bo gyi Yeesuu kidiburo-o, a tɔwe feye,

5 “Nteto se ne ɔkyeē mō a nyera laŋpəntaa mō ne ba taare a bo fe mō siidii ŋkpən nna, na bo taa atanney-ɔ bo sa atiripo-ɔ nee?”

⁶ Mò a tɔwɛ amo-ɔ, n gyɛ sa nɛ atiripo aseŋ e gyɛ
nɛ a tiri mò, amaa bo lee anen ne ɔ gyɛ oyu-o si.
Mò ase nɛ Yeesuu mò aa mò agyasepo-ɔ atanne bo,
amaa mò-ɔ mɔ i ywii amo ako o gyi.

⁷ Ne Yeesuu ye, "Mon' yowē əkyee amo! Mon' sa a ɔ waa ketɔ ne ɔ waa-ɔ. A lee feyę ɔɔ taa lanpentaa

mə bə beya sa mə, na kake nsi nə mə i wu-o, o taare
a o ləŋŋə mə kayowərə, na bə pure mə.

⁸ Na atiripo fəraa, mənə aa bamə e bə-rə kake
kemaa, amaa m fəraa, mə aa mənə maa kyəna a
bə yə.”

Kikpuni nə baa da Lasarus kuŋu si-o

⁹ Nə asəsə bwəetə a nu feyε Yeesuu bə Bətaniya
kamaŋgyii-ro, amaa n gyε Yeesuu wərə sə nə baa
yə mfəŋ, amaa baa yə a bə ya እu Lasarus nə Yeesuu
a kyinŋi ləq̄ lowi-ro-o nəe.

¹⁰ Aməsə-ɔ ne Wuribware aləŋŋəpo abresə-ɔ a
da Lasarus kuŋu si kikpuni feyε bə mə mə gbaa
mə.

¹¹ A ləq̄ feyε anəŋ mə nə Yeesuu a waa-ɔ sə-ɔ,
Yudaa awuye-o bwəetə a ləq̄ ba kine bamə Wurib-
ware aləŋŋəpo-ɔ, nə ŋkee ba kərə Yeesuu ba gyi.

Anəŋ nə Yeesuu a yə Yerəsaləm maŋ-nə-ɔ

(Matiyo 21.1-11; Maak 11.1-11; Lukas 19.28-40)

¹² Kayə ŋke-o, nə asəsə nə baa ba Wuribware-
a-kya-anə-yəwə a ateese kigybəe-ɔ-rə-ɔ a nu feyε
Yeesuu e ba Yerəsaləm maŋ-nə.

¹³ Aməsə sə-ɔ nə baa ŋeri mberŋ afəraa, nə baa ya
gyanŋaa mə. Na ba fəe-rə feyε,

“Mən' sa a anə da Wuribware kakyirele.

Wuribware yure mə nə o ba mə kənyare-ɔ-rə-ɔ.*

Wuribware yure anə Isireelii sweərə sə owure.”

¹⁴ Nə Yeesuu a እu kakurumagyii kə yərə, nə oo
deę kyəna sə, feyε anəŋ nə abwareseŋ wərə-ɔ a
deŋ təwə feyε,

* **12:13** Kiliŋ 118.25-26.

15 “Monē የקְמָאָה נֶ o te Yerōsalēm mañ-nə-o!

Mon' sa a monē akatō gyi.

Mon' kēe monē owure a deę kakurumagyii o ba.”*

16 Sañ ne oo waa amo-o, mò agyasepo-o moñ nu kaasę. Amaa sañ ne Yeesuu a wu, ne oo kyiñji o yii Wuribware se-o, ne baa nyiñji si feyε abwareseñ wore-o a kyə təwə mò aseñ amo, ne bo yε, “Aneñ ne ane a waa-o nee.”

17 Ne asesę ne bo bo Yeesuu ase sañ ne oo tee Lasarus lee kegyeranṭa-rə, ne oo kyiñji mò lee lowi-ro-o, a lee təwə kētə ne baa እ-u-o.

18 Amo ya sa ne asesę bwęętə a yo ya gyanjaa Yeesuu kpa-rə-o. Baa nu lee bokə-o ase feyε mò ya waa aneñ a akpeñeyęetə mə.

19 Ne Farisii awuye-o e təwə ba gywii abεε feyε, “Monē a እ-u aaa? Anē aseñ-o maa kpa a a kra pεεε-o. Mon' kēe feyε kaye-rə asesę pεεε a gya mò se!”

Aneñ ne Griiki awuye kə a buwi kpa Yeesuu-o

20 Amə Griiki awuye-o bokə tii bamə ne baa yo Yerōsalēm mañ-nə ya sunj Wuribware sañ ne ba gyi Wuribware-a-kya-ané-yəwə a ateese-o si.

21 Ne baa ba Filipo ase, ne bo yε, “Obrese, ane e kpa a ane እ-u Yeesuu nee.” (Filipo mo gye Yeesuu agyasepo-o ዝקו, ne oo lee Betesayeda mañ-nə Galileya sweere se nee.)

22 Ne Filipo a ya təwə gywii Andruu, ne bamə abεε anyə a ya təwə kētə ne asesę amo e kpa-o gywii Yeesuu.

23 Ne Yeesuu a təwə feyε, “Mo, dimaadi mò gyi-o, sañ a fo feyε bo sa mo kēdabe na wuraa.

* **12:15** Sakariya 9.9.

24 Mo i gyi mone kasenjetiñ feye keyaabragyi ya sii ato-rø, ke maa waa seye, amaa kemo ya lee da ese-rø feraa, ke e kwee, na kigyi dedaa-ø wu na kepopwæ-ø dan kowé ayaabragyi bweetø.

25 Aneñ deε ne økemaa ne o kpa mò fønføñ ñkpa bweetø-ø e pañ mmø nee. Økemaa mo ne mò fønføñ ñkpa aseñ moñ tiri mò bweetø kaye mœ-rø-ø e nya ñkpa na kukyure ne a moñ de kee-ø.

26 Økemaa ne o kpa feye o sun sa mo-ø, amo feraa o gya mo se, na o nu mo kanø. Na mò ne o sun o sa mo-ø ba bo tii mo se, na o yo toñ kemaa ne mo e yø-ø. Økemaa ne o sun o sa mo-ø, n se Wuribware e bonyaa mò.

Aneñ ne Yeesuu a tøwø mò lowi aseñ-ø

27 Ne Yeesuu a kya se tøwø feye, “Mbeyømø mo kakpoñø-rø a nyera. Amø n tøwø gywii n se a o kuñ aseñ mo ne a kpa a ba mo se-ø beeεε? Daabii! Amo se ne mo a ba. Mo a ba nee a m bo gyi faanee a aworeføø mo, na ñ wu sanj koñko mœ-rø.”

28 Ne oo kore kebwarekore feye, “N se, sa a fo nya kenyare dabø na wuraa.”

Puri amo-rø, ne oo nu bore ko lee soso feye, “Mo a nya kenyare dabø na wuraa, na m bee sa a ñ nya.”

29 Asesø ne bo yere mfen-ø a nu bore-ø, ne bamø boñø yø baa nu nee feye bware a su-ro. Ne boñø mo yø, “Wuribware kabøø ya sa señsa gywii mò.”

30 Amaa Yeesuu a tøwø gywii bamø nee feye, “N gyø mo se ne bore mo ne mone a nu mò lee soso-ø a sa señsa, amaa mone se ne oo sa na mon’ nya nu.

31 Mbeyømø e gyø sanj ne Wuribware i gyi kaye-rø asesø aseñ, na o tu Øbønsam ne bo fo

mbeyəmə o de kaye-rə asəsə mfəərə sə keyaalen-j-
ləe mə keyaalen-j-ə se.

³² Bamə ya yasə mo səsə, mo i gyiiri asəsə pəee a
m baa mo ase.

³³ Mə a təwə amo-ə, asəsə e yere amo se a bo bo
pini lowi suyo nə ə ba a ə bo wu-o.

³⁴ Nə asəsə-ə a lee kənə feyə, “A bo Wuribware
mbraa a wəre-ə-rə feyə Kristoo-o ə kyəna nsu pəee.
Nə emenə se ne fo e təwə feyə a tiri feyə bo yasə
dimaadi mə gyi-o səsə? Nə əkəe, nse e gye dimaadi
mə gyi ne fo e təwə mə asej-ə nəe? Fo fənjfəj asej
nə fo e təwə, bəee əkə-ə aaa?”

³⁵ Nə Yeesuu a təwə gywii bamə feyə, “N du
feyə kəlaŋjərə-ə. Kəlaŋjərə-ə ə laŋjə məne-rə a
ki kyee kafwee. Anej se-ə, mon' kya mone kpa
se narə nsaj nə kəlaŋjərə bo-rə-ə, na kibugyii ma
nya da mone kpa-rə. A ləe feyə əkəmaa nə ə naa
kibugyii-ro-o moj nyi mfəj nə ə yo-ə.

³⁶ Aməsə, mo a saj m bo mone ase-ə, mon'
kəarə mo gyi, na mon' nya kii asəsə nə bo te
kəlaŋjərə-ə-rə-ə.”

Anej nə asəsə kə a kine kəkərə Yeesuu gyi-o

Yeesuu a təwə amo-ə kaməe-rə, nə əo ləe mfəj ya
kweerə bamə se.

³⁷ Amaa əo waa akpeŋeyetə bwəetə, nə bamə
akatə a ənu, amo pəee gbaa bo moj kəarə mə gyi.

³⁸ Anej nə Wuribware kyaamee Isaya nə əo dəe
kyəna-ə a təwə-ə a ba-rə kaseŋtij feyə,

“Wuribware, əko bo-rə nə əo kəarə asej
nə anə a təwə-ə gyi aaa?
Nə əko bo-rə nə fo a sa nə oo ənu anəj nə fo e kaapo

fo keyaaleŋ demanjte-o oo?"*

39 Isaya a tɔwɛ kɛtɔ sɛ nɛ bɔ moŋ taare kɔɔre gyi-o, o yɛ,

40 "Wuribware a buŋ bamɔ akatɔ sɛ,
nɛ oo sa nɛ bamɔ aŋu-ro a waa lɛŋ,
Lee aneŋ sɛ-o, bamɔ akatɔ maa buŋji a bɔ ɲu atɔ,
nɛ bamɔ mfɛere maa sa a bo nu aseŋ kaase,
nɛ bɔ maa nu bamɔ eyee,
na o taa bamɔ ɛbɔyɛ bɔ ke bamɔ."*

41 Kɛtɔ sɛ nɛ Isaya a tɔwɛ amo-o e gyɛ feyɛ oo ɲu Yeesuu keyaaleŋ nɛ kɔ kyo-o, nɛ oo tɔwɛ mò aseŋ.

42 Amo-o pɛɛɛ gbaa Yudaa awuye abressɛ-o bwɛetɔ a kɔɔre mò gyi, amaa Farisii awuye-o si-o kufu de bamɔ, amosɛ sɛ-o bɔ moŋ lee amo kawu. Kufu de bamɔ feyɛ bamɔ ya tɔwɛ amo aseŋ kawu si, Farisii awuye-o maa lɛɛ sa bamɔ kpa a bɔ lwee bamɔ kɛbwarekorekyan-o-ro.

43 Ba kpa aseɛɛ nkyɔrɔ bɔ kyoŋ Wuribware nkyɔrɔ.

Abwareseŋ nɛ Yeesuu yɛrɛ sɛ o de o bu kɛpɔ-o

44 Nɛ Yeesuu a yasɛ mò bɔrɛ tɔwɛ feyɛ, "Okemaa nɛ o kɔɔre mo o gyi-o, n gyɛ mo wɔrɛ nɛ o kɔɔre o gyi, amaa o kɔɔre n sɛ ne oo suŋ mo-o gbaa o gyi.

45 Aneŋ dɛɛ nɛ okemaa nɛ o ɲu mo-o i ɲu mò nɛ oo suŋ mo-o.

46 Mo a ba kaye-rɔ feyɛ kɛlanjɛrɔ-o nɛɛ, na okemaa nɛ o kɔɔre mo o gyi-o ma nya sii kibugyii-ro.

* **12:38** Isaya 53.1 (LXX).

* **12:40** Isaya 6.10 (LXX).

⁴⁷ Amaa ᵏkemaa n̄e o nu mo aseŋ, n̄e o maa bu amo-ɔ, n gyē mo e gye n̄e mo i bu m̄d̄ kēpɔ, a lee feyɛ moŋ ba n̄e a m bo bu kaye-rɔ asesɛ kēpɔ. Mo a ba nee a m bo morɔwe bam.

48 To, sese n̄e o kine mo, n̄e o maa gya mo kano se-o de oko n̄e o bu mo kepə-o. Mo e gye Wuribware ne mo a t̄owē mo asen-j-o. Mo e gye n̄e o bu mo kepə.

49 N gye mo fəŋfəŋ keyaaleŋ se ne mo a təwə, amaa n se ne oo suŋ mo-o ya sa mo kanɔ feyε n təwe.

50 Mbeyəmə n̄ nyi feyε əkəmaa n̄ mò ya nu n̄ se
kanɔ-ɔ e nya nkpa na kukyure n̄ a moŋ de kεε-ɔ.
Amoṣe-ɔ, kεtɔ n̄e mo e tɔwε-ɔ e gye aneŋ n̄e n̄ se a
tɔwe gywii mo feyε n̄ tɔwe-ɔ.”

13

Anęñ ne Yeesuu a fwę́ę mὸ agyasepo-ɔ ayaa se-ɔ

¹ Amo a saŋ kake koŋko a bø gyi Wuribware-a-ky-a-an-e-yøwø a atee-se-o, Yeesuu a nyi feyø mø saŋ-ɔ a fo feyø ɔ lee kaye mɔ-rø yø mø se ase-ɔ. ɔɔ kpa mø agyasepo-ɔ aseŋ saŋ kemaa, a lee feyø bø gyø mø føŋføŋ asesø kayø mɔ-rø. Ne mbeyømø ɔ ba a ɔ bo kaapo bamø anen ne ɔ kpa bamø bweetø-ɔ.

² Yeesuu mò aa mò agyasepo-o a te bá gyi kedeepweta a ateese-o, Obənsam a kyə bo lwee bamō əkō nē ba tēe mò ε Yudas, Simōn Kariyotinyi mò gyi-o, kakponə-rə feyε o gyi Yeesuu kidiburo.

³ Yeesuu mò nyi feyε mò sε a sa mò keyaaleŋ kεtɔ kemaa sε, nε o nyi feyε oo lee Wuribware ase nee, nε o bee o yɔ mò ase.

⁴ Amo-č pεεε gbaa Yeesuu a koso teeburi ase yere, ne oo bunji mò waagya na kaare ne o bunj-o, ne oo mare brødebaa laare-rø.

5 Né oo twiiri nkyu waa k̄ebaa-r̄o, né oo l̄eē o fw̄eē m̄ò agyasepo-o ayaa s̄e, ná o de br̄debaa né oo marē laarē-r̄o-o de o kp̄ee bam̄o ayaa s̄e.

6 Né oo waa anen̄-aaa bo fo Simoŋ Peetroo si, né Simoŋ Peetroo a bise m̄ò feyε, “Fo gyε mo nyaŋpe nēe. Né emen̄e se né fo e kpa a fo fw̄eē mo né n gyε fo ɔgyasepo-o ayaa s̄e?”

7 Né Yeesuu a lee kan̄o feyε, “Mbeȳom̄ fo maa nu ket̄o né mo e waa-o kaasē, amaa kamεε-r̄o fo e ba a fo bo nu kaasē.”

8 Né Peetroo a t̄ow̄e gywii Yeesuu feyε, “Fo ma fw̄eē mo ayaa mo s̄e daa!”

Né Yeesuu yε, “Fo e moŋ sa a m fw̄eē fo ayaa s̄e, amo feraa fo maa l̄eē tii mo agyasepo-o s̄e.”

9 Né Simoŋ Peetroo a lee kan̄o feyε, “To, mo nyaŋpe, amo feraa n gyε mo ayaa s̄e w̄ore né fo e fw̄eē, fw̄eē mo asarēe se na mo kuŋu-ro gbaa bo tii si!”

10 Né Yeesuu yε, “Ok̄emaa né oo kȳo gyee-o moŋ de iyisi pεεε, amo s̄e-o, a moŋ l̄eē a tiri feyε o gyee, amo ayaa s̄e kefw̄eē w̄ore. Mone pεεε ŋkron̄o-r̄o moŋ l̄eē n de iyisi, amo mone-r̄o əkōŋko w̄ore.”

11 Ket̄o s̄e né Yeesuu a t̄ow̄e feyε, “Mone pεεε ŋkron̄o-r̄o moŋ l̄eē n de iyisi, amo mone-r̄o əkōŋko w̄ore”-o e gyε feyε o kȳo o nyi m̄ò né o kpa a o gyi m̄ò kidiburo-o.

12 Yeesuu a fw̄eē bam̄o ayaa s̄e l̄ow̄e-o, né oo taa m̄ò kaarē-o na m̄ò waagya-o beē bun̄, né oo kiŋni ya kȳena m̄ò kȳenakpa teeburi ase. Né oo bise m̄ò agyasepo-o feyε, “Anen̄ mo né mo a waa mone-o, mone a nu kaasē aaa?” Né bo moŋ taarē lee kan̄o.

13 Né Yeesuu a kya s̄e t̄ow̄e feyε, “To, mone e t̄ē mo ε əkaapopo na mone nyaŋpe. A bware

feyε mонε a тεε mo anεŋ, a lee feyε n gye anεŋ kasεntiŋ-no nεε.

14 Feyε anεŋ nε mo nε n gye mонε nyānþε na ṥkaapopo-ɔ a fwεε mонε ayaa se-ɔ, anεŋ dεε nε mонε nε mонε gye mo agyasepo-ɔ mo dεε fwεε abεε ayaa se.

15 Mo a waa amo-ɔ bo kaapo mонε nε a mонε mo мон' dεε waa anεŋ nε mo a waa sa mонε-ɔ dεε.

16 Mo i gyi mонε kasεntiŋ feyε keyaaforε kο moŋ bo-ɔ nε ɔ kyɔ mò nyānþε. Anεŋ dεε nε kabɔɔ kο moŋ bo-ɔ nε ɔ kyɔ mò nε oo suŋ mò-ɔ.

17 Mbeyɔmo feraa, mонε a нu kasεntiŋ-o si-o, mонε ya gya kamо se, Wuribware i yure mонε.

18 N gye mонε pεεε aseŋ nε mo e tɔwε. Mонε-ɔ ɔkɔŋkɔ maa nya anεŋ a nyure-o. Mo a lee mонε pεεε feyε мон' ba mo kεbegya-ɔ gbaa ooo, η nyi anεŋ nε mонε ɔkεmaa kakpɔnɔ-ɔ du-o. Ne η nyi feyε kεtɔ nε baa kyoreε waa abwareseŋ wɔrε-ɔ-ɔ bo lee mонε-ɔ ɔkɔŋkɔ amo se-ɔ tiri feyε a ba kasεntiŋ. A lee feyε baa kyoreε nεε feyε,

'Nyare nε ne mo aa mò kesaree da gyare konkɔ-ɔ
anε i gyi-o a twεε keyaa bo kye mo, taa mo yaa
fe.*'

19 Mo e tɔwε amo-ɔ mo i gywii mонε pwεε na a dεε ba, na, amo ya ba-ɔ, mонε ma yɔwε kɔkɔɔregyi feyε mo e gye nε n gye.

20 Mo i gyi mонε kasεntiŋ feyε ɔkεmaa nε ɔ kra mò nε mo a suŋ mò-ɔ nεεnεε-ɔ a kra mo-ɔ mo nεεnεε nεε, nε mò nε ɔ kra mo nεεnεε-ɔ a kra n se Wuribware nεεnεε nεε, a lee feyε mò ya suŋ mo."

* **13:18** Kiliŋ 41.9.

*Aneŋ n̄e Yeesuu a lee m̄o n̄e o gyi m̄o kidiburo-o kawu-o
 (Matiyo 26.20-25; Maak 14.17-21; Lukas 22.21-23)*

21 Yeesuu a t̄owē amo-o l̄owē-o, n̄e m̄o kakpono-r̄o a nyera, n̄e oo lee amo kawu t̄owē feyε, “M̄o i gyi mone kaseñtin feyε mone-r̄o ɔko e ba a o bo gyi mo kidiburo.”

22 N̄e agyasepo-o a deere abee na bo nya ȳu m̄o ne o de-o.

23 N̄e agyasepo-o ɔko n̄e Yeesuu e kpa m̄o aseñ bweet̄o te o gya m̄o se.

24 N̄e Simoñ a ba m̄o kesaree bo t̄owē aseñ gywii m̄o n̄e o te o gya Yeesuu si-o feyε o bise m̄o feyε nsε a aseñ n̄e o t̄owē-o n̄ee.

25 Amose se-o n̄e aneŋ a ɔgyasəpo-o a soñ m̄eraa Yeesuu, n̄e oo kuri bise feyε, “M̄o nyāŋpe, nsε n̄e fo de?”

26 N̄e Yeesuu a lee kanɔ feyε, “M̄o e pɔɔrɔ bodobodoo kabegyεε, na m̄o n̄e mo e taa a m bo sa m̄o-o e gyε aneŋ a sese-o.” Amose se-o n̄e oɔ teñ bodobodoo kabegyεε, n̄e oɔ bo pɔɔrɔ, n̄e oɔ taa sa Yudas, Simoñ Kariyotinyi m̄o gyi-o.

27 Yudas a d̄en kɔɔr̄e bodobodoo-o, n̄e Ƚbɔnsam a lwee m̄o mfεere-r̄o, n̄e Yeesuu a t̄owē gywii m̄o feyε, “Da eyee se waa ket̄o n̄e fo e kpa a fo waa-o!”

28 Bam̄o pεee n̄e bo te teeбуri ase-o ɔko moñ nu ket̄o ne Yeesuu e t̄owē o gywii m̄o-o kaase.

29 Yudas a gyε ɔko n̄e o deere bam̄o atanne koree se-o se-o, agyasepo-o boñko nyi feyε Yeesuu a t̄owē gywii m̄o n̄ee feyε o ya soa ateese n̄e a tiri bam̄o-o n̄ee, bεee oɔ t̄owē gywii m̄o n̄ee feyε o lee atanne-o ako sa atiripo n̄ee.

30 Yudas a kɔɔrɛ bodobodoo-o, nɛ ɔɔ lɛɛ kawu kaluwa kɔŋkɔ o yii. Sanj amo-o kyɔwɛ a lowɛ.

Mbraa popwɛɛ-o

31 Yudas a lɛɛ-o kamɛɛ, nɛ Yeesuu yɛ, “Mbeyɔmɔ Wuribware e kpa a ɔ sa mo, dimaadi mɔ gyi-o, kedabɛ. Na mon' yere amo se bo ɲu Wuribware kedabɛ.

32 To, Wuribware e borɔ mo se a ɔ bo kaapo mɔ fɔŋfɔŋ kedabɛ-o se-o, ɔ borɔ mɔ eyee se bo kaapo mo, dimaadi mɔ gyi-o, kedabɛ. ɔ kpa a ɔ waa amo-o mbeyɔmɔ.

33 Mo gyi-ana, aneŋ nɛ mo a tɔwɛ gywii Yudaa awuye abrɛsɛ-o dɛɛ nɛ mo e tɔwɛ mo i gywii mone-o feyɛ mo aa mone e kyɛna sanj katin kɔ nɛe, mone i buwi a mon' kpa mo, amaa mone maa taare a mon' yɔ mfɛŋ nɛ mo e yɔ-o.

34 Mbeyɔmɔ mbraa popwɛɛ nɛ n de mo e sa mone-o e gye feyɛ mon' dɛɛ kpa abɛɛ aseŋ. Aneŋ nɛ mo a kpa mone aseŋ-o, aneŋ dɛɛ nɛ mon' dɛɛ kpa abɛɛ aseŋ.

35 Mone e kpa abɛɛ aseŋ, amo asɛsɛ pɛɛɛ i ɲu feyɛ mone gye mo agyasəpɔ nɛe.”

Aneŋ nɛ Yeesuu a tɔwɛ feyɛ Peetroo e sweɛ feyɛ o moŋ nyi mɔd-o

(Matiyo 26.31-35; Maak 14.27-31; Lukas 22.31-34)

36 Nɛ Simɔŋ Peetroo a bise feyɛ, “Mo nyanjpe, mfene nɛ fo e yɔ?”

Nɛ Yeesuu a lee kanɔ feyɛ, “Fo maa taare a fo gya mo se yɔ mfɛŋ nɛ mo e yɔ-o mbeyɔmɔ, amaa fo sanj fo e gya mo se kamɛɛ-rɔ.”

37 Né Peetroo a bę̄ bise feyε, “Mø nyanjpe, ntę̄tə nēe n̄e ma taare a n̄ gya fo s̄ mbembeyəmø? Mø a waa siraa feyε mo i wu a n̄ sa fo.”

38 Né Yeesuu a bę̄njaa mὸ feyε, “Kasę̄ntiŋ n̄e fo a waa siraa feyε fo i wu a fo sa mo aaa? Mø i gyi fo kasę̄ntiŋ feyε, fo e swę̄ iluwi esa feyε fo moŋ nyi mo pwεε na kyanjare dę̄e fore.”

14

Yeesuu e gye kpa n̄e ane e borə se a ane bo yø mὸ s̄e ase-ɔ

1 Né Yeesuu a kya s̄e tōwē gywii mὸ agyasepo-ɔ feyε, “Moṇe ma lę̄e sa a moṇe iduŋ tē̄nje moṇe. Moṇ' dę̄e kɔ̄rə Wuribware gyi, na moṇ' dę̄e kɔ̄rə mo-ɔ gyi.

2 A lę̄e feyε akyan bwę̄etə bø n̄ s̄e aye, amoſe ſe-ɔ mo e gye ńkp̄e a ń nya lōn̄jø ękyenakpa sa moṇe. Weetee a dę̄e a moṇ gye aneŋ n̄ē, ma tōwē amo-ɔ a n̄ gywii moṇe.

3 Fejε mo ya lōn̄jø ękyenakpa sa moṇe-ɔ, mo i kinji a m̄ ba bø taa moṇe yaa mo ase, na moṇ' nya kyena mfę̄ŋ n̄e n̄ te-o.

4 Moṇe nyi aneŋ n̄e moṇe e waa a moṇ' yø mfę̄ŋ ne mo e ya kyena-ɔ.”

5 Né Tomas a tōwē gywii mὸ feyε, “Mo nyanjpe, ane moŋ nyi mfę̄ŋ n̄e fo e yø-ɔ. Né emenę n̄e ane e waa a ane ńju kpa bo yø mfę̄ŋ?”

6 Né Yeesuu a bę̄njaa mὸ feyε, “Mo-ɔ mo e gye kpa amo. Mo e gye n̄e ń kaapo ɔkø kasę̄ntiŋ a kpa ne o borə se, na o nya nya ńkp̄a na kukyure n̄e a moŋ de kę̄e-ɔ. Aneŋ ſe-ɔ, ɔkø maa taare a o yø n̄ ſe ase, amo o borə mo ſe pwεε.

7 Mone nyi mo nee, weetee mbeyamo mone nyi n se. Lee mbeyamo bo yo, mone i gyii mò, a lee feyε mone a nu mo.”

8 Ne Filipo a towε gywii mò feyε, “Mo nyanpe, kaapo ane fo se-ɔ, kētɔ nē ane e kpa-ɔ pεεε nee.”

9 Ne Yeesuu a lee kanɔ feyε, “Filipo, lee kedēdaadēdaa ne mo aa mone pεεε a kyēna-ɔ. Fo saj fo moj nyi mo aaa? Okemaa ne oo oo nu mo-ɔ, oo nu n se nee. Ne emene se ne fo ye η kaapo mone n se?”

10 Fo e kɔrε fo i gyi feyε mo aa n se gye kokonjko, bεεε? Abwareseñ ne mo a towε gywii mone-ɔ moj lee mo ase nee. Aa lee n se ne bo mo ase-ɔ ase nee. N se bo mo ase nee o waa mò fɔnfɔŋ kusun.

11 Anej se-ɔ, mon' dee kɔrε gyi feyε mo aa n se gye kokonjko. Mone e ma taare a mon' kɔrε mo fɔnfɔŋ asej gyi, amo feraa, asuŋ ne mo a waa-ɔ se, mon' kɔrε mo asej gyi.

12 Mo i gyi mone kaseñtiñ feyε okemaa ne o kɔrε mo o gyi-ɔ e waa asuŋ ne mo e waa-ɔ. O waa akɔ na a kyɔ amo-ɔ, a lee feyε mo e yo n se ase nee.

13 Mo ya yo n se ase, kētɔ kemaa ne mone kemaa ya kɔrε mo kenyare-ɔ, mo e waa a n sa mò, na n se kēdabε nya borɔ mo se bo lee kawu.

14 Amose se-ɔ, mone ya kɔrε kētɔ kemaa mo kenyare-ɔ, mo e waa a n sa mone.”

Wuribware a kufwiijε timaa-o ne Yeesuu a towε feyε o de o kyoŋwε ane-ɔ

15 Ne Yeesuu a kya se towε feyε, “Mone e kpa mo asej feraa, mon' gya mo mbraa se.

16 Na እ yere-rə tōwē gywii n se, na የ ba የkyarəpo bə kyoŋwe mōne, na የ yere mō ayaa-rə, na mōne aa mō kyēna.

17 Mō e gye Wuribware a kufwiijə-o, kaseŋtiŋ wuye-o. Kaye-rə asəse maa taare a bə buŋji bamō ካkronə-rə sa mō, a lēe feyə bə moŋ kēe mō, ne bə maa taare a bə gyii mō. Amaa mōne feraa, mōne e taare a mōn' gyii mō, a lēe feyə o sii mōne ase, na የ kyēna mōne ካkronə-rə.

18 Ma yōwē mōne feyə aŋəŋgyi-o, amaa mō e bee kiŋji a m ba mōne ase.

19 A bə waa kafwēe-o, kaye-rə asəse maa lēe እu mō, amaa mōne feraa mōne i እu mō. Bə lēe aneŋ ne mō i kyinjji a m bee nya ካkpa-o se-o, mōne mō mōne e nya ካkpa na kukyure ne a moŋ de kee-o.

20 Kake amo ya fo, mōne i እu feyə mō aa n se gye kokonjko, ne mō aa mōne mō gye kokonjko.

21 ጽkemaa ne የ kōrē mō mbraa, ne የ gya mmo se neeŋee-e-o, a kaapo nee feyə የ kpa mō aseŋ. ጽkō ne የ kpa mō aseŋ-o, n se e kpa mō aseŋ. Na እ gbaa, እ kpa mō aseŋ, na n sa a o gyii mō.”

22 Ne Yudas (n gye Yudas Kariyotinyi) ye, “Mo nyaŋpe, emene ya waa se ne fo maa sa a kaye-rə asəse gyii fo, ne ane wōrē e gye ne ane i gyii fo?”

23 Ne Yeesuu a beŋŋaa mō feyə, “ሻkemaa ne የ kpa mō aseŋ-o e gya mō kanə se. Na n se kpa mō aseŋ, na mō aa n se ba mō ase bə kyēna.

24 ጽkemaa mō ne የ maa kpa mō aseŋ-o maa gya mō kanə se. Aseŋ ne mōne a nu lēe mō ase-o mō moŋ lēe mō fəŋfəŋ ase nee, amaa aa lēe n se ne oo suŋ mō-o ase nee.

25 Mō a saŋ m bə mōne ase-o, ne mō a tōwē amo-o gywii mōne.

26 Amaa m_on_e ya taŋ mo aseŋ-ɔ se, ɔkyarɔpo amo n_e ba t_eɛ m_oɛ Wuribware a kufwiinje timaa-o ne n se de m_o ɔ kyoŋw_e mo kenyare-rɔ-ɔ e kaapo m_on_e k_et_a k_em_{aa}, na ɔ sa a m_on' nyiŋji k_et_a k_em_{aa} ne mo a t_ow_e gywii m_on_e-ɔ se.

27 K_et_a ne k_o k_yɔ-ɔ e gy_e fey_e mo e sa m_on_e kayeeyuri. Mo f_əŋf_əŋ kayeeyuri ne n de mo e sa m_on_e, amaa n gy_e aneŋ ne kaye-rɔ ases_e de ba sa-ɔ ne n de mo e sa m_on_e.

M_on_e ma sa a m_on_e iduŋ t_eŋŋe m_on_e na kufu nya m_on_e.

28 M_on_e a nu fey_e mo a t_ow_e gywii m_on_e fey_e mo e y_o nee, amaa mo i kiŋŋi a m ba m_on_e ase, b_{ee}e? M_on_e e kpa mo aseŋ f_əraa, weetee m_on_e akato i gyi fey_e mo a y_o n se ase, a lee fey_e ɔ ky_o mo kpa k_em_{aa} se.

29 Mo a t_ow_e amo-ɔ gywii m_on_e mbey_əmo pw_ee na a dee ba, ne amo-ɔ ya ba-ɔ, na m_on' nya k_əore k_et_a ne mo a t_ow_e-ɔ gyi.

30 Ma lee taare a mo aa m_on_e a sa seŋsa kyee, a lee fey_e ɔbənsam ne o de kaye-rɔ ases_e mf_{ee}re se keyaaleŋ-ɔ e ba, amaa ɔ moŋ de keyaaleŋ mo se.

31 Amaa amo-ɔ p_{ee}e e ba na kaye-rɔ ases_e nya ŋu fey_e kasenjt_iŋ si mo e kpa n se aseŋ, ne mo e waa k_et_a k_em_{aa} ne n se a t_ow_e gywii mo e ŋ waa-ɔ nee.

To, m_on' sa a ane lee mf_{ee}e.”

15

Yeesuu e gy_e bobe kiyii timaa

1 Bam_o a maa se ba y_o-ɔ, ne Yeesuu a kya se t_ow_e fey_e, “N du nee fey_e bobe kiyii timaa. N se mo e bo k_em_o. **2** O kpoŋŋe kayaagyii k_em_{aa} ne ka maa

swee agyi-o a ḡ bo twee, na o ḡeri ḡyaagyii ko ne n
swee agyi-o si, na ḡ nya powe swee agyi bweeto.

3 Mone feraa, mo abwaresen ne mo a towe gywii
mone-o a kyo sa ne mone a ten mone ḡyowore lee
eboye-ro.

4 Kiyii-o ye, ḡyaagyii, mon' kyena mo se neenee,
na mo-o ḡ nya kra mone-ro keŋkeŋ. Kiyii kayaagyii
maa taare a ka lee kamo eyee se swee agyi, amo
kayaagyii-o te kiyii-o si. N du nee feye kiyii-o,
mone mo mone du feye ḡyaagyii-o. Anen dee ne
mone maa taare a mon' swee agyi, amo mone te mo
se.

5 N ye eee, n du nee feye bobe kiyii-o, ne mone
mo mone du feye kemo ḡyaagyii-o. ḡkemaa ne o te
mo se, ne mo-o n de mo-ro keŋkeŋ-o e swee agyi
bweeto, a lee feye mone e mon tii mo se, mone
wore maa taare a mon' waa seye.

6 Amaa mo ne o mon te mo se-o e lee a ḡ lee da, na
bo taa mo twee bo kyoŋwe feye kiyii kayaagyii-o,
na ka di wore. Na bo taa kamo bo waa dækpa-ro
kure.

7 Mone ya kyena mo se, ne mo-o mo a
kra mone-ro keŋkeŋ, amo feraa mone e kore keto
kemaa ne mone e kpa-o, mone e nya.

8 Mone ya swee agyi bweeto, n se e nya kedabe,
na a bee kaapo feye mone a kii mo agyasepo-o nee.

9 Mo e dee kpa mone asen feye anen dee n se e
kpa mo asen-o. Mone feraa mon' dee kyena anen
ne a sa a n dee kpa mone asen-o.

10 Mone ya gya mo mbraa se, mo e dee kpa mone
asen, feye anen dee ne mo a gya n se mbraa se, ne
o saj ḡ kpa mo asen-o.

¹¹ Mō a tōwē amo-ɔ gywii mōnē nēe a mōnē akatō nya gyi. Mōnē kakatōgyi bwēetō mō e lēe mō ase nēe.

¹² Mō e tōwē mō i gywii mōnē feyε mon' dēe kpa abεε aseŋ feyε anεŋ dεe nē mōn kine mōnē aseŋ kekpa-ɔ.

¹³ Kētō nē nyiŋkpasē e ba a o bō kaapō feyε o kpa mō nyare-ana aseŋ bwēetō-ɔ e gyε feyε mō a wu sa bamō.

¹⁴ Mōnē ya gya aseŋ nē mō e tōwē mō i gywii mōnē-ɔ se, amo feraa a kaapō feyε mōnē gyε mō nyare-ana nēe.

¹⁵ Ma lεe tēe mōnē feyε mō ayaafōrē, a lēe feyε keyaafōrē mōn nyi kētō nē mō nyariŋpē e waa-ɔ. Amaa ɻkee, mō e tēe mōnē feyε mō nyare-ana, a lēe feyε mō a tōwē kētō kemaa nē mō a nu lēe n se ase-ɔ gywii mōnē.

¹⁶ N gyε mōnē ya lee mō feyε ɻ kii mōnē nyariŋpē. Amaa mō ya tēe mōnē feyε mon' bō kii mō agyasepo-ɔ, na n suŋ mōnē bō kyoŋwē feyε mon' ya swεε agyi bweetō, agyi nē a maa gyo-o. Mōnē ya waa amo-ɔ, n se e sa mōnē kētō kemaa nē mōnē e kore mō kēnyare-rɔ-ɔ.

¹⁷ Amōsē-ɔ mbraa nē n de mō e sa mōnē-ɔ e gyε feyε mon' dēe kpa abεε aseŋ."

Kikisi nē kaye-rɔ aseſe i kisi mōnē-ɔ

¹⁸ Nē Yeesuu a kya se tōwē feyε, "To, mōnē ya ɻu feyε kaye-rɔ aseſe i kisi mōnē, mon' nyiŋŋi si feyε anεŋ dεe nē baa kyo dεe gyε ɻkpεe kisi mō.

¹⁹ Mōnē dεe mōnē tii kaye-rɔ aseſe se, nē mōnē aa bamō asuŋ gyε akonjko nēe-ɔ, weetee ba kpa mōnē aseŋ feyε bamō eyee-ɔ. Amaa mō a tēe mōnē

lēe kayē mō asēsē-rō. Amōsē sē-ō mōnē mōj lēe mōnē bō kayē-rō asēsē a kēbegya-ō, anēj sē nē kayē-rō asēsē i kisi mōnē-ō nēe.

20 Mōn' nyinjji kētō nē mō a tōwē gywii mōnē-ō sē feyē keyaafōrē kēmaa mōj bō-rō nē o kyō mō nyañpe.* Amōsē-ō anēj nē bōkō a gya mō kanō sē-ō dēe nē ba gya mōnē lee si. Anēj nē bōkō mō a waa mō awōrefō-ō mō dēe nē ba waa mōnē gbaa mōnē awōrefō-ō.

21 Anēj nē mōnē bō mō kēbegya-ō sē-ō sē nē ba waa mōnē amo-ō pēee, a lēe feyē bō mōj nyi mōd nē oo sunj mō-ō.

22 N dēe mōj ba kayē mō-rō bō tōwē abwareṣen gywii kamō-rō asēsē nēe, weetee n sē maa bu bamō bōyē nē ba waa-ō kēpō. Anēj nē mō a ba-ō sē-ō, bō mōj lēe bō de kētō nē ba yērē sē a bō bō waa bōyē-ō.

23 Ḷkēmaa nē o kisi mō-ō, anēj dēe nē o kisi n sē gbaa.

24 N dēe mōj ba kayē mō-rō bō waa asunj nē ḥkō mōj tēe waa amo-ō nēe, weetee n sē maa bu bamō bōyē nē ba waa-ō kēpō. Anēj nē a du-o, baa ḥju kētō nē mō a waa-ō, nē amo-ō pēee gbaa bō saj ba kisi mō aa n sē pēee.

25 Amō-ō kyō a ba anēj, na kētō nē abwareṣen wōrē-ō a tōwē-ō nya ba kasēntiŋ feyē, ‘Kikisi nē baa kisi mō-ō mōj de kaase.’*

26 Ḷkyarōpo nē o lēe n sē ase-ō e ba. Mō e gyē Wuribware a kufwiijē-o, kasēntiŋ wuye-o. Mō ya ba, mō e gyē nē o kya mōnē-rō. Mō e sa a o lēe n sē ase ba mōnē ase, na o tōwē mō asej gywii asēsē.

* **15:20** Yohanee 13.16.

* **15:25** Kiliŋ 35.19; Kiliŋ 69.4.

27 Na m_on_e m_o, m_on' t_ow_e m_o ase_n, a l_ee fey_e m_on_e kyo m_on_e b_o m_o ase l_ee kegyenkpree-ɔ-rɔ.”

16

1 N_e Yeesuu a kya s_e t_ow_e fey_e, “M_o a t_ow_e amo-ɔ gywii m_on_e n_ee a m_on_e ma nya kijnji kam_{ee}.

2 Ba gya m_on_e a b_o l_ee bam_o k_ebwarekore akyan-ŋɔ. Sanj k_o e ba a ɔ b_o ba, n_e ɔkemaa n_e ɔ m_oa m_on_e-ɔ e fa fey_e, m_o a waa amo-ɔ, ɔɔ waa k_ot_ko sa Wuribware n_ee.

3 K_{et}o se n_e ba waa m_on_e amo-ɔ e gye fey_e b_o m_oj nyi n_e, an_en d_ee n_e b_o m_oj nyi m_o.

4 Amaa m_o a t_ow_e amo-ɔ gywii m_on_e n_ee a san-ɔ ya fo fey_e b_o waa at_o m_o, na m_on' nya nyinji si fey_e m_o a kyo t_ow_e gywii m_on_e.”

Asuŋ ne Wuribware a kufwiij_e timaa-o e waa-ɔ

N_e Yeesuu a kya s_e t_ow_e fey_e, “M_o a sanj m b_o m_on_e ase-ɔ s_e, n_e m_oj wuree t_ow_e ase_n m_o gywii m_on_e.

5 To, mbey_om_o m_o e y_o m_o n_e oo suŋ m_o-ɔ ase n_ee. Amaa m_on_e k_o gbaa m_oj taare bise m_o fey_e, ‘Mfene n_e fo e y_ɔ?’

6 N_e mbey_om_o feraa n_e m_o a t_ow_e gywii m_on_e-ɔ, aa k_oj waa m_on_e ɛw_{ee}.

7 M_o i gyi m_on_e kasen_on_e fey_e, m_o ya y_o, a baare a a sa m_on_e, a l_ee fey_e, m_o e m_oj y_o, ɔkyarɔpɔ-ɔ maa ba m_on_e ase. Amaa m_o ya y_o feraa, m_o e ba m_o a m b_o kyojw_e m_on_e.

8 N_e m_o ya ba-ɔ, ɔ kaapo ase_e n_e b_o b_o kay_e m_o-rɔ-ɔ fey_e b_o gye aboyewaapo. N_e ɔ kaapo bam_o fey_e b_o b_o baa waa b_oy_e fey_e baa porɔ m_o fey_e m_o e gye aboyewaapo. N_e ɔ b_oe ɔ kaapo bam_o ɔk_o n_e Wuribware i bu k_{ep}ɔ-ɔ, na ɔk_o m_o n_e o bu k_eb_en-ɔ.

9 Ḍ kaapo bamø feyε bamø e gyε nε baa waa boye, a lee feyε bo moŋ kooře mo gyi.

10 Ḍ bee o kaapo bamø feyε bamø mporø moŋ gyε kasentin, a lee feyε mo ya lee mfεe nε moŋ e moŋ lee ḥu mo, a kaapo nee feyε n se Wuribware ase nε mo a yo.

11 Nε o bee o kaapo bamø feyε baa fo kpa bo lee sko nε Wuribware i bu kepɔ-o, a lee feyε ḡbənsam ne o san o de bamø mfεerε se keyaaleŋ-o, nε Wuribware a kyo gyi mò aseñ bu mò kepɔ.

12 N de aseñ bweetø a n tøwε gywii moŋe, amaa mbeyømø amo kunu e waa moŋe ase kokyø.

13 Amaa Wuribware a kufwiijø-o feraa, mò a gyε kasentin wuye-o si-o, mò ya ba, o gyε moŋe ḥkpεe a moŋ' nu ketø kemaa kaase. N gyε mò fɔŋføŋ keyaaleŋ se nε o tøwε aseñ a o gywii moŋe. Amaa o tøwε amo nε oo nu-o nee, na o tøwε atø nε a ba a bo ba-o.

14 Ḍ sa mo kēdabe, a lee feyε o nu mo aseñ nε n de-o, na o tøwε amo gywii moŋe.

15 Aseñ nε n de-o amo dεe nε n se mo de. Amose se nε mo a tøwε feyε Wuribware a kufwiijø-o i nu mo aseñ nε n de-o, na o tøwε gywii moŋe.”

Ewεε na kakatøgyi

16 Ne Yeesuu a kya se tøwε feyε, “Amo ya waa kafwee, moŋe maa lee ḥu mo pεeε. Amaa a bee bo waa kafwee-o, na moŋ' bee ḥu mo, a lee feyε mo e kpa a ḥ yø n se ase nee.”

17 Ne mò agyasepo-o boķo a bise bamø wøre wøre feyε, “Emenε nε amo-o kaase e kaapo-o nee? Ḍ tøwε o gywii ane feyε, amo ya waa kafwee, ane maa lee ḥu mo, amaa a bee bo waa kafwee-o, ane e

bee η mò. Ne ω bee tωwε feyε, ‘a lεe feyε mo e kpa a η yo n se asene.’

18 Emene ne ‘a bo waa kafwee’ mo kaasee e kaapo-o nee? Ane mony nyi keto ne amo-o e kaapo-o!’

19 Yeesuu a pini feyε ba kpa a bo bise mò-o se-o, ne ω tωwε gywii bamo feyε, “Ny εεε, ‘Amo ya waa kafwee, mone maa lεe η mo,’ ne m bee η yε εεε, ‘Amaa a bee bo waa kafwee-o, na mon' bee η mo.’ Amo-o ne mone i bise abεε aaa?

20 Mo i gyi mone kasentij feyε mone i su akyukyu na imee, amaa kaye-ro asese feraa, a waa bamo kakatøgyi. A waa mone ewεε, amaa mone ewεε-o i kyurowi na i kii kakatøgyi.

21 Okyee e kpa a ɔ kowε kayaagyi, amo mò aseŋ a waa ewεε, a lεe feyε mò aworefɔ saŋ a fo. Amaa mò ya kowε kayaagyi-o, amo ɔ taŋ mò aworefɔ se. Na mò akatɔ gyi feyε ω kowε kayaagyi bo waa kaye-ro.

22 Aneŋ dεeε ne a du mone aseŋ. Mbeyɔmo a maa waa mone kone, amaa m bee mo i η mone, na mone akatɔ gyi kyoŋ se, kakatøgyi ne ɔko maa taareŋ a ɔ koɔrε lee mone ase-o.

23 Kake amo ya fo, mone maa bise mo seyeŋ. Amaa mo i gyi mone kasentij feyε n se e gye ne ɔ sa mone keto kemaa ne mone e kore mò mo kenyare-r-o.

24 Hareε lee saŋ-o bo fo mbeyɔmo, mone mony tεeŋ kore kotko mo kenyare-ro. Lee ndɔo bo yo, mon' kore na mon' nya, na mone akatɔ nya gyi bwεetɔ.”

Yeesuu a ko gyi kaye-r oyaaleŋpo se

25 Né Yeesuu a kya sē tōwē feyε, “Mbeyomā feraa akpare-rō nē mo e kaapo mōnē atō mo. Amaa saj kō e ba, nē ma lēe ba akpare a m bō kaapo mōnē. Saj amo feraa, mo e tōwē n sē aseñ a η kaapo-rō gywii mōnē.

26 Kake amo ya fo feraa, n gyē mo e gyē nē mo e kōrē n sē mōnē kuju si kōtakō. Mōnē fōnfōn e kōrē mō mo kenyare-rō,

27 a lee feyε n sē fōnfōn e kpa mōnē aseñ. Ketō se nē n sē Wuribware e kpa mōnē-ō e gyē feyε mōnē e kpa mo aseñ, nē mōnē a kōrē gyi feyε mo a lee mō ase nee.

28 Mo a lee n sē ase nee, nē mo a ba kaye-rō. Né mbeyomā mo e lee kaye-rō a η yō n sē ase.”

29 Né mō agyasepo-ō a tōwē gywii mō feyε, “Eheeεεñ, ηkee feraa fo a sa sēñsa, na fo mōñ lēe fo de akpare fo e waa-rō.

30 Ané nyi mbeyomā feyε fo nyi kētō kēmaa. Fo nyi kētō nē ke bō anē mfēere-rō-ō. Amōse, a mōñ lēe a tiri feyε ḥkō bise fo sēñbise kēmaa. Amō-ō e gyē nē a sa a anē kōrē gyi feyε fo a lee Wuribware ase nee.”

31 Né Yeesuu a lee kanō feyε, “Mōnē e kōrē mo mōnē i gyi aaa?

32 Saj e ba, ḥkyo a fo mfēe gbaa, saj nē mōnē pēeε e brawe-rō-ō, na mōñ' sērē yōwē mo wōrē kpeñ bō sii mfēe. Na mōnē ḥkēmaa sērē yō mō ayē. Amaa kasēñtiñ si, n gyē sa nē mo a saj mo wōrē, a lee feyε n sē bō mo ase.

33 Mo a tōwē amo-ō gywii mōnē nee a mōñ' nya nya kayeeyuri nē ka lēe mo ase-ō. Kaye-rō aseñ e sa a mōñ' kpōnē. Amaa mōñ' nya wōrē saj

kemaa, a lee feyε mo a kɔ gyi Obənsam, kayε-rɔ a ɔyaalenpo-ɔ, se.”

17

Anεŋ nε Yeesuu a kɔrε kεbwarekɔrε sa mɔ agyasepo-ɔ na Kristoo awuye pεεε-ɔ

¹ Yeesuu a tɔwε amo-ɔ lɔwε-ɔ, nε ɔɔ deere Wuribware se, nε ɔ ye, “N se, mo saŋ-ɔ a fo. Sa mo kεdabe na wuraa, na n sa a aseſe ɳu fo kεdabe na wuraa nε fo de-o,

² a lee feyε fo ya sa mo kεyaaleŋ aſeſe pεεε se, na ɳ nya taa ɳkpa na kukyure nε a moŋ de kεe-ɔ bo sa bamo pεεε nε fo a sa mo-ɔ.

³ Bamo a de ɳkpa na kukyure mo nε a moŋ de kεe-ɔ se-ɔ, bo nyi fo, Wuribware, nε fo wɔre kpen ɛ gye nyajpe-ɔ, nε bo nyi mo, Yeesuu Kristoo, nε fo a suŋ mo bo kyoŋwε kayε mo-rɔ-ɔ.

⁴ Mo a lɔwε kusuŋ nε fo a sa mo feyε ɳ waa-ɔ se-ɔ, mo a kaapo fo kεdabe na wuraa kayε mo-rɔ.

⁵ N se, sa a n kyena fo aſe mbeyɔmɔ, na ɳ nya kεdabe na wuraa nε mo aa fo dεe anε de pwεε nε anε a dεe twεe kayε mo-ɔ.

⁶ Mo a sa nε mo agyasepo mo nε fo a lee lee kayε mo-rɔ sa mo-ɔ pεεε a gyii fo. Bo gye fo lee nee, nε fo a taa bamo sa mo. Ne baa nu fo kano.

⁷ Mbeyɔmɔ feraa, bo nyi feyε kεtɔ kemaa nε fo a sa mo-ɔ a lee fo aſe nee.

⁸ Aſen nε fo a bo sa mo-ɔ nε mo a tɔwε gywii bamo, nε baa kɔrε amo gyi. Bo nyi feyε kaseŋtiŋ si nε mo a lee fo aſe ba. Ne baa kɔrε gyi feyε fo ya suŋ mo.

⁹ Amose-ɔ, mo e kɔrε kεbwarekɔrε mo e sa bamo nee. N gyε kayε-rɔ aſeſe pεεε nε mo e kɔrε

mo ይ sa mbeyomā, amaa mo agyasepo mā ne fo
a sa mo-o ne mo ይ kore kēbwarekore mo ይ sa.

10 Sessē kēmaa ne m bō mō-o gye fo sessē nee, ne
sessē kēmaa ne fo bō mō-o mā gye mo sessē. Ne mo
kedabē a bōrō bamō se lēe kawu.

11 Ne mbeyomā mo ይ ba fo ase. Ma lēe kyēna
kayē-rō. Amaa bamō feraa, bō te kayē mā-rō nee.
N se kpeyaa, mo ይ kore fo feyē fo ba fo kēnyare
ne fo a bee sa mo-o kēyaaleñ bō kuñ bamō, na
bō nya waa kōkōñkō, feyē anēj ne mo aa fo ይ gye
kōkōñkō-o.

12 Mo a bō bamō ase-o, ne mo a ba kēnyare
amo ne fo a sa mo-o kēyaaleñ bō kuñ bamō. Anēj
se-o, bamō əkōñkō moñ fo, amo odiburopo ne fo
a kyā tōwē feyē o fo-o, na anēj ne baa kyoree waa
abwaresen wōrē-o-rō-o nya waa kaseñtiñ.

13 Ne mbeyomā mo ይ ba fo ase nee. Mo ይ
tōwē aseñ mā kayē mā-rō nee na bō nya nya mo
kakatōgyi ne n de-o bamō Ȑkpōnō-rō bwēetō.

14 Mo a tōwē fo aseñ gywii bamō, ne kayē
mā-rō aseñ a kisi bamō, bō lēe anēj ne bō moñ tii
kayē mā-rō a aseñ-o se-o, feyē anēj dēe ne Ȑ gbaa
moñ tii kayē mā-rō a aseñ-o se-o.

15 Ma kore fo nee feyē fo lee bamō lēe kayē
mā-rō. Amaa ketō ne mo ይ kore fo bwēetō-o ይ
gye feyē fo kuñ bamō na bō ma lwee Ȑbōnsam
kesaree-rō.

16 Feyē anēj ne moñ tii kayē mā-rō a aseñ-o
se-o, anēj dēe ne bamō gbaa bō moñ tii kayē mā-rō
a aseñ-o se.

17 Amose-o, dēe sa a bō gyii fo kaseñtiñ-o na bō
nya yōwē kayē mā bō sii kamēe taa bamō eyēe bō
sa fo kaseñtiñ-no, a lēe feyē fo aseñ ne fo ይ tōwē-o

gye kaseñtiŋ.

18 Mo a suŋ bamo bo kyoŋwé kaye-rɔ nē feyε anen dεe nē fo a suŋ mo bo kyoŋwé kaye-rɔ-ɔ.

19 Mo a kperi bamo se taa mo eyee bo sa fo, na bamo-ɔ bo nya nya taa bamo eyee bo sa fo kaseñtiŋ-no saŋ kemaan.

20 Nē mbeyɔmɔ mo e kore kɛbwarekore mo e sa bamo ne ba kɔɔrɛ mo a bo gyi bo l̄eɛ mo agyasepo mo abwareseŋ kɔtɔwε-ɔ se.

21 Mo kɛbwarekore e gyε feyε bamo pεeε waa kokoŋkɔ. Sa a mo aa bamo aa fo waa kokoŋkɔ. N se, sa a bo waa kokoŋkɔ feyε anen ne mo aa fo gyε kokoŋkɔ-ɔ, na kaye-rɔ aseɛɛ nya kɔɔrɛ gyi feyε fo ya suŋ mo.

22 Mo a sa bamo kɛdabε na wuraa kɔŋkɔ ne fo a sa mo-ɔ dεe, na bo nya waa kokoŋkɔ feyε anen ne mo aa fo gyε kokoŋkɔ-ɔ.

23 Na fo sa a mo aa bamo a tii fo se waa kokoŋkɔ kpeŋ, na kaye mo-rɔ a aseɛɛ-ɔ nya ɲu feyε fo ya suŋ mo, ne fo e kpa bamo aseŋ feyε anen ne fo e kpa mo aseŋ-ɔ.

24 N se, agyasepo ne fo a sa mo-ɔ feraa, ne mo e kpa feyε bo ba mo ase mfeŋ ne mo e yɔ-ɔ, na bo nya ɲu mo kɛdabε na wuraa, kɛdabε na wuraa ne fo a sa mo-ɔ, a l̄eɛ feyε fo a kpa mo aseŋ pwεe ne ane a dεe tweɛ kaye mo.

25 N se timaa, kaye mo-rɔ a aseɛɛ-ɔ moŋ nyi fo, amaa ɲ nyi fo. Ne mo agyasepo-ɔ mo bo nyi feyε fo ya suŋ mo.

26 Mo a sa ne baa gyii fo. Amaa mo e kya se a n sa a bo gyii fo, na kɛkpa ne fo de sa mo-ɔ nya sii bamo ɲkponɔ-rɔ, na mo aa bamo waa kokoŋkɔ.”

18

*Aneŋ nē baa kra Yeesuu-o
(Matiyo 26.47-56; Maak 14.43-50; Lukas 22.47-53)*

¹ Yeesuu a kore kēbwarekore mə lowe-ɔ, nē mō aa mō agyasepo-ɔ a narę ya teŋ Kidrəŋ Kemanjan-nə. Baa gyi banę bō muruwaa ayii kō mfęŋ, nē Yeesuu mō aa mō agyasepo-ɔ a ya lweero.

² Yudas odiburopo-ɔ mō nyi mfęŋ nē banę-ɔ bō-ɔ, a lę̄ feyε Yeesuu mō aa mō agyasepo-ɔ a gyanję mfęŋ iluwi bweetɔ.

³ Amosę-ɔ nē Yudas a ba mfęŋ. Mō aa Roma asoogyaa awuye kō na Wuribware suŋkpa adeeresepo kō nē Wuribware aləŋŋəpo abresę na Farisii awuye a suŋ-o ya ba. Na bō de adonjtɔ na ifetiri na epɔɔrɔɔ.

⁴ Yeesuu nyi ketə kemaa nē ke e ba a kę bo waa mō-ɔ. Amosę se-ɔ nē ɔɔ meraa sę ɔ yo bamō ase, nē oo bise bamō feyε, “Nsę nē mone i buwi mone e kpa?”

⁵ Nē baa lee kanɔ feyε, “Yeesuu Nasarətənyi-o.” Nē ɔ yε, “Mo e bō mfée-ɔ.” Yudas odiburopo-ɔ yere bamō nē mō aa bamō a ba-ɔ ase.

⁶ Yeesuu a tōwę gywii bamō feyε, “Mo e bō mfée-ɔ”-ɔ, nē baa lwii kamęe ya lę̄ dayę swęere.

⁷ Nē Yeesuu a bee bise bamō feyε, “Nsę nē mone i buwi mone e kpa?”

Nē bō bee bō yε, “Yeesuu Nasarətənyi-o.”

⁸ Nē Yeesuu a lee kanɔ feyε, “Mo a kyɔ tōwę gywii mone feyε m bō mfée. Mone i buwi mone e kpa mo feraa, mon' sa a bōmō-ɔ nē bō tii mo se-ɔ nare.”

10 Sanj amo-ञ Simoñ Peetroo de kepañ, nē oo gyiiri kemo lęe kemo kegyafo-rɔ bo ḡe Wurib-warę ələñηęro břeſe a anya-ञ əko kigyisesebə teñ. Kenya-ञ kenyare e gye Malakus.

11 Ne Yeesuu a tɔwɛ gywii Peetroo feyɛ, "Taa fo kepaŋ-ɔ waa kɛmo kegyafo-ɔ! A lee feyɛ a tiri feyɛ n gyi aworefɔɔ mɔ, na ɔ wu lowi ne n se Wuribware a tɔwe feyɛ ɔ wu-o."

Anęñ ne Yeesuu a yere Hanaa akatɔ-rɔ-ɔ

12 Né asoogyaa awuye-o na bamó əbresé na Wuribware suŋkpa a adeeréresepó-o a kra Yeesuu, ne baa ɳure mó.

¹³ Né baa taa mò yaa Hanaa né የ gye Kayafas mò saa nyaŋse- የ aye. Hanaa deε የ gye Wuribware ገለኝነዱ በress. Kayafas mə ይ gye Wuribware ገለኝነዱ በress kasu amo.

¹⁴ Kayafas ya fɔrɛ waa Yudaa awuye abrɛsɛ-rɔ
feyɛ a bware feyɛ sesɛ konkɔ wu sa asesɛ pɛɛɛ.

*Anen ne Peetroo a swee feye o moŋ nyi Yeesuu-o
(Matiyo 26.58, 69-70; Maak 14.66-68; Lukas 22.54-57)*

15 Siməŋ Peetroo na agyasepo-č ako a gya Yeesuu si. Aneŋ a ɔgyasepo-č nyi Wuribware ələŋŋərop bres-č damənəŋse, amoṣe se-č ne mò aa Yeesuu anare yɔ ələŋŋəpo bress a ləŋ-č kabuno.

¹⁶ Peetroo a sii o bø løŋ-ɔ kibunogyi-ro-o si-o, mò kosobee əgyasepo ne o nyi əlønøpo bres-e-ɔ

* 18:9 Yohanee 6.39.

damenaŋsə-ɔ a kiŋŋi yə kibunogyi-o-ro ya sa səŋsa
kə gywii kakyeesee nə ɔ yere kibunogyi-o-ro-o, nə
ɔ sa nə Peetroo a lweero.

¹⁷ Kakyeesee nə ɔ yere kibunogyi-o-ro-o a bise
Peetroo feyε, “Nee fo gye Yeesuu mə agyasepo-ɔ
əko nəe ε?” Nə Peetroo a lee kano feyε, “Daabii! N
gye bamə əko e gye mo!”

¹⁸ Saŋ amo-ɔ afwii bo-rɔ. Aneŋ se-ɔ nə ayaafɔrə
na adeeresepo-ɔ a ba adunjuri bo kure deekpa, nə
baa kya muruwaa ba wɔrε, nə Peetroo a yə bamə
ase mfεŋ ɔ wɔrε deekpa-ɔ.

Aneŋ nə Hanaa a bise Yeesuu aseŋ-ɔ

¹⁹ Nə Hanaa a bise Yeesuu mə agyasepo-ɔ kuŋu
si aseŋ na mə kekaapo-ɔ aseŋ.

²⁰ Nə Yeesuu a lee kano feyε, “Saŋ kəmaa
lamaŋ-nə nə mo e təwε abwareſen na mo e kaapo
atə kəbwarekore akyanŋ-nə na Wuribware sunkpa
mfεŋ nə Yudaa awuye e gyanŋe-ɔ. Moŋ təe təwε
kotəkə bo kwεerɔ.”

²¹ Nə emenē se nə fo i bise mo aneŋ a seŋbise mə?
Bise aseſe nə mo a kaapo bamə-ɔ. Bise bamə kətə
nə mo a təwε gywii bamə-ɔ. Bo nyi kətə nə mo a
təwε-ɔ.”

²² Yeesuu a təwε amo-ɔ, nə adeeresepo-ɔ əko
nə ɔ yere mfεŋ-ɔ a da mə akato-rɔ kəbaa təwε
feyε, “Emenē se nə fo e sa səŋsa aneŋ fo i gywii
Wuribware ələŋŋəpə bresε-ɔ?”

²³ Nə Yeesuu a bəŋŋaa mə feyε, “Mo ya təwε
aseŋ nə amo e moŋ bo daŋ, fo təwε aneŋ a aseŋ-ɔ
na əkemaa nu. Nə kətə nə mo a təwε-ɔ mə e gye
kasen̄tin, nə ntetə se nə ŋkee fo e da mo-ɔ nəe?”

*Aneŋ nē Yeesuu a yere Kayafas akatə-rə-ə
(Matiyo 26.57; Maak 14.53; Lukas 22.66)*

24 Amo-ə kamεε-rə, nē Hanaa a sa nē baa yaa Yeesuu ya bo sa Kayafas, Wuribware ələŋŋəpo bresə-ə, na agbarabi saŋ a ŋure mō.

*Anəŋ nē Peetroo a bee swəe feyε ə moŋ nyi
Yeesuu-o
(Matiyo 26.71-75; Maak 14.69-72; Lukas 22.58-62)*

25 Peetroo saŋ ə yere ayaafɔrə-ə na adeerešəpo-ə ase ə wɔrə deekpa. Nē bamə bokə a bise mō feyε, “Nee fo gye Yeesuu mo a agyasepo-ə əko nee ε?” Amaa Peetroo a swəe feyε, “Daabii! N gyε bamə əko e gye mo!”

26 Nē Wuribware ələŋŋəpo bresə a anya-ə əko nē Peetroo a ba kepaŋ bo ŋe mō kesebə təŋ-ə mō nyipo ko a bise Peetroo feyε, “Nee mo a ŋu fo bo mō ase banə-ə-rə ε?”

27 Nē Peetroo a bee təwə feyε, “Daabii!” Puri amo-rə, nē kyanjare a fore.

*Anəŋ nē Yeesuu a yere Pilat akatə-rə-ə
(Matiyo 27.1-2, 11-14; Maak 15.1-5; Lukas 23.1-5)*

28 Nē baa lee Yeesuu lee Kayafas ase yaa Romanyi gominaa nē ba tee mō ε Pilat-o leŋbu-ro. Saŋ amo-ə gyegyayə kese-ro nee. Yudaa awuye abrəsə moŋ kpa kulwee Romanyi leŋbu-o-ro a lee feyε bo ye bamə ya waa anəŋ, iyisi e kyena bamə se, na bo ma taare nya kpa gyi Wuribware-a-kya-anə-yəwə a ateesə-ə.

29 Amo_{se} se-_o nē Gominaa Pilat a lē_e yō_a bamō_a asē kawu ya bise_a bamō_a fey_e, “Ntētō_a bōyē_a nē_a ḥonyarē_a mō_a a waa nē_a mōnē_a a baa mō_a mfēe?”

30 Nē_a baa lee kano_a fey_e, “C dēe_a o_a mōn_a waa bōyē_a nē_a, weetee anē_a maa baa mō_a fo_a ase_a.”

31 Nē_a gominaa-o_a a tōwē_a gywii_a bamō_a fey_e, “To, mon' taa mō_a kiŋŋi, na mōn' ya ba mōnē_a fōŋfōŋ_a mbraa bō_a gyi mō_a ase_a.” Nē_a baa lee kano_a fey_e, “Mōnē Roma awuye mōn_a sa anē_a kpa fey_e anē_a mō_a abōyēwaapo.”

32 Amo_{-o} a ba nē_a a kētō_a nē_a Yeesuu a tōwē_{-o} nya waa kasēntin_a bō_a lē_e lowi suyo nē_a o_a ba a o_a bō_a wu-o_a si.

33 Nē_a gominaa-o_a a kiŋŋi yō_a mō_a leŋbu-ro, nē_a o_a tē_e Yeesuu baa bō_a yērā mō_a akatō-rō. Nē_a o_a yē, “Baa porō_a fo_a fey_e fo_a a tōwē_a fey_e fo_a e_a gyē Yudaa awuye owure-o. Emēnē_a nē_a fo_a i_a lee kano_a?”

34 Nē_a Yeesuu a bēŋŋaa mō_a fey_e, “Seŋbise_a mō_a a lē_e fo_a ase_a nē_a, bēɛɛ_a bōkō_a ya tōwē_a mō_a ase_a gywii fo_a aaa?”

35 Nē_a gominaa-o_a a bēŋŋaa mō_a fey_e, “Ntētō_a nē_a fo_a e_a sa_a seŋsa fo_a i_a gywii mō_a fey_e mō_a a gyē Yudaanyi-o? Fo_a fōŋfōŋ_a ase_a na fo_a fōŋfōŋ_a Wuribware_a aləŋŋōpo_a abrēsē_a ya taa fo_a bō_a waa mō_a kesaree-rō. Ntētō_a nē_a fo_a a waa?”

36 Nē_a Yeesuu a tōwē_a gywii mō_a fey_e, “Amo_a e_a gyē_a kasēntin_a fey_e mō_a e_a gyē_a owure-o, n_a gyē_a kayē_a mō_a-rō_a nē_a mō_a i_a gyī_a kuwure. N dēe_a mō_a i_a gyī_a kayē_a mō_a-rō_a kuwure nē_a, weetee mō_a kamēɛɛ-rō_a awuye a kō_a bō_a kuŋ_a mō_a na m_a ma lwee Yudaa awuye abrēsē_a kesaree-rō. Daabii, kuwure nē_a mō_a i_a gyī_a-o mōn_a bō_a kayē_a mō_a-rō_a mfēe.”

37 Né gominaa-o a bise mò feyε, “To, née fo gyε owure néé, bεεε?”

Né Yeesuu a lee kanə feyε, “Mø kuwure moŋ du feyε kuwure né fo i bise mó kemo aseŋ-ɔ. Aseŋ koŋkø mó se dεe né baa kowé mó waa kayé mó-rɔ na m bø tawé kasentij-o. Ókemaa né o bo kasentij a kebegya-ɔ se-ɔ e gya mó kanə se.”

38 Né gominaa-o a bise mò feyε, “Nteto e gyε kasentij?”

*Anę né baa sure si feyε bø mó Yeesuu-o
(Matiyo 27.15-31; Maak 15.6-20; Lukas 23.13-25)*

Né Gominaa Pilat a kinŋji yø kawu lamaŋ-ɔ ase, né oo tawé gywii bamø feyε, “M feraa, ma taare a n̄ nyu ketø né mó e yeré se na m bø bu ḥnyare mó kepɔ-ɔ.

39 To, anę de ananato kó né anę e waa anę e sa móne Wuribware-a-kyä-anę-yawé ateese kigyi-beę kemaa-rɔ-ɔ. Amo e gyε feyε anę lee aseše né anę a tii bamø tiikpa-ɔ øko bø sa móne. Amo-ɔ mbeyømo, móne e kpa feyε n lee móne Yudaa awuye owure bø sa móne aaa?”

40 Né baa fεε-rɔ feyε, “Daabii! N gyε mó né anę e kpa feyε fo lee lee tiikpa-ɔ bø sa anę. Lee Bar-Abas bø sa anę!” Bar-Abas mó gyε bamø né baa koso kɔ bø kye Roma abanę maŋ mó-rɔ-ɔ øko né baa kra mó tii-o née.

19

1 Né Gominaa Pilat a sa né mó asoogyaa awuye a da Yeesuu paara. **2** Né asoogyaa awuye-o a ba iwu bø lo kuwurepa bø buŋ mó, né baa ba waagya pipee bø buŋ mó feyε mó a gyε owure-o.

3 Né ba ba mò ase ba tawé feyε, “Añsuma, nana, Yudaa awuye owure!” Né baa dayé mò akatɔ-rɔ abaa kpɔra-rɔ.

4 Né gominaa-o a bεe lee ya tawé gywii lamanɔ-feyε, “Mɔn' laatɔ a mɔn' nu. Mɔ i lee mò a m baa mɔne ase kawu mfεe, na mɔn' nya nju feyε ma taare a n nya kɛtɔ nè mɔ e yere kɛmo se a m bɔ bu mò kɛpɔ-ɔ.”

5 Amose sε-ɔ nè Yeesuu a lee kawu na o buŋ iwu kuwurepa-ɔ na waagya pipee-o. Né gominaa-o a tawé gywii bamɔ feyε, “Mɔn' kɛe ḥnyare-ɔ née!”

6 Saŋ nè Wuribware aləŋŋɔpɔ abrɛsε-ɔ na Wuribware sunkpa adɛerɛsɛpɔ-ɔ a nju mò-ɔ, nè baa fεe-rɔ tawé feyε, “Da mò bɔ mera kiyii kpare-abɛɛ-rɔ se! Da mò bɔ mera kiyii kpare-abɛɛ-rɔ se!” Né gominaa-o a tawé gywii bamɔ feyε, “Amo feraa mɔne fɔŋfɔŋ taa mò ya da mò bɔ mera kiyii kpare-abɛɛ-rɔ se. M feraa, ma taare a n nju kɛtɔ bɔye nè oo waa, nè mɔ e yere se a m bɔ bu mò kɛpɔ-ɔ.”

7 Né lamanɔ-ɔ a tawé bɔ kyoŋwé mò feyε, “Anε de mbraa nè n kaapo feyε ɔkemaa nè o yε o gye Wuribware mò gyi-o, a bware feyε o wu. ḥnyare mɔ yε o gye Wuribware mò gyi-o née. Amose sε-ɔ a bware feyε o wu.”

8 Gominaa-o a nu baa tawé amo-ɔ, nè kufu nè o de-o a tii si.

9 Né oo kinŋji yo leŋbu-o-ro ya bise Yeesuu feyε, “Mfene nè fo a lee?” Amaa Yeesuu mɔŋ lee kanɔ.

10 Né gominaa-o a bεe bise mò feyε, “Fo maa bɛŋŋaa mɔ née eee? Nyinŋji si feyε n de kɛyaalen feyε n yɔwε fo a fo ya kyure, nè n de kɛyaalen feyε n da fo bɔ mera kiyii kpare-abɛɛ-rɔ se.”

11 Né Yeesuu a lee kanə feyε, “Fø de mō sε keyaaləŋ a lēe feyε Wuribware ya taa bø sa fo. Amosé sε-ɔ, ḡnyare né oo taa mō bø sa fo-ɔ e gyε ne oo waa bøye kyoŋ fo.”

12 Gominaa-o a nu amo-ɔ, né oo leŋ eyee o kpa kpa né o yere sε a o bø yøwø Yeesuu-o. Amaa lamaŋ-ɔ a feε-rø bø kyoŋwε mò feyε, “Fø ya yøwø ḡnyare mō bø kyoŋwε kwaa, amo feraa fo moŋ gyε fo owure dabe-ɔ mò nyare nee! ḡkemaa né o ba mò eyee a o bø kii owure-o gye owure dabe-ɔ doŋ nee!”

13 Gominaa-o a nu amo-ɔ, né oo lee Yeesuu kawu, né oo kyøna ḡsøŋyipø a kagya-ɔ-rø, mføŋ né Heebrii sεnsa-rø ba tøe ε Gabataa-ɔ (kaase e kaapo feyε Abrandayø).

14 Ifiyara amo, na kyøwø a yase kafwee.

Né gominaa-o a tøwø gywii lamaŋ-ɔ feyε, “Møn’ kee mone owure!”

15 Né baa feε-rø bø kyoŋwε mò feyε, “Taa mò nare ya da mò bø mera kiyii kpare-abεε-rø se!”

Né gominaa-o a bise bamø feyε, “Mønø e kpa feyε n da mone owure bø mera kiyii kpare-abεε-rø se nee eee?”

Né Wuribware aløŋjøpo abresε-ɔ a lee kanə feyε, “Owure né anε de-o e gyε fo owure dabe né fo de-o.”

16 Né ᱥkee gominaa-o a ba Yeesuu bø sa mò asoogyaa awuye feyε bø ya da mò bø mera kiyii kpare-abεε-rø se.

Anεŋ né baa da Yeesuu bø mera kiyii kpare-abεε-rø se-ɔ

(Matiyo 27.32-44; Maak 15.21-32; Lukas 23.26-43)

17 Amosé se-ɔ nē baa taa Yeesuu nare, nē ɔɔ ya sorɔ mō kiyii kpare-abee-rɔ baa mfenj nē Heebrii seŋsa-rɔ ba tēe ε Gologotaa-o (kaase e kaapo feyε Koləŋkɔrɔŋgyi sweere).

18 Nē baa da mō bo mera kiyii kpare-abee-rɔ se. Nē baa da anyare anyɔ kɔ mō bo mera ayii kpare-abee-rɔ se, ɔkoŋkɔ bo Yeesuu kigyise si, nē ɔkoŋkɔ mō bo mō kēbena se.

19 Nē Gominaa Pilat a kyoree bo dəŋŋo koworeetaa kɔ se feyε, “Yeesuu Nasarətənyi, Yudaa awuye owure-o,” nē ɔɔ sa nē baa taa kēmo bo mera kiyii kpare-abee-rɔ-ɔ se.

20 Aneŋ a kaworeetaa-ɔ, baa kyoree kēmo se Heebrii na Roma na Griiki ɛseŋsa-rɔ nēe. Nē asesɛ bweetɔ a kare, a lee feyε mfenj nē baa da Yeesuu bo mera kiyii kpare-abee-rɔ se-ɔ na maŋ-nɔ moŋ bo efɔ.

21 Nē Wuribware aləŋŋəpo abrese-ɔ a ya tɔwε gywii gominaa-o feyε, “Fo ma kyoree feyε, ‘Yudaa awuye owure-o,’ amaa kyoree feyε, ‘Nyare mō yε, Mo e gye Yudaa awuye owure-o.’”

22 Nē gominaa a lee kanɔ feyε, “Ketɔ nē mo a kyoree-ɔ, ma lee kyurowi.”

23 Amɔ asoogyaa awuye-o a da Yeesuu bo mera kiyii kpare-abee-rɔ-ɔ se lōwε-ɔ, nē baa taa mō atɔ bunse, nē baa ke-ro ntujkarɛ nna, katuŋ kēmaa gye soogyaa koŋkɔ kēmaa lee nēe. Nē baa bēe taa mō kaare nē baa lo, nē bo moŋ baara-ɔ.

24 Nē baa tɔwε gywii abee feyε, “Moŋe ma sa a anɛ kyanjɛ kaare-ɔ-rɔ, moŋ' sa a anɛ waa mpini mpini na mō nē o gyi si-o na ka kii mō lee.” Aneŋ a aseŋ mō a ba nēe na ketɔ nē baa kyoree waa abwaresen wɔre-ɔ-rɔ-ɔ nya waa kasentin feyε,

“Né baa waa mpini mpini
bø ke mó atø buñse-ro sa abεε.”*

Aneŋ né asoogyaa awuye-o a waa-ɔ nee.

25 Yeesuu mó nyi na mó nyikaasë na Mariya né ɔ
 gye Kilopas mó ka-ɔ na Mariya Magadalanyi yere
 bø meraa mfenj né baa da mó bø mera kiyii kpare-
 abεε-rø-ɔ se-ɔ.

26 Yeesuu a እንደ nyi-o na የግያሰቦ እና Yeesuu
 ይ kpa mó aseŋ bweetø-ɔ yere mfenj-ɔ, እና ጽው ጽው
 gywii mó nyi-o feyε, “Kee, fo gyi-o nee.”

27 Ne ጽው gywii mó የግያሰቦ-ɔ feyε, “Kee, fo
nyi-o nee.” Léé mfenj-ɔ እና የግያሰቦ-ɔ a taa Yeesuu
 mó nyi-o yaa bø kyena mó aye.

Yeesuu lowi

(Matiyo 27.45-56; Maak 15.33-41; Lukas 23.44-
 49)

28 Yeesuu a እንደ feyε mbeyømø feraa ketø kemaa a
 lowe-ɔ, na aseŋ né baa kyø kyøreε waa abwaresen
 wore-ɔ-rø-ɔ nya waa kaseñtinj-ɔ, né ጽው feyε,
 “Burufo de mó.”

29 Kalø na nta ko yere mfenj, né baa taa ikyikyee
 bø da-rø lee bø kyena kayii si, yase yaa mó kanø
 ase.

30 Yeesuu a kyøkywee nta-ɔ, né ጽው feyε,
 “Aa lowe.” Ne ጽው gyaa kuñu bø twøe-rø, né oo kii
 Ebware lee.

Aneŋ né baa yii Yeesuu kékpa keri-ro-o

31 Ne Yudaa awuye abrese-ɔ a bø kore Gominaa
 Pilat feyε ስለ bamo kpa a bø ya gyee anyare né
 baa da bamo bø mera ayii kpare-abεε-rø se-ɔ ayaa,

* 19:24 Kiliñ 22.18.

na bo maye bamø afuniŋ-o lëe ayii kpare-abεε-rɔ-ɔ se. Kɛtɔ se ne baa ya korɛ kpa-ɔ e gyɛ feyɛ kake nsi amo gyɛ Ifiyara, ne bo maa kpa feyɛ afuniŋ-o kyɛna ayii kpare-abεε-rɔ-ɔ se Mɛmɛnɛda, a lëe feyɛ Mɛmɛnɛda ne ɔ ba-ɔ gyɛ Mɛmɛnɛda kukyure kake dabe.

³² Ne asoogyaa awuye a ya gyεε ɔnyare gyenkpεesɛ na ɔnyɔsεpø ne baa da bamø aa Yeesuu bo mera ayii kpare-abεε-rɔ-ɔ se-ɔ ayaa.

³³ Amaa bamø a ba Yeesuu ase-ɔ, baa ɔnu feyɛ ɔɔ kyɔ wu, amo se-ɔ bo mɔŋ lëe gyεε mò ayaa.

³⁴ Amaa asoogyaa awuye-o ɔkɔ a yii Yeesuu kekpa keri-ro. Puri amo-rɔ, ne mbogya na nkyu a lee.

³⁵ Sɛsɛ ne oo ɔnu aseŋ mɔ a waa-ɔ e tɔwɛ amo aseŋ o gywii mɔnɛ ne mɔnɛ e karɛ wɔrɛ mɔ-ɔ, na mɔnɛ gbaa na mɔn' dee kɔɔrɛ gyi. Kɛtɔ ne ɔɔ tɔwɛ-ɔ gyɛ kaseŋtiŋ nee.

³⁶ Amo-ɔ a waa nee na kɛtɔ ne abwareseŋ wɔrɛ-ɔ a tɔwɛ-ɔ nya waa kaseŋtiŋ feyɛ,

“Mò kibowii koŋkɔ gbaa maa gyaarɔ.”*

³⁷ Abwareseŋ wɔrɛ-ɔ a bɛɛ tɔwɛ tɔŋ kɔ feyɛ,

“Asɛsɛ e deere mɔ ne baa yii kekpa-ɔ se.”*

*Aneŋ ne baa pure Yeesuu-o
(Matiyo 27.57-61; Maak 15.42-47; Lukas 23.50-56)*

* ^{19:36} Kɛlɛ Igyipiti 12.46; Anyare kekarɛ 9.12; Kilinj 34.20.

* ^{19:37} Sakariya 12.10.

38 Amo-o pεεε kamεεε-ɔ, nε ɔnyare kō nε ba tεe mò ε Yosef nε ɔɔ lεe Arimateya man-ñø-ɔ a ya kore Gominaa Pilat feyε ɔ taa Yeesuu kifuniŋ sa mò. Aneŋ a Yosef mø gya Yeesuu si ɔ kwεerø nεe, a lεe feyε ɔ sere Yudaa awuye abrεsε-ɔ. Nε gominaa-o a sa mò kpa feyε ɔ ya taa Yeesuu kifuniŋ-o nare. Amose se-ɔ nε Yosef a ya taa kifuniŋ-o o yii.

39 Nikodeemus, nε ɔɔ dεε ya ɳu Yeesuu kanye kɔ-ɔ,* na Yosef ya yɔ ya pure kifuniŋ-o. Bamø a yɔ-ɔ, nε Nikodeemus a taa kakyannε na ndwii kō nε baa bø waa abεε-rɔ-ɔ. Mmø pεεε a børø kyanse.

40 Anyare anyo-ɔ a taa Yeesuu kifuniŋ-o, nε baa ba kyefuri bø miri mò, nε baa ba ndwii-o na kakyannε-ɔ bø waa-rɔ, aneŋ nε Yudaa awuye ananatɔ-rɔ ba lənŋø kifuniŋ pwεε na bø dεε pure-o.

41 Baa gyi banε bø kunj ayii kō meraa mfeŋ nε baa mωo Yeesuu-o. Banε amo-rɔ nε ɔkø a ɳeri kefɔrε lee bø feyε kεkyanɔ-ɔ bø waa kegyeranṭa popwεε nε bø moŋ tεe pure ɔkø kεmo-rɔ-ɔ.

42 Amo a gyε feyε kibugyii ya da, na bamø kukyure kake dabe fɔ-ɔ, nε aneŋ a kegyeranṭa-o maa mfeŋ-ɔ se-ɔ, nε baa pure Yeesuu mfeŋ.

20

Kegyeranṭa kpaŋkpaŋ-ɔ

(Matiyo 28.1-8; Maak 16.1-8; Lukas 24.1-12)

1 Kosiyara gyegyaye kese-ro-o, kayε a moŋ tεe ke neenεε-ɔ, nε Mariya Magadalanyi a yɔ kegyeranṭa-o se. Mò a fɔ mfeŋ-ɔ, nε oo ɳu feyε kefɔrε nε baa kuron bø kpuse kegyeranṭa-o kanɔ-ɔ se feyε pone-ɔ, baa kyɔ kuron lεe kegyeranṭa-o

* **19:39** Yohanee 3.1.

kano-ɔ-rɔ. ² Aneŋ se-ɔ, nē oo kiŋji ɔ sere ɔ yɔ Siməŋ Peetroo na ɔgyasəpo nē Yeesuu a kpa mđ aseŋ bweetɔ-ɔ ase, nē ɔa tɔwé gywii bamɔ fεyε, “Baa taa ane nyanyɛ lεe kegyeranṭa-ɔ-rɔ, ane mɔ ane moŋ niyi mfεŋ nē baa taa mđ yaa bɔ bεya-ɔ.”

³ Amosé nē Peetroo na ɔgyasəpo kɔ amo-ɔ a yɔ kegyeranṭa-ɔ ase.

⁴ Agyasəpo anyɔ mɔ sere nεe, amaa ɔkɔŋkɔ-ɔ sere kenkeŋ ɔ kyoŋ Peetroo. Aneŋ se-ɔ ɔɔ fo kegyeranṭa-ɔ ase pwεε nē Peetroo a dεε fo.

⁵ Mđ a fo-ɔ, nē oo buŋje deerɛ kegyeranṭa-ɔ-rɔ kεe, nē oo ɔnu kyefuri nē baa bɔ miri Yeesuu kifunij-o da mfεŋ, amaa ɔ moŋ lwee kegyeranṭa-ɔ-rɔ.

⁶ Nē Siməŋ Peetroo mɔ a sii kamεε ba, nē oo lwee kegyeranṭa-ɔ-rɔ, nē oo ɔnu kyefuri-o da mfεŋ,

⁷ na kaprakεε nē baa bɔ ɔnure Yeesuu kuŋu-o. Kaprakεε nē baa bɔ ɔnure Yeesuu kuŋu-o na kyefuri-o moŋ da tonj koŋkɔ nεe. Kaprakεε-ɔ a bɔɔ ka da kamɔ kɔkwεe.

⁸ Nē ɔgyasəpo nē ɔɔ gyε ɔnkpεε fo kegyeranṭa-ɔ ase-ɔ mɔ a lweero, nē oo ɔnu kεtɔ kεmaa. Amosé nē ɔɔ kɔɔrε kεtɔ nē Mariya a tɔwε gywii bamɔ-ɔ gyi.

⁹ Amo-ɔ pεεε gbaa bɔ moŋ tεε nu aneŋ nē abwareṣen wɔrε-ɔ a tɔwε-ɔ fεyε o kyiŋji a ɔ lee lowi-ro-o kaase.

¹⁰ Nē agyasəpo-ɔ a kiŋji bɔ yii pe.

*Aneŋ nē Yeesuu a lee mđ eyee bɔ kaapo Mariya
Magadalanyi-o
(Maak 16.9-11)*

¹¹ Mariya mɔ yere kegyeranṭa-ɔ kawu si o su. Mđ a sanj ɔ maa se o su-o, nē oo buŋje deerɛ kegyeranṭa-ɔ-rɔ.

¹² Né oo ካ Wuribware mbəə ኃንኑ ክ ብ ውስ ሁንጻ
atə fufuri-o te mfeṇ ብ ba pure Yeesuu-o, ዓቆንጻ
ብ የያዥ ሚ, ብ ውስ ሁንጻ si. Amaa ሳን ሙስ,
Yeesuu kifuninj-o ሙስ ስሬ የ ብ ክግየራንታ-ር-ር.

¹³ Ne baa bise mò feyε, “Opekyee, nteto nee ne fo i su?”

Né oo lee kanə feyε, “Baa taa mó nyanjpe bo de bo yii, ne móŋ nyi mfen ne baa taa mó yaa bo beya-ɔ.”

14 Né oo buruwaa, né oo ኃይሱ a yére mfen, amaa ዓመት ካይሱ ተስፋል.

15 Ne Yeesuu a bise mὸ feyε, “Opεkyee, ntetὸ nee ne fo i su? Nse ne fo i buwi fo e kpa?”

okyee-ɔ e fa feyε banε amo odeerεsepø nee, ne oo
towε feyε, "Bresε, mfenε ne fo a taa mò bo beya?
Mo e kore fo towε mfenε ne fo a taa mò yaa bo
beya-ɔ, na n nya ya taa mò."

¹⁶ Ne Yeesuu a tee mò feyε, “Mariya!”

Ne oo buruwaa mò eyee bo kore Yeesuu a kebegya-ɔ se, ne oo ya kpuni aŋurii kra mò ayaa-ɾo, ne oo tɔwɛ Heebrii bamoo seŋsa-ɾo feyɛ, “Rabuni!” Amo kaase e gye “Mo ɔkaapopo.”

¹⁷ Ne Yeesuu a tɔwɛ gywii mò feyɛ, “Fo ma kaŋ kra mo-rɔ, a lee feyɛ moŋ tee yɔ soso n se ase. Amose se-ɔ, nare mo kosobee-ana ase ya tɔwɛ gywii bamø feyɛ mo i kinji mo e yɔ mò ne o gye n se na mo nyanyɛ Wuribware-ɔ ase. Na fo tɔwɛ gywii bamø feyɛ ɻkee feraa o gye bamø se na bamø nyanyɛ Wuribware bo tii si.”

18 Puri amo-rɔ, ne Mariya Magadalanyi a yɔ ya tɔwɛ gywii agyasepo-ɔ feyɛ, "Mo a ɲu anɛ nyanjpe," ne ɔɔ tɔwɛ anɛn ne Yeesuu a tɔwɛ gywii mò-ɔ gywii bamo.

Aneŋ ne Yeesuu a lee mὸ eyee bo kaapo mὸ agyasepo-ɔ

(Maak 16.14; Lukas 24.36-43)

19 Kake nsi amo gyę Kosiyara. Amo kedeepweta-ɔ, ne Yeesuu agyasepo-ɔ a gyanję twee kękyan-nɔ bo bo-rɔ, a lee feyε kufu de bamɔ bo lee Yudaa awuye abresε-ɔ se. Ne Yeesuu a bo yere bamɔ nsena-rɔ. Ne oo ka bamɔ kanɔ feyε, “Eyeε yure mone.”

20 Mὸ a tɔwε amo-ɔ kyon-ɔ, ne oo ba mὸ asaree na mὸ keri-ro bo kaapo bamɔ. Ne agyasepo-ɔ akata a gyi bweetɔ feyε bamɔ a ḥu Yeesuu.

21 Ne Yeesuu a bee tɔwε gywii bamɔ feyε, “Eyeε yure mone. To, feyε aneŋ ne n se a suŋ mo bo kyonwe-ɔ, aneŋ dee ne mo i suŋ mone mo e kyonwe.”

22 Ne oo fwii ḥe waa bamɔ-rɔ tɔwε feyε, “Mon' kɔore Wuribware a kufwiiję timaa-o.

23 Mone ya taa boko ebɔye bo ke bamɔ, amo feraa Wuribware gbaa e ba bamɔ ebɔye a o bo ke bamɔ. Ne mone e moŋ ba bo ke bamɔ, amo feraa Wuribware gbaa maa ba a o bo ke bamɔ.”

*Aneŋ ne Tomas a bo kɔore gyi feyε Yeesuu a kyinji
leq lowi-ro-o*

24 Agyasepo kudu anyɔ-ɔ ɔkɔ ne ba tee mὸ ε Tomas ne o gye kelenba-ɔ moŋ bo bamɔ asε nsan ne Yeesuu a ba-ɔ.

25 Amose se-ɔ ne agyasepo ko-ɔ a tɔwε gywii mὸ feyε, “Anε a ḥu anε nyaŋpε.” Amaa Tomas a tɔwε gywii bamɔ feyε, “Amo mo a ḥu mfεŋ ne baa da mὸ ndangyii asaree-rɔ na n taa mo asareegyi bo

dabօrօ mfəŋ, na n neŋ mo kəsaree bօ waa mօ keri-ro pwee na n dəe kəɔrɛ gyi.”

²⁶ Kadaawəkywəe bəe bօ fə-ɔ, nə agyasepo-ɔ a bəe bօ gyaŋŋe kəkyaŋ-nə twəe pone-rə. Nkee fəraa Tomas bօ bamə ase. Nə Yeesuu a bəe bօ yere bamə nsəna-rə ka bamə kano feyε, “Eyee yure mone.”

²⁷ Nə oo təwə gywii Tomas feyε, “Taa fo kesareegyi bօ dəŋŋɔ se mfee, na fo deere mo asaree-rə. Na fo neŋ fo kəsaree bօ waa mօ keri-ro, na fo yəwe fo kəkəɔregyi ke-moŋ-de-o, na fo kəɔrɛ gyi feyε mo a kyiŋŋi lee lowi-ro.”

²⁸ Nə Tomas a lee kano feyε, “Mo nyanpə na Wuribware e gye fo!”

²⁹ Nə Yeesuu a təwə gywii mօ feyε, “Aneŋ nə fo a ɲu mօ-ɔ se nə fo e kəɔrɛ fo i gyi aaa? Bamə nə bօ moŋ kəe mo, nə baa kəɔrɛ gyi feyε mo a kyiŋŋi lee lowi-ro-o de ɲure.”

Ketə se nə Yohanee a kyoree aneŋ a wore mɔ-ɔ

³⁰ Yeesuu a waa akpeŋyeetə bweetə kə mօ agyasepo-ɔ akatɔ-rə nə moŋ kyoree waa wore mɔ-rɔ-ɔ.

³¹ Amaa mo a kyoree amo-ɔ nəe a moŋ' dəe kəɔrɛ gyi feyε Yeesuu e gye Kristoo-o, Wuribware mօ gyi-o, na bօ lee moŋe kəkəɔrɛ mօ gyi si na mօ kənyaree na kəyaaleŋ se, moŋ' dəe nya ɲkpa na kukyure nə a moŋ de kəe-ɔ.

21

Aneŋ nə Yeesuu a lee mօ eyee bօ kaapo mօ agyasepo asunoo kə-ɔ

¹ Amo-o kamεε-rɔ, nε Yeesuu a bεε lee mò eyee bo kaapɔ mò agyasepo-o bokɔ Tibeeriyas kεpare dabε-o kεε. Mfaanεε nε aa waa. Nε agyasepo kɔ a gyanjε mfεn̄.

² Bamɔ nε baa gyanjε mfεn̄-o e gye Simoŋ Peetroo, na Tomas nε o gye kεlenjba-o, na Nataniyel nε oo lee Kana maŋ nε o bo Galileya sweere se-o-rɔ-o, na Sibidii mò gyi-ana anyɔ-o, na Yeesuu agyasepo-o-rɔ anyɔ kɔ.

³ Nε Simoŋ Peetroo a tɔwε gywii bamɔ feyε, “Mo e ya kra ɳkiŋgi nee.” Nε bo yε, “Anε aa fo e yɔ.” Nε bamɔ pεeε a kyena koree-rɔ yɔ. Nε kibugyii a da, nε baa tweε kisawu anen̄-aaa. Nε kayε a bo ke na bo moŋ kra seye.

⁴ San nε kyowε e lee-o, nε Yeesuu yεre kyukeε, amaa agyasepo-o moŋ nyi feyε mò nee.

⁵ Nε oo bise bamɔ feyε, “Ayaafɔrε, moŋe a kra kotɔkɔ aaa?”

Nε baa lee kanɔ feyε, “Anε moŋ kra kataapogyii koŋkɔ gbaa.”

⁶ Nε oo tɔwε gywii bamɔ feyε, “Moŋe ya tweε moŋe kisawu-o yaa koree-o kigyise si a keri-o, moŋe e kra ɳkiŋgi.” Amose-o nε baa tweε kisawu-o bo waa-rɔ, nε bo moŋ lee taare gyiiri lee, a lee feyε baa kra ɳkiŋgi bwεetɔ.

⁷ Nε ɔgyasəpo nε Yeesuu e kpa mò aseŋ bwεetɔ-o a tɔwε gywii Peetroo feyε, “Anε nyanjε nee!” Peetroo a nu feyε bamɔ nyanjε nee-o, nε oo kputiti waagya laare-rɔ, a lee feyε oo kyɔ lee mò atɔ bunjε lee mò kayowɔrε se nee, nε oo fuwi lwee nkyu-o-ro lee o twεe o yɔ kideŋbe si.

⁸ Nε agyasepo nε baa san-o a kyena koree-o-rɔ ba pare ba dan kideŋbe si, na ba gyiiri kisawu nε

ηkiŋgyi a bɔrɔ-rɔ-ɔ, a lεe feyε bamɔ aa kideŋbe si moŋ lεe a bɔ efɔ, a saŋ ayaa waa alafa asa na bɔ daŋ kideŋbe si.

⁹ Bamɔ a fɔ kideŋbe si-o, nε baa ɳu adunđurii deekpa na ηkiŋgyi tɔ-rɔ, na bodobodoo.

¹⁰ Nε Yeesuu a tɔwε gywii bamɔ feyε, “Mon' taa ηkiŋgyi nε mɔnε a deŋ kra-ɔ ɳkɔ baa.”

¹¹ Nε Simɔŋ Peetroo a lwee koree-ɔ-rɔ, nε oo gyiiri kisawu-o yaa kiderbe si, na ηkiŋgyi adabε adabε a bɔrɔ-rɔ. Mmɔ pεee gye kelafa na adunuū na nsa. Haree ɳkiŋgyi mɔ a kyɔ kanɔ ɳkemaa-ɔ gbaa ooo, kisawu-o moŋ kyanjε-rɔ.

¹² Nε Yeesuu a tɔwε gywii bamɔ feyε, “Mon' bɔ gyi.” Amo-ɔ pεee gbaa agyasepo-ɔ ɔkɔ moŋ bise mò feyε, “Fɔ nse nεe?”, a lεe feyε bɔ nyi feyε bamɔ nyaŋpe nεe.

¹³ Nε Yeesuu a taa bodobodoo-o, nε ɔɔ bɔ sa bamɔ, aneŋ dεe nε ɔɔ waa ηkiŋgyi-o gbaa.

¹⁴ Mò a kyiŋji lεe lowi-ro-o kamεε-rɔ, kεmo-ɔ e gye sasepo feyε Yeesuu a lee mò eyεe bɔ kaapo mò agyasepo-ɔ.

Ketɔ nε Yeesuu a tɔwε gywii Peetroo-o

¹⁵ Bamɔ a gyi lɔwε-ɔ, nε Yeesuu a tɔwε gywii Simɔŋ Peetroo feyε, “Yohanee mò gyi Simɔŋ, fo e kpa mo aseŋ fo kyɔ aneŋ nε fo bεɛkɔ-ana mɔ e kpa mo aseŋ-ɔ ɔɔɔ?”

Nε oo lee kanɔ feyε, “Mɔ nyaŋpe, fo nyi feyε mo e kpa fo aseŋ ε.”

Nε Yeesuu a tɔwε gywii mò feyε, “Deere mo nsannegyii-o si.”

¹⁶ Nε Yeesuu a tɔwε nyasəpo feyε, “Yohanee mò gyi Simɔŋ, fo e kpa mo aseŋ aaa?”

Né Peetroo a bę̄e lee kanə feyε, “Mо nyanjpe, fo nyi feyε mo e kpa fo aseñ ε.”

Né Yeesuu a tawę gywii mò feyε, “Deere mo esanne-ɔ se.”

¹⁷ Né Yeesuu a tawę sasepo feyε, “Yohanee mò gyi Simoj, kasenjiŋ ne fo e kpa mo aseñ aaa?”

A moŋ waa Peetroo kōne feyε Yeesuu a bę̄e bise mò sasepo. Aneñ se ne oo tawę gywii Yeesuu feyε, “Mо nyanjpe, fo kyɔ fo nyi kētō kēmaa. Fo nyi feyε mo e kpa fo aseñ.”

Né Yeesuu a tawę gywii mò feyε, “Deere mo esanne-ɔ se.”

¹⁸ Mо i gyi fo kasenjiŋ feyε, saj ne fo gyε kayaaforegyili-o fo a nyaa fo ḥkpajkaaree ba fe bo teñ se yo toŋ kēmaa ne fo e kpa-ɔ. Amaa fo ya kii kenyanyañbrɛse, fo i teyi asaree-rɔ, na oko e gyε ne oo ba fe a o bo ḥjure fo, na o yaa fo mfεn ne fo maa kpa-ɔ.”

¹⁹ Aneñ a aseñ mo ne oo tawę-ɔ, Yeesuu e kpa a o kaapo aneñ ne Peetroo e ba a o bo wu, na a sa a Wuribware nya kēdabę-ɔ nee. Né Yeesuu a tawę gywii mò feyε, “Gya mo se.”

Ketɔ ne Yeesuu a tawę feyε ke e waa Yohanee-o

²⁰ Peetroo a kii deere kamee, ne oo ḥju ḥgyasəpo ne Yeesuu e kpa mò aseñ bwęeto-ɔ, mò ne oo kyena meraa Yeesuu kake nsi ne baa kyena ba gyi, ne oo bise feyε, “Mо nyanjpe, nsε e gyε ne o gyi fo kidiburo?”-o.

²¹ Mò a ḥju feyε ḥgyasəpo amo e gya bamo se-ɔ, ne oo kuri bise Yeesuu feyε, “Mо nyanjpe, ne ḥnyare mo mo, ntetɔ e gyε ne a waa mō?”

²² Né Yeesuu a bę̄ŋjaa mò feyε, “Mо e kpa feyε o kyena bo fo saj ne mo i kiŋji a m ba-ɔ gbaa, a moŋ gyε fo aseñ. Fo feraa, gya mo se de.”

23 Amose se-o, ne aseñ amo a saññe-rɔ yɔ Kristoo awuye ase feye ḥgyasəpo amo maa wu. Amaa Yeesuu moŋ tɔwɛ feye ḥgyasəpo-o maa wu. Ḫɔ tɔwɛ nee feye, “Mo e kpa feye o kyena bɔ fo sañ ne mo i kinji a m ba-o gbaa, a moŋ gyɛ fo aseñ.”

24 Ḫgyasəpo amo ne Yeesuu a tɔwɛ mɔ aseñ-o dɛɛ e gyɛ ne oo ḥu amo-o pɛɛɛ ne ṣo kyɔrɛɛ bɔ beya-o. Ne ane nyi feye kɛtɔ ne ṣo tɔwɛ-o gyɛ kaseñtiṇ.

Aseñ ne Yeesuu a waa bɔ gyɛ kɛɛ-o

25 Mbeyəmɔ, aseñ bwɛtɔ bɔ-rɔ ne Yeesuu a waa bɔ tii si. Baa dɛɛ kyɔrɛɛ amo pɛɛɛ bɔ beya akɔ akɔ nee-o, weetee mo e fa feye amo ewɔrɛ ne ba kyɔrɛɛ-o maa lɔɔ kayɛ mɔ-rɔ gbaa.

**Abwareṣen Wore-ɔ
New Testament in Chumburung
(GH:ncu:Chumburung)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chumburung

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chumburung

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source files
dated 16 May 2025
24326c91-bd91-5fb9-a5f1-7f3e726a9745